

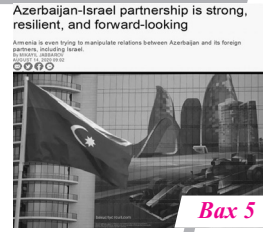
**EVDƏ QAL,
SAĞLAM QAL**

**XİN: "Ermənistan
Gəncə şəhərinə
hərbi zərbə
endirməklə təhdid
etməyə cəhd edir"**

Bax 4

**"The Jerusalem
Post": "Azərbaycan
İsrailə qarşılıqlı
əlaqələri inkişaf
etdirir"**

Bax 5

İlham Əliyev

**"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir**

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 140 (6104) 18 avqust 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

İlham Əliyev: "Koronavirusa qarşı mübarizədə müsbət dinamika bizi çox sevindirir"

Şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə
mənzil və avtomobillərin təqdimatı

Bakı, 21 iyul 2020-ci il

Bax 2

Baş Prokurorluğun "qaynar xətti" fasiləsiz fəaliyyətə başladı

Dövlət başçısının vətəndaş-məmur münasibətlərinin meyarlarını müəyyən edən tövsiyələrindən irəli gələrək qanunçuluğun və vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi, prokurorluq orqanlarında müraciətlərin qəbulu üzrə fəaliyyətin daha da təkmilləşdirilməsi, daxil olmuş ərizə və şikayətlərə dərhal baxılması, müraciət müəlliflərinin məlumatlandırılması və izahların verilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun 961 nömrəli "Çağrı Mərkəzi" və Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı...

Bax 11

Bakıda 1500 nəfərin seroloji testlərdən keçirilməsi nəzərdə tutulur

"İlkin mərhələdə seroloji testlər Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərlərində həyata keçiriləcək. Bakıda 1500 nəfərin, digər şəhərlərdə isə həmçinin, 1500-ə yaxın şəxsin seroloji testlərdən keçirilməsi nəzərdə tutulur". Bu sözləri SiA-ya özəl açıqlamasında TƏBİB-in Mikrobiologiya İşçi Qrupunun rəhbəri Qumral Ələkbərova ilkin mərhələdə seroloji testlərdən keçəcək şəxslərin sayı haqqında məlumat...

Bax 10

Hikmət Hacıyev: "Ermənistan XİN-in Şərqi Aralıq dənizi ilə bağlı açıqlaması riyakarlığın son həddidir"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev

İşlər Nazirliyinin Türkiyəyə qarşı ittihamlarla çıxış etməsi ilə bağlı AZƏRTAC-a müsahibə verib. Müsahibəni təqdim edirik. -Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi Şərqi Aralıq dənizi ilə bağlı açıqlama verərək Türkiyəyə qarşı ittihamlarla çıxış edib. Bu barədə şərhinizi öyrənmək...

Bax 3

Türkiyədən erməni həyasızlığına sərt cavab: HƏDDİNİZİ BİLİN!

Rəsmi Ankara Ermənistanı yerini göstərən və kəskinliyi ilə seçilən növbəti ismarıq səsləndirib. Belə ki, buna səbəb Türkiyə Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin Şərqi Ağ dənizdə Yunanıstanla Türkiyə arasında neft-qaz kəşfiyyatı ilə bağlı yaranan gərginliyə həyasızcasına müdaxilə...

Bax 4

"Barselona" baş məşqçisini qovdu!

"Barselona" baş məşqçi Kike Setyeni istefaya göndərib. Qol.az xəbər verir ki, bunu klub prezidenti Xosep Bartomeu COPE radiosuna açıqlamasında deyib. O, "Setyen işindən azad olundu" deyərək qeyd edib. Xatırladaq ki, bu ilin yanvar ayından Setyenin rəhbərliyi altında "Barselona" ispaniya La Liqasında mövsümü 2-ci pillədə başa...

Bax 16

**"Qolos Armenii":
"Paşinyan
ermənilərin sərt
tənqidi ilə
üzləşdi"**

Bax 5

**İngilis
Şahzadəsinin
xanımı
aktrisalığa
qayıdır**

Bax 16

**Əli Kərimlinin
dəyişməyən
siyasi
naqisliyi...**

Bax 14

İlham Əliyev: “Koronavirusa qarşı mübarizədə müsbət dinamika bizi çox sevindirir”

COVİD-19 pandemiyası peyda olarkən dünyanın ən çox inkişaf etmiş ölkələri bu sınaq qarşısında aciz qaldığı bir məqamda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev elə ilk andan düşünülmüş və uğurlu addımları ilə bu çətin məqamlardan çıxmağı bacardı. Və bu gün artıq Azərbaycan koronavirusa qarşı mübarizədə müsbət nəticələrin əldə olunmasının nəticəsidir ki, artıq ölkəmizdə yumuşalma prosesi gedir. Sözsüz ki, bu ən vacib şərtidir. Çünki xalq-hakimiyyət birliyi istənilən dövlətdə siyasi sabitliyi və təhlükəsizlik mühitini şərtləndirən həlledici amildir. Bu birlik təsadüfən, öz-özünə formalaşmır. Əsas şərt xalqını arxasınca aparmağı bacaran güclü və xarizmalı lider amilinin olmasıdır.

Elə bir lider ki, müstəqil siyasət aparmaq iqtidarında olsun, xalqı və dövlətinin milli maraqlarını bütün mənafehlərin fəvqünə yüksəlsin və sözü ilə əməli üst-üstə düşsün. Və belə liderləri tarixə bəxş edən xalqlar və dövlətlər ezmətli olmaqla yanaşı, həm də böyük qürur və fəxarət hissi duymaqlıdır. Bu gün Azərbaycan xalqı xoşbəxt olmaqla yanaşı qürur duymağa haqqı var ki, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin uğurlu siyasətinin layiqli davamçısı ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev son 17 il ərzində ölkəmizi uca zirvələrə yüksəltməkdədir.

Xüsusilə də, son 4-5 ay ərzində bütün dünyanı ağuşuna alan koronavirusa qarşı mübarizədə dövlət başçımızın düşünülmüş siyasəti nəticəsində müsbət dinamika əldə olunub. Avqustun 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizdə koronavirus pandemiyası ilə mübarizədə sahəsində görülən tədbirlər və sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı videoformatda müşavirədə də dövlət başçımız çıxışında da bildirdi.

“Adambaşına düşən testlərin sayına görə bu gün Azərbaycan dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir”

“Koronavirusa qarşı mübarizədə işində müsbət dinamika müşahidə olunur. İyulun 16-dan bu günə qədər bu müsbət dinamika deməyə əsas verir ki, görülmüş bütün tədbirlər vaxtında görülmüş tədbirlər

dir. Bu tədbirlər nəticəsində vəziyyət bu günə qədər nəzarət altındadır. İyulun 16-dan bu günə qədər yoluxanların sayı sağalanların sayından xeyli aşağıdır. Bu müsbət dinamika deməyə əsas verir ki, biz koronavirus xəstəliyini bundan sonra da nəzarət altında saxlayacağıq”, deyən dövlət başçımız bu gün 46 xəstəxananın ancaq koronavirus xəstələrinə xidmət göstərdiyini, bunlardan 41-inin son 17 il ərzində tikilib və ya əsaslı şəkildə təmir edilərək, müasir avadanlıqlarla təchiz olunduğunu deyib. Və bir daha vurğulayıb ki, bu vaxtında atılan uğurlu addımların nəticəsində əldə olunub: “Əgər biz vaxtında bu addımları atmasaydıq, bu gün çox böyük problemlərlə, faciəvi vəziyyətlə üz-üzə qala bilərdik”.

Dövlət başçısı onu da bildirib ki, məhz bu uğurlu addımların nəticəsidir ki, adambaşına düşən testlərin sayına görə bu gün Azərbaycan dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir: “Bu günə qədər modul tipli doqquz xəstəxana istismara verilməmişdir. Onlardan dördü bir gün ərzində - iyulun 29-da fəaliyyətə başlayıb. Qobustan, İsmayilli, Qəbələ və Şəki şəhərlərində mənim iştirakımla bu xəstəxanaların açılışı olmuşdur. Yaxın gələcəkdə modul tipli xəstəxanaların sayı büvtövlükdə 16-ya çatdırılacaq və beləliklə, bizim təkə bu xəstəxanalarda 3200 koronavirus xəstəsi müalicə ala biləcək”.

Sosial rifaha istiqamətlənən uğurlu nəticələr...

Göründüyü kimi, görülən işlər və nəticələ göz önündədir. Ölkə Prezidentimiz İlham Əliyevin uzaqgörən siyasətinin nəticəsi olaraq koronavirus pandemiyasının əhaliyə mənfi təsirlərini azaltmaq məqsədilə aparılan genişmiqyaslı tədbirlər öz nəticələrini verir, vətəndaşlar tərəfindən böyük rəğbətə qarşılanırlar. Bu tədbirlər sırasında məşğulluğa və sosial rifaha dəstək xüsusi yer tutur. Dövlətimizin başçısının 2020-ci il 19 mart tarixli Sərəncamının icrası ilə bağlı təsdiqlənmiş Tədbirlər Planında məşğulluğa və sosial rifaha dəstək məqsədilə 4 istiqamət üzrə 10 tədbir əksini tapıb. Aprelin 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən elan edilən yeni dəstək tədbirləri ilə 2,5 milyon vətəndaşı əhatə edən məşğulluq və sosial rifah istiqamətinə 600 milyon manat vəsait ayrıldı. İnsanların sosial müdafiəsi getdikcə daha da gücləndirilir. Pandemiya əvvəlində çox zərər çəkən sahələrdə işləyən insanların əməkhaqlarının əhəmiyyətli hissəsi dövlət tərəfindən qarşılanırlar və bu kateqoriyaya aid olan insanların sayı 300 mindən çoxdur. Eyni zamanda, 300 minə yaxın mikro sahibkarın maliyyə vəziyyətinin təmin edilməsi üçün dövlət böyük maliyyə vəsaiti ayırıb. Beləliklə, yalnız bu kateqoriyaya aid olan 600 minə yaxın insan dövlətdən maddi dəstək alır. Dövlət sektorunda işləyənlərin əməkhaqları tam ödənilir. Bu, dövlətimizin humanist mahiyyətini, onun siyasətinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının dayandığını bir daha göstərir.

Bir milyon 600 mindən çox işçinin əməkhaqqı saxlanmaqla məşğulluğu təmin edilib

Dövlət və qeyri-dövlət sektoru üzrə iş yerlərinin və işçilərin əməkhaqqı gəlirlərinin qorunması üçün məqsədyönlü işlər aparılıb. Elektron sistem üzərindən gündəlik nəzarət həyata keçirilib. Ümumilikdə 1 milyon 629 min işçinin, o cümlədən dövlət sektoru üzrə 910 min, özəl sektor üzrə 719 min işçinin əməkhaqqı saxlanmaqla məşğulluğu təmin edilib. Pandemiya ilə əlaqədar məşğulluq orqanlarının fəaliyyəti gücləndirildi. Dövlət başçımızın tapşırığı ilə iki ayda 600 min işsiz şəxsə birdəfəlik ödəniş edildi. İşsizlər və qeyri-formal işlədiyinə görə, pandemiya nəticəsində işsiz qalan şəxslərə dəstək mexanizmləri bir neçə tədbiri əhatə edir. Bunlardan ən mühümünü ölkə üzrə yaşayış minimumu olan 190 manat məbləğində birdəfəlik ödəmənin həyata keçirilməsidir. Aprelin 7-də Nazirlər Kabineti bununla bağlı müvafiq qərar qəbul edib və çox qısa müddətdə, cəmi iki gün sonra ödənişlərə başlanıldı.

Prezident İlham Əliyev avqustun 6-da koronavirusla mübarizədə sahəsində görülən tədbirlər və sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı keçirilən müşavirədə də bir daha bildirdi ki, karantin müddəti uzandığı halda birdəfəlik ödəmə - 190

manat növbəti aylarda da veriləcək.

Bəli, Azərbaycan dövləti hər zaman bütün sahələrdə öz sözünü deyir. Prezident İlham Əliyev avqustun 6-da da koronavirusla mübarizədə sahəsində görülən tədbirlər və sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı keçirilən müşavirədə də bir daha bildirdi: “Sosial dəstək bundan sonra da davam etdiriləcək. Bir daha demək istəyirəm ki, bizim bu xəstəliklə bağlı əsas məqsədimiz insanların sağlamlığıdır. Bununla eyni əhəmiyyət daşıyan insanların sosial vəziyyətidir və biz bunu təmin edirik”.

Bəli, Azərbaycan dövləti bütün sahələrdə, o cümlədən sosial sahədə də öz sözünü deyir. Çünki Azərbaycan Prezidentinin fəaliyyətinin əsas qayəsi xalqa və dövlətə sədəqətli, layiqli xidmət prinsipi üzərində qurulmuşdur. Əminliklə demək olar ki, Azərbaycan xalqını uğurlu gələcəyə aparan bu siyasət növbəti illərdə də davam etdiriləcək, respublikamız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə gələcəyə doğru inamla addımlayacaq və dövlət başçımızın dediyi kimi “Dövlətimiz və xalqımız bu sınaqdan da üzünə çıxacaq”. Bir sözlə, bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycan dövləti daim öz vətəndaşına qayğı ilə yanaşır, onun rifahının yüksəldilməsini, sosial problemlərinin həllini prioritet vəzifə kimi görür və bu istiqamətdə məqsədyönlü siyasət həyata keçirir.

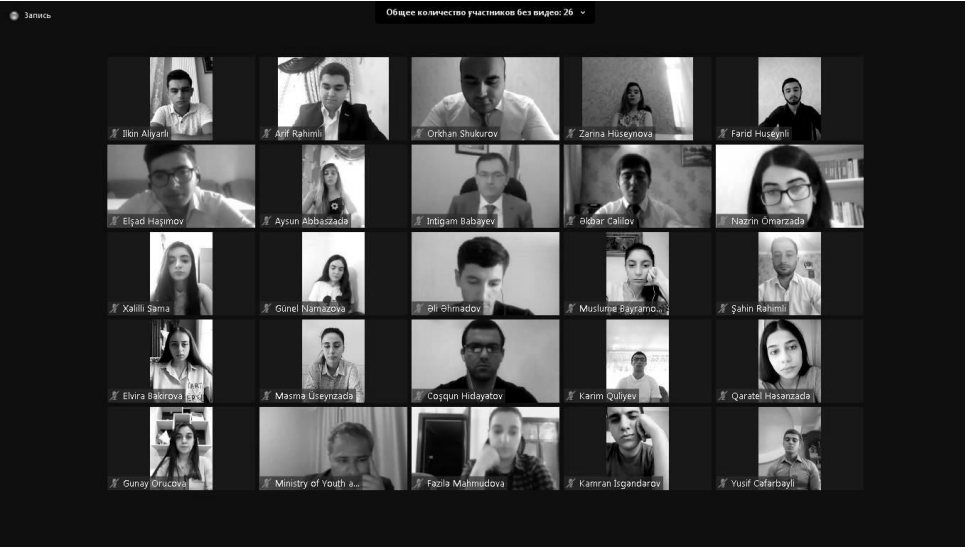
RƏFİQƏ KAMALQIZI

Gənc liderlər Baş nazirin müavini Əli Əhmədovla görüşüblər

Gənclər və İdman Nazirliyi və Heydər Əliyev Mərkəzi 2019-cu ildən "Heydər Əliyev siyasi məktəbini öyrənilir" Gənc Liderlər Proqramının icrasına birgə start verib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, proqramın əsas məqsədi gənclərdə müstəqil dövlətçilik ənənələrinə hörmət və sədaqət hissinin gücləndirilməsi ilə onlarda liderlik keyfiyyətlərinin inkişafına şərait yaratmaqdır.

Qeyd edək ki, car ilin aprel ayından

start verilmiş proqramda iştirak etmək 350-dən artıq gənc müraciət etmişdir. İlk seleksiyadan sonra 171 gəncle onlayn formada müsahibə aparılmış və nəticədə 115 gənc iştirakçı kimi seçilmişdir. İştirakçıların seçimi zamanı onların ictimai fəallığı, təşkilatçılıq bacarıqları, dünya görüşləri və hadisələrə baxışları, ünsiyyət və əlaqə qurmaq bacarıqları, komanda da işləmək təcrübəsi kimi meyarlara üstünlük verilmişdir.

Avqust-oktyabr aylarında proqram çərçivəsində onlayn formada rəsmi şəxsərlə görüşlər, vebinarlar və təlimlərin keçirilməsi nəzərdə tutulub. İlk görüş "Azərbaycanlıq məfkurəsi: tarix və gələcəyə baxış" mövzusunda Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini cənab Əli Əhmədovla oldu. Görüş zamanı ümummilli lider Heydər Əliyevin fəaliyyəti, gördüyü mühüm işlər, Azərbaycanın regionda rolu, tarixi aspektlər, Azərbaycanın gələcəyi, Azərbaycanlıq məfkurəsi və s. istiqamət üzrə məlumatlar verilmişdir. Ən əsas isə müstəqilliyimizin daha da möhkəmləndirilməsi üçün gənclərin üzərinə düşən vəzifələr dair onlara tövsiyələr verilmişdir. Çıxışlardan sonra gəncləri maraqlandıran sullar cavablandırılıb.

Hami Aksoy: "Bütün imkanlarımızla qardaş Azərbaycanın yanındaydıq"

Aralıq dənizinin şərqinə bağlı rəy bildirməyə çalışan Ermənistanın dünya coğrafiyası və özünün bu coğrafiyadakı yerinə dair böyük bir yanlışlıq içində olduğunu görürük. Burada mövzu Sevan gölü deyil, Aralıq dənizidir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu ifadələr Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin sözcüsü Hami Aksoyun mövzu ilə bağlı açıqlamasında yer alıb.

Açıqlamada diqqətə çatdırılır ki, Ermənistanın Sevr anlaşması haqqında yersiz mövqə bildirməsindən sonra, bu dəfə də Aralıq dənizinin şərqinə bağlı fikir səsləndirməsi yeni bir həddi-əşmə və məsuliyyətsizlik nümunəsidir. Dənizə çıxışı olmayan Ermənistanın Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Fransadan sonra özünü bölgədə söz sahibi hesab etməsi Türkiyəyə qarşı qurulmağa çalışılan hiyləgər bir ittifaqın tərəflərini göz önünə gətirir.

Türkiyə Aralıq dənizinin şərqində özünün və Kipr türklərinin beynəlxalq hüquqa əsaslanan hüquqlarını qorumağa qəti şəkildə davam edəcək. Bunun qarşısını almağa heç bir ittifaqın gücü çatmaz. Deməli, bunun əksini düşünenlər tarixdən dərs almayıblar. Eyni zamanda, xatırladıq ki, bütün imkanlarımızla qardaş Azərbaycanın yanındaydıq.

Azərbaycanda 124 nəfər koronavirusa yoluxdu, 167 nəfər sağaldı

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 124 yeni yoluxma faktı qeyd edilib, 167 nəfər müalicə olunaraq sağalıb və evə buraxılıb. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan SİA-ya verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 2 nəfər vəfat edib.

İndiyədək ölkədə ümumilikdə 34 343 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 32 042 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 508 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 1 793 nəfərdir.

Son sutka ərzində yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 5 153, ötən müddət ərzində isə ümumilikdə 836 908 test aparılıb.

Hikmət Hacıyev: "Ermənistan XİN-in Şərqi Aralıq dənizi ilə bağlı açıqlaması riyakarlığın son həddidir"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin Türkiyəyə qarşı ittihamlarla çıxış etməsi ilə bağlı AZƏRTAC-a müsahibə verib. Müsahibəni təqdim edirik.

-Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi Şərqi Aralıq dənizi ilə bağlı açıqlama verərək Türkiyəyə qarşı ittihamlarla çıxış edib. Bu barədə şərhinizi öyrənmək istərdik.

-Ermənistanın bölgədə sülh və təhlükəsizliyə ciddi təhdid törədən təcavüzkar siyasətinin nəticələrini aradan qaldırmaq əvəzinə, bu kimi cəfəng açıqlamalarla çıxış etməsi bir daha rəsmi Yerevanın əsl niyyətinin öz işğalçı siyasətini gizlətmək və digər ölkələrə qarşı yalan və saxta ittihamlar irəli sürmək olduğunu nümayiş etdirir.

Türkiyəyə qarşı ərazi iddialarını dövlət gerbində əks etdirən, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərini 30 ilə yaxındır ki, hərbi işğal altında saxlayan Ermənistanın bu açıqlaması həm gülüncdür, həm də riyakarlığın son həddi və özünə aid olmayan məsələlərə müdaxilə cəhdidir. Ermənistanın Şərqi Aralıq dənizindəki vəziyyətdən qətiyyətlə xəbəri yoxdur və onun bəyanatının yeganə səbəbi mövzunun Türkiyəyə aid olmasıdır.

Ermənistan öz yerini bilməli və əndazəsini aşmamalıdır. Ermənistan rəhbərliyi başa düşməlidir ki, diplomatiya ciddi bir sahədir və burada boğazdan yuxarı, məsuliyyətsiz bəyanatlara yer yoxdur. Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən çox düzgün qeyd olunmuşdur ki, Ermənistan Sevan adlandırdığı, amma əsl tarixi adı Göyçə olan gölü Aralıq dənizi ilə qarışıq salmamalıdır.

Ermənistan rəsmilərinin bu günlərdə Sevr müqaviləsi ilə bağlı verdikləri bəyanatlar bir daha göstərir ki, bu ölkə keçmişin girovu olmaqdan qurtulmaq, əsassız nifrəti kənara qoymaq və qonşuları ilə sülh şəraitində yaşamağı öyrənmək iqtidarında deyil.

Qardaş Türkiyə beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini və öz milli maraqlarını rəhbər tutaraq Şərqi Aralıq dənizində fəaliyyətini həyata keçirir. "Oruc Rəis" seysmik gəmisinin də təyinat məntəqəsinə yan alması qanunauyğun xarakter daşıyır. Biz Türkiyənin mövqeyini birmənalı dəstəkləyirik. Türkiyə beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq bölgədə öz haqqını, maraqlarını və mənfəətini qoruyur.

Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Azərbaycan və Türkiyə daim bir-birinin yanındadır. Dünyada Azərbaycan və Türkiyə qədr bir-birinə yaxın və bağlı olan ölkələr yoxdur.

Ermənistanın dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi təxribatlar zamanı qardaş Türkiyənin Azərbaycana verdiyi qəti dəstəyi, ölkəmizdə keçirilmiş birgə hərbi təlimləri, Türkiyənin Müdafiə naziri başda olmaqla, ordu rəhbərliyinin ölkəmizə səfərini yüksək qiymətləndiririk.

-Azərbaycanın region dövlətləri ilə əlaqələrindən danışıqarkən Azərbaycan-Gürcüstan münasibətləri barədə fikirlərinizi bilmək istərdik.

-Azərbaycan ilə Gürcüstan arasında dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibətləri mövcuddur. Əlaqələrimiz mehriban qonşuluğun ən uğurlu modellərindən biridir və digər ölkələr üçün nümunə ola bilər. Hər iki ölkə ərazi bütövlüyünün pozulmasından əziyyət çəkir. Ölkələrimiz bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir.

Azərbaycan və Gürcüstan nəhəng enerji və nəqliyyat layihələrini birgə səylərlə uğurla icra ediblər. Biz növbəti uğur hekayəsi olan Cənub Qaz Dəhlizinin ilin sonuna qədər istismara verilməsinə gözləyirik. Azərbaycan şirkətləri Gürcüstanda böyük vergidəyiciləridir. Şirkətlərimizin iqtisadi əməkdaşlığını daha da inkişaf etdirilməsi üçün bir sıra yeni təklifləri var.

Azərbaycan hakimiyyəti və Gürcüstanın hazırkı iqtidarı arasında etimada əsaslanan konstruktiv dialoq mövcuddur. Biz istənilən məsələni açıq surətdə və dostcasına müzakirə edirik. Bu əməkdaşlıq qarşılıqlı faydalı xarakter daşıyaraq xalqlarımızın və dövlətlərimizin maraqlarına xidmət edir. Bu günlərdə Ermənistanla göndərilən silahların rəsmi Tbilisi tərəfindən ölkə ərazisindən tranzit kimi istifadə edilərək keçirilməsinə imkan verilməməsinə yüksək dəyərləndiririk. Həm Azərbaycan, həm də Gürcüstan hakimiyyəti münasibətlərindən bundan sonra daha da dərinləşdirilməsi əzmindədir.

Hikmət Babaoğlu: "Paşinyanlar, arutunyanlar isterika vəziyyətinə düşüblər"

Tovuz təxribatından sonra həm hərbi, həm də diplomatik-siyasi müstəvidə layiqli cavab alan ermənilər görünür yeni təxribatlar yaratmağa cəhd etməklə sonuncu uğursuzluqlarını daxili ictimai rəyde kompensasiya etməyə çalışırlar. Ancaq Qarabağ probleminin bu cür manipulyasiya edilməsi uzun müddət davam edə bilməz və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü işğalçı Ermənistanın daxili siyasət spekuliyasına çevrilə bilməz". Bunu SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin üzvü, "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, politoloq Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputatın sözlərinə görə, Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimin başçısı, terrorçu Araik Arutunyan Gəncəni vurmaqla bağlı sərəmsə fikirlər irəli sürüb: "Bu separatçı əmin olmalıdır ki, onun səsi elə çıxdığı yerdəcə susdurulacaq və buna çox az qalır. Xankəndi də, bütün Qarabağ da tezliklə öz həqiqi sahibinə, Azərbaycana qovuşacaq. Elə Tovuz təxribatından sonra işğalçı ölkənin ən sadıq havadarlarının belə Ermənistanla sahib çıxması görünür bütün paşinyanları, arutunyanları isterika vəziyyətinə salıb və onlarda nostalji hissələrini o qədər qabardıb ki, Gəncənin adını belə Kirovabad kimi söyləməyə məcbur edib. Ancaq separatçılar və işğalçılar bilməlidirlər ki, yeni tarixi mərhələ başlayıb və onların böyük nostalji hissi ilə xatırladıqları sovet imperiyası və onun işğal maşını yeni mərhələdə real hərbi-siyasi mexanizm deyil və separatçı rejimi dəstəkləyən qorbaçovlar da artıq yoxdur".

H.Babaoğlu bildirib ki, təəccüb və təəssüf doğuran isə odur ki, separatçı Arutunyanın yeni terror aktı planları ilə bağlı səsləndirdiyi fikrlərə ATƏT-in Minsk qrupu və digər müvafiq beynəlxalq təşkilatlar heç bir reaksiya vermirlər: "Görünür ATƏT-in Minsk Qrupu öz missiyasını yalnız Ermənistan dara düşəndə tərəfləri sülhə çağırmaqla bitmiş hesab edir. Bu cür davranışa son qoyulmalıdır. Onsuz da gərgin olan regionumuzda növbəti təxribatların böyük müharibəyə çevrilməsi əsla istisna deyil. İşğal faktı qaldıqca müharibə riski də qalacaq. Vəsitəçilik missiyası üçün BMT Təhlükəsizlik Şurasından mandat alan Minsk Qrupu ya missiyasını yerinə yetirməli, ya da fəaliyyətində iflasa uğradığını etiraf etməlidir".

Aysel Məmmədova

Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyevin Ermənistanın yeni Milli Təhlükəsizlik Strategiyası ilə bağlı şərhini Türkiyə KİV-lərində işıqlandırılıb

Ermenistan'ın yeni Ulusal Güvenlik Stratejisi sahte bir tarih kitabı gibidir

14 Ağustos 2020 - Cuma 14:09

221 defa okunmuş

Türkiyənin "Öncə Vətən" qəzeti, "Can Azərbaycan" və "Kocaeli KOZ" informasiya agentlikləri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi-Prezident Administrasiyasının xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyevin AZƏRTAC-a "Ermənistanın yeni Milli Təhlükəsizlik Strategiyası sanki saxta tarix dərsliyidir" adlı şərhini yayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, türk dilində yayılan materialda Hikmət Hacıyevin Ermənistanın yeni Milli Təhlükəsizlik Strategiyası ilə bağlı fikirləri yer alıb.

Prezidentin köməkçisi qeyd edib ki, ümumiyyətlə, Ermənistanın yeni Milli Təhlükəsizlik Strategiyası sanki saxta tarix dərsliyidir. Adətən belə

sənədlərdə tarixə bu qədər istinadlar olmur. Hiss olunur ki, Ermənistan yenə də keçmişin girovluğundan qurtula bilməyib və çatışmazlıq kompleksi özünü bu sənəddə də büruzə verib.

Bildirilir ki, strategiya adlı sənəddə şovinizm, ksenofob və irqçi dəyərlərin təbliğ olunduğu dərhal sezilir. Erməni xalqının böyüklüyü, onun digər xalqlardan üstünlüyü barədə, eləcə də qonşu xalqlara qarşı dözümsüzlük kimi mesajlar verilir.

Qeyd edilir ki, Strategiyada Türkiyəyə qarşı da fikirlər öz əksini tapır, qondarma soyqırımına istinad edilir. Bunun səbəbi Türkiyənin beynəlxalq hüquq və tarixi ədaləti əsas tutaraq Ermənistanı Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərini azad etməyə çağırmasıdır. Miflik tarixə köklənən Ermənistan bir daha nümayiş etdirir ki, qonşuları ilə sülh şəraitində yaşaya bilmir və bu səbəbdən də Ermənistanın bir dövlət kimi gələcək inkişafı mümkün deyil.

Ukraynada məkrli erməni siyasəti növbəti dəfə iflasa uğradı!

Ukraynada məkrli erməni siyasəti növbəti dəfə iflasa uğrayıb. Ukrayna Dövlət Təhqiqat Bürosu ölkədə qondarma "erməni soyqırımı"nın tanınmaması barədə göndərdiyi məktub əsasında Xarici İşlər nazirinin müavini, GUAM yanında Milli Əlaqələndiricisi Vasili Bodnara qarşı açdığı cinayət işinə xitam verib. Bununla da Ermənistan hakimiyyətinin, ona xidmət edənlərin hiyləgər siyasəti puç oldu. Ukrayna-Ermənistan parlamentlərarası dostluq qrupunun həmsədrinin müavini, hakim "Xalqın xidmətçisi"si partiya-sından deputat, ermənipərəst Darya Volodininin "xidməti" növbəti dəfə uğursuzluğa düşər oldu. Tezliklə haqq öz yerini tapdı və ermənipərəst qüvvələrə yerləri göstərildi. Artıq Ukraynada qondarma "erməni soyqırımı" mövzusu üfunət iyi verən havaya bənzəyir. Hər dəfə havaya buraxılan "erməni soyqırımı" məsələsi elə havadaca qalır. Bu məsələnin bir neçə dəfə Ali Radanın müzakirəsinə çıxarılması, Ukraynanın rəsmi orqanları tərəfindən pislənilməsi cəhdi hər dəfə "daşa dəyərək", Ermənistan hakimiyyətinin havadarlarının "üzünə çırpılıb". Onlar bunun ağrısını hələ də çəkirlər.

Ermənistan dövləti bir daha anlamalıdır ki, Ukrayna onların arzuladığı məkana olma-yaq. Çünki rəsmi Kiyev heç vaxt haqqı tapdalayaraq, Türkiyə və Azərbaycan kimi strateji, dost ölkələrlə münasibətlərini kəsməz. Əksinə, son zamanlar Ukrayna Xarici İşlər Nazirliyinin Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı verdiyi sərt bəyanatlar bir daha göstərdi ki, Ermənistan onlar üçün əhəmiyyətsiz dövlət olaraq qalır. Tovuz hadisələri zamanı rəsmi Kiyevin tutduğu mövqə isə Ermənistanın özündən çıxardı. Ermənilər diplomatik qalmaqal yaranan hərəkətlərlə özlərini ifşa etdilər.

Rəsmi Yerevanın yarıtılmaz və uğursuz xarici siyasəti yürütdüyünü artıq erməni analitikləri və ekspertləri özləri də etiraf etməkdədirlər. Onlar Ermənistanın dövlət kimi faktiki olaraq təcrid vəziyyətinə düşdüyünü söyləyirlər. Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın BBC "HARDTalk" verilişinin aparıcısı Stiven Sakurun suallarını cavablandırarkən nümayiş etdirdiyi savadsızlığı, naşılığı rəsmi Yerevanın yarıtılmaz fəaliyyətinin daha bir bariz nümunəsidir. Məhz ona görə Paşinyanın bu müsahibəsi də erməni siyasətçiləri tərəfindən sərt tənqid olundu.

Bütün bunlar göstərir ki, bu gün Ermənistan hakimiyyəti "dəlilər yığıncığı"na bənzəyir və bu məntiqə söykənən qərarlar da yalnız məğlubiyyətə düşür. Ona görə də Ermənistan dünyadan təcrid olunmaqda davam edəcək, onun məkrli siyasəti "ayaq açsa da, yeriməyəcək".

XİN: "Ermənistan Gəncə şəhərinə hərbi zərbə endirməklə təhdid etməyə cəhd edir"

Ermənistan "yeni ərazilər üçün yeni müharibə" məqsədi güdən təcavüzkar hərbi strategiyasını həyata keçirmək məqsədilə 12-16 iyul tarixlərində Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Azərbaycan mövqələrinə təşkil etdiyi hücum cəhdi iflasa uğradıqdan sonra bu ölkənin hərbi siyasi rəhbərliyi son hərbi avantüranın uğursuzluğunu digər müstəvilərdə kompensasiya etmək, diqqəti ölkədə getdikcə kəskinləşən sosial-iqtisadi və siyasi böhrandan yayındırmaq məqsədilə təhrikəddi addımlarını və təxribat xarakterli bəyanatlarını davam etdirməkdədir. Bütün bunlar Ermənistanın səbəb olduğu münaqişənin nəticələrini aradan qaldırmaq deyil, qanunsuz güc tətbiqi ilə yaratdığı işğal vəziyyətini möhkəmləndirmək məqsədini güddüyünün bariz təzahürüdür.

SİA-nın məlumatına görə, bu barədə Xarici İşlər Nazirliyindən bildirilib. "Ermənistanın hərbi siyasi dairələrinin Azərbaycan Respublikasının iri yaşayış məntəqələrinin və Mingəçevir SES kimi strateji əhəmiyyətli mülki obyektlərinin "hərbi hədəf" kimi nəzərdən keçirildiyinə dair bəyanatlarının ardınca, Ermənistan tərəfi Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaratdığı qanunsuz rejimin qondarma "başçısı" vasitəsilə Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhərinə hərbi zərbə endirməklə təhdid etməyə cəhd edir. Bütün bunlar təcavüzkar siyasətdən əl çəkməyən Ermənistanın terrorçu mahiyyətini ifşa edir. Özünün hərbi təxribatlarının Azərbaycan ordusunun hərbi qüdrəti və yüksək peşəkarlığı ilə qətiyyətlə dəf edilməsi ilə həm ölkə daxilində, həm də beynəlxalq müstəvidə aciz vəziyyətə düşən Ermənistan növbəti dəfə ənənəvi metoduna əl ataraq, mülki obyekt və əhalini hədəf almaqla, terror təşkilatlarına xas bir şəkildə mülki əhali arasında qorxu yaratmaq məqsədi güdür.

Ermənistan tərəfi Yaxın Şərq ölkələrində yaşanan humanitar məşəqqətlərdən özünün mənfur siyasi məqsədləri üçün sui-istifadə etməkdən növbəti dəfə çəkinməyərək, Livanın Beyrut şəhərində baş vermiş dəhşətli partlayışdan sonra bu ölkədən olan etnik ermənilərin qanunsuz olaraq Azərbaycan Respublikasının işğal edilmiş ərazilərində yerləşdirmək planını bəyan edib.

Ermənistan tərəfi Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yaratdığı qanunsuz rejim vasitəsilə bəzi qondarma "rəsmi qurumların" Şuşa şəhərinə köçürmək niyyətini bildirib. Özünün mədəni, tarixi və mənəvi xüsusiyyətləri baxımından Azərbaycan xalqı üçün müstəsna əhəmiyyətə malik Şuşa şəhəri ilə bağlı bu mənfur niyyət Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində aparılmış etnik təmizləmə siyasətinin möhkəmlənməsinə yönəlmiş növbəti cəhddir.

Öz doğma yaşayış yerlərindən qovulmuş Azərbaycan əhalisinin Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsi, o cümlədən Şuşa şəhəri olmaqla, bütün işğal edilmiş ərazilərimizdəki daimi yaşayış yerlərinə təhlükəsiz və ləyaqətli geri qayıtmaq hüququnun bərpa edilməsi Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli prosesində qırmızı xətdir. Bu xətin keçilməsi kimi qiymətləndirdiyimiz Ermənistanın sözügedən niyyətdən birdəfəlik imtina edilməməsi ciddi fəsadlar törətmək təhlükəsi yaradır.

Ermənistan, Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində həyata keçirdiyi qanunsuz iqtisadi və digər fəaliyyətlər kontekstində Sərsəng su anbarının infrastrukturunu dəyişdirmək istiqamətində addımlar atır. Sərsəng su anbarı ilə bağlı Ermənistanın addımları Azərbaycanın təbii sərvətlərinin qanunsuz istismarının, dövlət və xüsusi mülkiyyət hüquqlarının növbəti pozuntusu olmaqla qanunsuz mahiyyət daşıyır. Azərbaycan ərazilərini işğal etdikdən bəri Ermənistan Sərsəng su anbarından ekoloji terror aləti kimi istifadə etməklə, işğal edilmiş ərazilərimizə yaxın məskunlaşmış Azərbaycan vətəndaşlarını su resurslarından məhrum edir, nəticədə həmin ərazilərdə ekoloji vəziyyətə ciddi ziyan verulub, bio-müxtəlifliyə xələf gətirilib. Qeyd edilənlər birmənalı olaraq, Avropa Şurası Parlament Assambleyasının 2085 (2016) sayılı qətnaməsində təsbit edilib. Su anbarının infrastrukturunun dəyişdirilməsi istiqamətində cəhdləri Ermənistanın qeyd edilən ekoloji terror siyasətinin növbəti addımı kimi nəzərdən keçirilməlidir.

Bundan əlavə, işğal edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən bütün infrastruktur dəyişiklikləri, o cümlədən Ermənistanla Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərini birləşdirən yolların çəkilişi kimi, Sərsəng su anbarı ilə əlaqəli addımlar da Ermənistanın həyata keçirdiyi qanunsuz məskunlaşdırma siyasətinə xidmət edir, işğal edilmiş ərazilərdə məskunlaşdırılmaq üçün daha çox etnik erməninin cəlb edilməsi məqsədini güdür.

Ermənistanın özünün təhrikəddi qanunsuz fəaliyyəti və təxribat məqsədli bəyanatları ilə beynəlxalq ictimaiyyətin, ilk növbədə isə Azərbaycan dövlətinin və ictimaiyyətinin səbrini sınağa çəkməyə son qoymalıdır.

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi birmənalı olaraq bildirir ki, Azərbaycan Respublikası özünün beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyü və suverenliyinin bərpa edilməsi, konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi, vətəndaşlarının təhlükəsizliyinin və hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və beynəlxalq hüququn ona verdiyi bütün imkanlardan istifadə etməklə bütün zəruri addımları atmaq əzmində və qətiyyətdədir.

Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyi Ermənistanın bölgədə vəziyyəti məqsədyönlü gərginləşdirməyə və Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə nizama salınması imkanlarını tamamilə məhv etməyə yönəlmiş bu təhrikəddi cəhdləri ilə bağlı ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrələrini məlumatlandırılıb. Ermənistanın qeyd edilən davranışına adekvat qiymət verilməsi, onun bütövlükdə region üçün ciddi təhlükəli fəsadlara gətirib çıxara biləcək addımlardan çəkindirilməsi və münaqişənin dinc yolla nizama salınması məqsədilə BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq dörd qətnaməsi (822 (1993), 853 (1993), 874 (1993), 884 (1993)) və ATƏT-in qərarları əsasında siyasi-hüquqi çərçivəsi müəyyən edilmiş danışıqlar prosesinə qaytarılması vacibdir. Xarici İşlər Nazirliyi bundan sonra da Ermənistanın qanunsuz fəaliyyətinin dayandırılması və onun nəticələrinin aradan qaldırılması istiqamətində bütün siyasi diplomatik mexanizmlərdən istifadə etməklə zəruri addımları atacaqdır".

Rövşən

Türkiyədən erməni həyasızlığına sərt cavab: HƏDDİNİZİ BİLİN!

Rəsmi Ankara Ermənistanı yerini göstərən və kəskinliyi ilə seçilən növbəti ismarıq səsləndirib. Belə ki, buna səbəb Türkiyə Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin Şərqi Ağ dənizdə Yunanistanla Türkiyə arasında neft-qaz kəşfiyyatı ilə bağlı yaranan gərginliyə həyasızcasına müdaxilə etməsi və fikir bildirməsidir. Məsələ onadır ki, Ermənistanın xarici işlər idarəsi sözügedən ərazidə Türkiyə tərəfinin sərt cavabı və qəzəbi ilə nəticələnib. Bəyanat Türkiyə tərəfinin sərt cavabı və qəzəbi ilə nəticələnib.

Qeyd edək ki, Ermənistan XİN-in bəyanatına Türkiyə XİN dərhal cavab verib və Türkiyənin xarici işlər idarəsinin rəsmi nümayəndəsi Hami Aksoy bəyan edib: SİTAT: "Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Fransanın ardınca hər hansı dənizə çıxışı olmayan Ermənistanın da özünü bölgədə söz haqqı sahibi hesab etməsi Türkiyəyə qarşı qurulan məkrli ittifaqın miqyaslarını göz önünə sərir. Şərqi Ağ dəniz haqqında mövqə bildirməyə cəsəret göstərən Ermənistanın dünya coğrafiyası və özünün bu coğrafiyadakı yerinə dair kökündən yanıldığını nümayiş etdirir. Burada müzakirə mövzusu Sevan gölü yox, Şərqi Ağ dənizdir".

Türkiyəli diplomat əlavə edib ki, bundan əvvəl Ermənistan prezidenti Armen Sarkisyan qüvvəsini itirmiş "Sev" anlaşmasının hələ də qüvvədə qalması haqda təxribatçı bəyanatla çıxış edib və bu siyasi həyasızlığın ardınca rəsmi İrəvanın Şərqi Ağ dənizlə əlaqəli mövqə bildirməsi həmin həyasızlığın davamıdır.

“The Jerusalem Post”: “Azərbaycan İsrailə qarşılıqlı əlaqələri inkişaf etdirir”

Azərbaycan-İsrail tərəfdaşlığı güclü, dayanıqlı və ümidvericidir. Ermənistan isə Azərbaycanın İsrail də daxil olmaqla xarici tərəfdaşları ilə əlaqələrini manipulyasiya etməyə çalışır. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözlər İqtisadiyyat naziri, Azərbaycan-İsrail hökumətlərarası komissiyasının həmsədri Mikayıl Cəbbarovun “The Jerusalem Post” nəşrinə dərc olunan məqaləsində yer alıb.

Müəllif məqalədə qeyd edir ki, hazırda dünyaya ən çətin sınaqdan keçir. COVID-19 pandemiyası insanların həyat modelini dəyişdi. Hər gün minlərlə insan pandemiyanın qurbanı olur. Bu, beynəlxalq nizamın iqtisadi və sosial dirəklərini sarsıdır, yoxsulluğu artırır və inkişafı ləngidir.

Bu çətin günlərdə Azərbaycanın daha bir təhlükəsizlik çağırışı ilə üzləşdiyini bildiren Mikayıl Cəbbarov bildirir ki, Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ona bitişik 7 rayonun işğalı ilə kifayətlənməyən qonşu Ermənistan iyulun 12-də ölkəmizə qarşı irimiqyaslı hərbi hücumu başlayıb. Bu hücum Dağlıq Qarabağdan kifayət qədər uzaqda yerləşən Tovuz istiqamətində həyata keçirildi. Maraqlı məqam odur ki, Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatlarını dünya bazarlarına daşıyan əsas neft və qaz boru kəmərləri məhz Tovuzdan keçir. Beləliklə, Ermənistanın təcavüzkar hərəkətləri dünya iqtisadi bazarına təhlükə yaradır və Azərbaycanın İsrail də daxil olmaqla enerji istehlakçılarının enerji təhlükəsizliyini təhdid edir.

Müəllif bildirir ki, Ermənistanın tərribatçı hərəkətinin daha bir səbəbi onun daxili vəziyyəti ilə əlaqədardır. Hazırda Ermənistan iqtisadiyyatı dərin böhran keçirir. Ölkədə korrupsiya geniş yayılıb, immiqrasiya artır, pandemiya qarşı mübarizə uğursuzluğa düşüb. Ölkədəki siyasi vəziyyət qeyri-sabitdir, elit qruplar bir-biri ilə mübarizə aparır. Belə olan halda, Ermənistan hökuməti insanların diqqətini daxili problemlərdən yayındırmaq üçün xaricdə tərribatlar törədir.

Yazıda vurğulan ki, son hərbi tərribat onsuz da həssas vəziyyətdə olan sülh danışıqlarına ziyan vurur. Ermənistan bu yolla Azərbaycan ərazilərinin işğalını davam etdirmək istəyir. Ən dəhşətli isə odur ki, Ermənistan öz təcavüzkarlığını global müstəviyə çıxarmaq istəyir. Tərribatlardan sonra xaricdəki Azərbaycan icmaları öz vətənlərini dəstəkləmək üçün bir çox ölkədə dinc yürüşlər keçirdilər. Los-Ancelesdə, Brüsselə, Ottavada və Londonda azərbaycanlı nümayişçilər radikal erməni millətçilərinin hücumlarına məruz qaldılar. Bu bir daha göstərir ki, masa arxasında, faktlar və hüquqi əsaslarla sülh danışıqları aparmaq əvəzinə, Ermənistan tərəfi hərbi təcavüz, şiddət və nifrət yolunu tutur.

“Ermənistan hətta Azərbaycanın İsrail də daxil olmaqla xarici tərəfdaşları ilə olan əlaqələrini manipulyasiya etməyə çalışır. Erməni tərribatçıları İsrail mediasında sifarişli yazılar dərc etdirir, bununla da Azərbaycan ilə bu dövlətin münasibətlərini sanksiyalar, qadağa və boykotlar vasitəsilə sarsıtmağa çalışır”, - deyər məqalədə vurğulanır.

Ermənilərin arqumentlərinin İsrail cəmiyyətində maraq doğurmayacağına əminliyini bildiren müəllif yazır: “Yəhudi xalqı həqiqəti yaxşı bilir. Azərbaycan hər zaman sivilizasiyaların qovuşduğu məkan olub və ticarət yolların mərkəzində yerləşib. Bu, bizim tolerantlıq adət-ənənəmizi, hər kəsin inancına göstərdiyimiz hörməti şərtləndirir. Azərbaycan qədim yəhudi icmasının vətənidir, burada onlar heç vaxt antisemitizmle üzləşməyiblər. Yəhudilər bizim Parlamentdə təmsil olunurlar və yəhudi əsgərlər vətənləri uğrunda canlarından keçiblər”.

Məqalədə diqqətə çatdırılır ki, Ermənistanın fərqli olaraq, Azərbaycan öz tərəfdaşları ilə münasibətlərini manipulyasiya etməyə çalışmır. Azərbaycan İsrailə qarşılıqlı əlaqələri inkişaf etdirir, amma bundan üçüncü tərəfə qarşı istifadə etmir. Azərbaycanın səyləri hər zaman beynəlxalq təhlükəsizliyə, sabitliyə və sülhə dəstək verməkdən ibarətdir. “Biz tolerantlığı və qarşılıqlı hörməti təşviq etmək istəyirik. Biz divarlar tikmək əvəzinə, körpülər salmağa çalışırıq və dostlarımız artıq bizim yaratdığımız əlaqələrdən bəhrələnməyə biliblər”, - deyər müəllif qeyd edir.

Azerbaijan-Israel partnership is strong, resilient, and forward-looking

Armenia is even trying to manipulate relations between Azerbaijan and its foreign partners, including Israel.

ABŞ və İsrail erməni aviasirkətlərinə qadağa tətbiq etdi!

Suren Sarqsyanyan: “Bu, erməni aviasiyasının ölümü deməkdir”

ABŞ-ın Ermənistandakı səfirliyi erməni aviaxətlərindən rəsmi səfərlər etmək üçün istifadəni qadağan edib. SiAragir.am-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə səfirliyin saytında qeyd olunub.

“2020-ci ilin iyununda Avropa İttifaqı (AI) bütün erməni aviadaşıyıcılarını aviasiya təhlükəsizliyi (EU Air Safety List) siyahısına əlavə edib. Buna səbəb Ermənistanda sertifikatlaşdırılmış aviadaşıyıcıların təhlükəli olmasıdır. Bu qərar minimum 2022-ci ilə qədər qüvvədə qalacaq və faktiki olaraq bütün erməni aviadaşıyıcılarının AI ölkələrinə uçuşlarını qadağan edir. Bu qiymətləndirməni nəzərə alaraq, ABŞ-ın Ermənistandakı səfirliyi əməkdaşlarına erməni aviadaşıyıcılarından rəsmi səfərlər üçün istifadəni qadağan edir”, məlumatda bildirilir. Qeyd olunur ki, bundan əlavə, qadağa növbəti təşkilatlara aiddir: Aircompany Armenia, Armenia Airways, Armenian Helicopters, Atlantis Armenian Airlines, Atlantis European Airways, Mars Avia i Skyball.

Ermənistanda qeydiyyatdan keçmiş aviasirkətlərə məxsus təyyarələrlə İsrailə də uçuş etmək qadağan edilib

Artıq bu qərar ermənilərdə ciddi təlaş yaradıb və buna bir sıra səbəblər göstərilib. Beynəlxalq şərhçi Suren Sarqsyanyan 1in.am saytına açıqlamasında bildirib ki, bu qadağa yalnız ABŞ səfirliyinin əməkdaşlarına deyil, eyni zamanda, Ermənistanda fəaliyyət göstərən digər amerikalı vətəndaşlara da aiddir.

“Birləşmiş Ştatlar ilk dövlət deyil ki, bu kimi qadağanı tətbiq edir və vətəndaşlarına müraciət ünvanlayır”, deyən Sarqsyanyan İsrailin də AI-nin qərarına riayət etdiyini bildirib və xatırladı ki, Ermənistanda qeydiyyatdan keçmiş aviasirkətlərə məxsus təyyarələrlə İsrailə uçuş etmək qadağandır.

Erməni şərhçi: “Çox çətin, hətta kəskin şəkildə çətin olacaq”

Erməni şərhçi gələcəkdə digər ölkələrin də AI tərəfindən verilən qərar vasitəsi ilə sözügedən qadağanı tətbiq edəcəklərini istisna etməyib: “Bu, Aviasiya sahəsinə və turizmə vurulan ciddi zərbdır. Bənzər bəyanatlar erməni aviasiyasının ölümünün başlanğıcı anlamını verir”.

Suren Sarqsyanyan əlavə edib ki, ABŞ məmurları və vətəndaşları bu bəyanatları oxuyurlar və təbii ki, bu bəyanatlar Ermənistan respublikasının aviasiyasının nüfuzuna ciddi zərbə endirir. 2022-ci ildən sonra Ermənistanın qara siyahıdan çıxışından sonra yenidən öz nüfuzunu bərpa etmək mümkünlüyü məsələsinə gəlincə, Sarqsyanyan deyib ki, məhdudiyyətlərdən sonra bir daha monitoring keçirmək lazımdır və məhz bundan sonra müsbət qiymət verilərsə, Ermənistan sözügedən sahədə öz nüfuzunu bərpa edə bilər. “Lakin bu, istənilən aviasirkət üçün çox çətin, hətta kəskin şəkildə çətin olacaq”, deyər beynəlxalq şərhçi etiraf edib.

Rövşən

“Qolos Armenii”: “Paşinyan ermənilərin sərt tənqidi ilə üzləşdi”

“Nikol Paşinyanın məşhur BBC HARDTalk proqramına verdiyi müsahibə artıq səs-küyə səbəb olub. Baş nazirin səriştesizliyi, tarixdən bixəbərliliyi Ermənistanda

narazılıqla qarşılanıb və sərt tənqidlərə məruz qalıb. SiA Ermənistana məxsus aysor.am saytında yayımlanan məlumat istinadən xəbər verir ki, bu barədə “Qolos Armenii” qəzeti yazır. Qəzet yazır ki, əvvəla, baş nazirin inadla ingilis dilində danışmaq istəməsi, yumşaq desək, düşüncələrini tam ifadə etmək istəyi heç də yaxşı alınmadı. Üstəlik, verilişin aparıcısı həqiqətən çətin suallar vermək bacarığı ilə məşhurdur və cavab vermək üçün Nikol Paşinyanın ən azından çevik zehni olmalı, söhbət mövzularında mümkün qədər səriştəli olmalı, diplomatiya bacarığına sahib olmalı, eyni zamanda İngilis dilini də aparıcının təmin edəcək dərəcədə danışa bilməli idi ki, bu da erməni baş nazirdə yoxdur.

Nəşr etiraf edir ki, aparıcı Steven Sakur sözün həqiqi mənasında həmsöhbətini, Paşinyanı çox narahat vəziyyətdə qoyur. Ermənistana məxsus qəzet açıq-aşkar yazır ki, Sakurun suallarını ingilis dilində cavablandırmaq, öz imkanlarını həddən artıq qiymətləndirmək qərarı, Paşinyanın ilk növbədə dövlət maraqları ilə deyil, yalnız özünə heyranlıq, həddindən artıq özünə inamı və gerçəkliklə hesablaşmaq istəməsi ilə izah edilən növbəti oyunudur ki, bunun nəticəsi Ermənistan üçün çox pis oldu. Qəzetin yazdığına görə Paşinyan, həmişəki kimi, ingilis dilini kifayət qədər bilmədiyini bir daha nümayiş etdirdi və bir sıra hallarda gülünc və gülümlü vəziyyətlərə düşdü.

“Aydın və açıq şəkildə ortaya çıxan başqa bir məsələ də ondan ibarət idi ki, Nikol Paşinyan dövlət başçısına xas olan diplomatiyanın əsaslarını, özünü idarə etmək bacarığını heç vaxt mənimsəməmişdir. Bunun əvəzinə o, mövzudan, mətləbdən uzaqlaşır və nəticədə yenə də inamsız və axmaq görünür. Digər tərəfdən isə Nikol Paşinyan həmişə olduğu kimi, bu dəfə də əsas məsələlərdə cahil, məlumatsız olduğunu göstərdi. Halbuki, müəyyən bilikləri, məlumatları əldə etmək və HARDTalk kimi proqramda çətin vəziyyətə düşməmək və vəziyyətlərdən çıxmaq üçün kifayət qədər vaxt və fürsətə sahib idi. Ancaq onun komandasında hələ bu məsələ ilə bağlı vahid ekspert məsləhətçisi belə yoxdur. Bu bir daha sübut edildi. Bununla yanaşı, Paşinyanın heç olmasa bir çox elementar faktlardan xəbərdar olmadığına inanmaq çətindir. İnanmaq çətindir ki, Paşinyan Sakurun bəhs etdiyi məsələlərdən xəbərsizdir. Ermənistanın baş naziri öncə də qeyd edildiyi kimi, nə dil, nə mövzu, nə də diplomatiya bacarıqlarını bilmədiyindən açıq-aşkar, aydın şəkildə özünü itirdi. Nəticədə, Ermənistan günahını qarşı tərəfin üzünə atmağa çalışan günahkar rolunda özünü tapdı. İndi sual yaranır: Ermənistanın baş nazirinin administrasiyası bu jurnalistlə müsahibə aparmağın bu üsulundan xəbərdar idimi? Yoxsa Paşinyanın özü və işçiləri özlərinin “parlaqlığı” ilə o dərəcədə kor olmuşlar”, deyər qəzet yazır.

İnam Hacıyev

“Paşinyanın BBC-yə verdiyi müsahibə rəziliyin bir ilki idi”

“Dağlıq Qarabağ problemi ilə əlaqədar jurnalist yanaşmalarına və Ermənistan rəsmilərinə ünvanlanan suallara həmişə diqqət ayırıram. Lakin, ilk dəfə idi ki, bu cür aydın və açıq şəkildə həqiqətlər beynəlxalq jurnalistin dilindən səslənirdi. Bu sualların hər birinin qarşısında Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın aciz qalması və sualları cavablandırmaqda nə qədər çətinlik çəkdiyini aydın şəkildə görünürdü”. Bu sözləri SiA-ya özəl açıqlamasında Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun (BAMF) Prezidenti Umud Mirzəyev, BBC-nin “Hard Talk” verilişinin jurnalistinin Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyana verdiyi suallarda Ermənistanın Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi və bu siyasətin hələ də davam etdirilməsinin açıq şəkildə ifadə olunmasından danışıqdan deyib.

Onun sözlərinə görə, bu gün təkə Azərbaycanada yox, dünyanın bir çox beynəlxalq media vasitələrində, sosial şəbəkələrdə ən çox müzakirə olunan məsələlərdən biri də, məhz, bu müsahibədir: “Paşinyanın BBC-nin jurnalistinə verdiyi müsahibə gündəmdə olan və danışılan mövzudur. Müsahibədə verilən sualların hər biri Azərbaycanın qaçqın və köçkün, didərgin düşmüş Qarabağ və ətraf rayonları sakinlərinin, eləcə də, bütün Azərbaycan xalqının üreyindən keçən suallar idi. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu sualların Ermənistan rəsmilərinə ünvanlanmasını istərdi. Bu ilk dəfə idi ki, açıq şəkildə Ermənistanın yüksək vəzifəli məmuruna beynəlxalq cəmiyyəti və medianı təmsil edən qurumun nümayəndəsi tərəfindən belə suallar ünvanlanırdı. Biri-birinin ardınca son dərəcə kəskin, obyektiv və ədalətli suallar verildi. Ermənistanın Baş naziri bu suallar qarşısında çox cılız vəziyyətə düşdü. Bu sualların hər birindən yayınmağa və qaçmağa çalışdı”.

BAMF-nin Prezidenti vurğulayıb ki, BBC jurnalistinin dilindən dəfələrlə Paşinyanın əvvəllər jurnalist olması və insan hüquqları ilə məşğul olması dilə gətirildi və bunun ardınca bu gün onun Azərbaycan xalqından və cəmiyyətdən törədilən qanlı, vəhşətli əməllərə görə üzr istəmək cəsarətində olmadığı səsləndirildi.

Umud Mirzəyev əlavə edib ki, BBC-nin bu səpkidə apardığı müsahibəni çox yüksək qiymətləndirir və Azərbaycan milli mediasının beynəlxalq media qurumları ilə əməkdaşlığını daha da gücləndirməsini tövsiyyə edir: “Bəzən Azərbaycanın haqq səsinə ucaldan yoxdur deyər Azərbaycan vətəndaşı özünə qapanır və Ermənistanın daha çox dəstək aldığı ilə dilə gətirik, lakin, mənə elə gəlir ki, ədalət deyilən bir məhəf var, hansı ki, müəyyən dərəcədə din ortaqlığı və yaxınlığı, müəyyən həmrəyliklər olsa da, hər insanın ədalət qarşısında bir duruşu var. Biz bunu müşahidə etdik ki, həqiqətən də Azərbaycanın həqiqətləri artıq beynəlxalq media qurumlarının tribunallarından obyektiv şəkildə səslənməkdədir. Bu da Azərbaycan həqiqətlərinin uzun illər ardıcıl olaraq təbliğ edilməsi ilə bağlı görülən səylərin nəticəsidir. Bu istiqamətdə işlərimizi daha da genişləndirməliyik”.

Nigar Məmmədova

Ölkəmizdə müasir standartlara cavab verən yeni məktəblərin tikintisi davam edir

Azərbaycanda elmin inkişafı, təhsil sahəsinin beynəlxalq standartlar səviyyəsində qurulması dövlət siyasətinin öncül istiqamətlərindən biridir. Cənab İlham Əliyev Prezidentlik fəaliyyətinin ilk illərində "Neft kapitalını insan kapitalına çevirməli-yik!" devizi altında təbii resurslara əsaslanan iqtisadiyyatdan biliklər iqtisadiyyatına keçidi ölkənin strateji hədəfi elan etməsi əbəs deyildi.

bilsinlər, dövlətimiz üçün dəyərlili vətəndaşlar olsunlar".

Milli intibahı təmin edən ən başlıca vasitə olan təhsil həm də cəmiyyət qarşısında dayanan bir çox əsaslı problemlərin həllində vacib rola malikdir. Dünyada gedən qloballaşma prosesləri ölkəmiz üçün yüksək elmi potensiala malik mütəxəssislərin hazırlanmasını tələb edir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Azərbaycan təhsilinin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasının təsdiq olunması haqqında" imzaladığı Sərəncam isə təhsil islahatlarının daha sistemli aparılması və ölkənin inkişafına daha yüksək töhfələr vermək istiqamətində düşünülmüş konseptual bir sənəd oldu. Ötən müddət ərzində strategiyanın həyata keçirilməsi nəticəsində bütün pillə və səviyyələr üzrə təhsilin keyfiyyət göstəriciləri yüksəlmiş, uşaq və gənclərin təhsilə imkanlarının genişləndirilməsi, müasir idarəetmə modellərinin tətbiqi, kadr potensialının səriştə və kompetensiya baxımından gücləndirilməsi, ümumi təhsil müəssisələrinin kadrlarla təminatı, müəllim fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi

Qeyd etdiyimiz zaman məsafəsində təhsil müəssisələrinin müasir informasiya və elmi-metodiki təminatı, təhsil infrastrukturunun yenilənməsi məqsədi ilə dövlət proqramları qəbul edilmiş, layihələr həyata keçirilmişdir. Məhz bu diqqət və qayğının fonunda təhsilin keyfiyyətinin artırılması, həmçinin, bu yöndə müxtəlif dövlət və beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrin həyata keçirilməsi birbaşa cəmiyyətimizin elmi səviyyəsinin və tərəkürünün inkişafına xidmət edir. Ölkəmizdə həyata keçirilən sosial-iqtisadi islahatlar nəticəsində, ölkənin imkanları artdıqca, dövlət əldə olunan gəlirləri milli-intellektual potensialı reallaşdırmağa yönəldir.

Son 17 ildə dövlət başçısı tərəfindən təhsilin inkişafı ilə bağlı qarşıya qoyulmuş hədəflər uğurla yerinə yetirilib. Qəbul olunmuş dövlət proqramları, layihələr, aparılan islahatlar təhsil müəssisələrinin maddi-texniki və tədris bazasının möhkəmləndirilməsində mühüm rol oynayıb. Belə ki, məktəblərdə əsaslı təmir-tikinti işlərinin aparılması, müasir tipli yeni təhsil ocaqlarının tikilib istifadəyə verilməsi regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı dövlət proqramlarında öz əksini tapıb.

Eyni zamanda, "Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin avadanlıqlarla təminatının artırılması və inkişaf proqramı" bu sahədə tərəkərlənən tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etmiş oldu. Artıq Azərbaycanda minlərlə məktəb inşa olunub, təmir edilib. Dövlət başçısının yüksək diqqəti əsasında atılan addımlar, icra edilən dövlət proqramları təhsil sisteminə keyfiyyətə yeni inkişaf meyillərinin əldə edilməsinə və yüksək nəticələrin qazanılmasına xidmət edir. Təhsilin normativ hüquqi bazası təkmilləşdirilib, maddi-texniki təminatı istiqamətində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamları əsasında geniş tədbirlər həyata keçirilib. Respublikanın şəhər və rayonlarında 3200-dən çox məktəbdə tikinti, əsaslı təmir-bərpa və yenidənqurma işləri uğurla aparılıb. Bunun nəticəsində təxminən 1 milyon şagirdin təhsil şəraiti yaxşılaşıb, birmənbəli tədris sisteminin tətbiqi edildiyi məktəblərin sayı əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Hazırda təhsilin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi, müasir standartlara cavab verən yeni məktəblərin tikilməsi davam etməkdədir.

Hazırda ölkəmizdə yeni məktəb binaları inşa olunur. Təkcə paytaxt Bakıda 8 ümumi təhsil müəssisəsində tikinti və əsaslı təmir işləri aparılır. Həmçinin ehtiyac olan ərazilərdə 6 yeni məktəb inşa olunur. Onlardan 3-nün tikinti işləri artıq yekunlaşmaq üzrədir.

Ardıcıl olaraq təhsil sahəsində köklü islahatların aparılması məktəblilərin burada şəxsiyyət kimi formalaşmasına təsirini göstərməkdədir. Müasir dövrümüzdə bu islahatların ən mühüm mərhələsi yaşanılır. Təhsilin məzmunu və keyfiyyəti və təlimin təşkilinə verilən tələblərdə ciddi yeniləşmə və müasirləşdirmə prosesləri gedir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan təhsilini beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırmaq üçün atılan addımlar, onu deməyə əsas verir ki, Prezident İlham Əliyevin "qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi çağırışı uğurla reallaşmaqdadır. "Azərbaycanda təhsil sisteminin təkmilləşməsinə çox böyük diqqət göstərilir. Təhsil bizim gələcəyimizdir", - deyən Azərbaycan Prezidenti Azərbaycanda savadlılığın təxminən 100 faiz olduğunu bildirib: "Bu, çox böyük göstəricidir. Elə etməliyik ki, bütün uşaqlar savadlı, bilikli olsunlar, gələcəkdə özləri üçün gözəl həyat qura

Təhsil naziri yeni tədris ilinin hansı qaydalarla başlamalı olduğundan danışdı

Avqustun 17-də Milli Məclisin Elm və Təhsil komitəsi ilə Təhsil Nazirliyinin videoformatda konfransı keçirilib. SİA-nın məlumatına görə konfransda növbəti tədris ilində təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin bərpası ilə bağlı məsələlər müzakirə olunub. Təhsil naziri Emin Əmrullayev konfransda çıxış edib. Nazir bildirib ki, hazırda üzleşdiyimiz vəziyyət kifayət qədər mürekkəbdir. Ölkə rəhbərliyinin bu dövrdə diqqət yetirdiyi əsas məsələ, ilk növbədə, insanların sağlamlığının qorunmasıdır. Emin Əmrullayev nazirlik tərəfindən normal şəkildə təhsilə davam ediləcəyi təqdirdə COVID-19-a yoluxma sürəti ilə bağlı araşdırmaların nəticələri barədə məlumat verib.

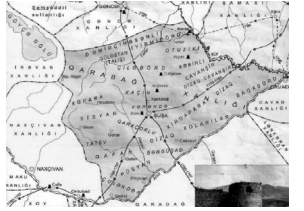

E. Əmrullayev təhsilin adi qaydada davam edərsə, insanların hərəkətlik səviyyəsinin nəzərə alınmasının vacibliyini vurğulayıb, bunun müəyyən risklər yarada biləcəyini qeyd edib.

Nazir növbəti tədris ili üçün təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin bərpası ilə bağlı Təhsil İnstitutunun verdiyi təklifləri səsləndirib. Qeyd edilib ki, "yaşıl", "sarı", "narıncı" və "qırmızı" zonalarda təhsilin bütün davamiyyət formaları barədə araşdırmalar aparılıb və təkliflər verilib. Bildirilib ki, Təhsil İnstitutunun verdiyi tövsiyələrdə tədrisin məsafədən təşkili, qarışıq (onlayn və sinif otağında) modellərinin tətbiqi yolları nəzərdə tutulur. Yoluxma risklərinin minimuma endirilməsi üçün ümumi məktəb günlərinin sayının, dərs saatının miqdarının, sinif otaqlarının azaldılması kimi tədbirlər nəzərdə tutulur. Tənəffüs fasilələrinin uzadılaraq şagirdlərin açıq havada çox vaxt keçirməsi məqsəduyğun hesab edilir.

Ermənilərin iddialarını alt-üst edən Kürəkçay müqaviləsi...

Qarabağ torpaqlarının tarixi Azərbaycan torpaqları olması ilə bağlı kifayət qədər sənədlər var və onlardan biri də Kürəkçay müqaviləsidir. Bu müqavilə 11 maddədən ibarətdir və bu maddələrin heç birində ermənilərlə bir cümlə belə yoxdur". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin üzvü olan deputatı, tarix elmlər doktoru Anar İsgəndərov Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın BBC-yə müsahibəsi zamanı münafiqə başlanan zaman Dağlıq Qarabağ əhalisinin 18 faizinin erməni olması ilə bağlı etirazını şərh edərkən deyib.

Millət vəkili bildirib ki, Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan Dağlıq Qarabağ və Aran Qarabağ ilə bağlı hansı məsələni öz xeyrinə danışmaq istəməyib və alınmayacaq: "Çünki, Dağlıq Qarabağ tarixi Azərbaycan torpağıdır. Ermənistan tərəfi Dağlıq Qarabağ ilə əlaqədar nə danışsada-nışsın son məqamda sənədə ehtiyac olacaq və Qarabağ torpaqlarının tarixi Azərbaycan torpaqları olması ilə bağlı kifayət qədər sənədlər var. Bu sənədlərdən biri də məhz, 14 may tarixində 1805-ci ildə Qarabağ xanı İbrahim xan ilə Rusiya tərəfini təmsil edən Pavel Sisyanov arasında bağlanmış Kürəkçay müqaviləsidir. Bu müqavilə 11 maddədən ibarətdir. Əgər, Qarabağda hər hansı bir erməni və ermənilər söz sahibi olsaydılar təbii ki, heç

olmasa bu müqavilədə ermənilərlə bağlı bir cümlə də olsa yer alardı. Lakin, belə bir cümlə yoxdur. Çünki, ermənilər heç vaxt Dağlıq Qarabağda söz sahibi olmayıblar". Tarixçi-alim Anar İsgəndərov vurğulayıb ki, ermənilər sadəcə bu ərazilərə gəlmədirlər və onlara yalnız bu ərazilərdə yaşamaq üçün torpaq verilib: "Onlar bu torpağı idarə edən yox, bu torpağı idarə edəninin yanında köməkçi olublar. Yəni, söhbət azərbaycanlı söz sahiblərindən, azərbaycanlı xanlardan, bəylərdən, vəzirərdən gedir. Azərbaycan torpağında təbii ki, azərbaycanlılar söz sahibi olublar. Ermənilərə isə bu torpaqda yalnız yaşamaq hüququ verilib. Bu mənada Ermənistanın Baş naziri, Ermənistanın Prezidenti, əgər, nə vaxtsa dünyanı aldada biliblərsə, dünya onlara aldanıbsa, artıq bu vaxt çoxdan keçib. Bütün dünya bilir ki, Qarabağ Azərbaycan torpağıdır. Qarabağ bu gün erməni işğalı altındadır. Lakin, bu erməni işğalı da uzunmüddətli ola bilməz".

AZAL: "Biletlər ödənişsiz yenidən təxsis edilə və ya dəyişdirilə bilər"

2020-ci ilin 25 oktyabr tarixində nədək uçuş dövrünü əhatə edən avia biletləri ödənişsiz yenidən təxsis edilə və ya dəyişdirilə bilər. AZAL-dan SİA-ya verilən məlumata görə, açıq tarixlə rəsmiləşdirilmiş avia biletlər (konkret geri qayıdış tarixi qeyd edilməyən biletlər) istisnadır. Alternativ olaraq, biz həmçinin səmərəsiz avia biletin dəyərinin geri qaytarılması əvəzinə vauçer formasında pul sənəd təklif edirik. Bu vauçeri ləğv edilmiş reysə biletin ilkin uçuş tarixindən etibarən iki il ərzində istifadə etmək mümkündür.

və stimullaşdırılması da s. əhəmiyyətli nailiyyətlər əldə edilmişdir.

Yüksək göstəricilərin əldə edilməsi ölkəmizdə təhsilin inkişafına ayrılan diqqətdən, dünya standartlarına uyğun qurulmasından qaynaqlanır. Azərbaycan təhsilinə yönəlməmiş diqqət, məhz bu sahədə zamanın tələblərini ödəyə biləcək ziyalılardan yetişməsinə doğru uğurlu bir addımdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Ərdoğandan Yunanıstana xəbərdarlıq: Lazım olanı edəcəyik

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rızədə qatıldığı proqramda açıqlamalar verib. SİA-nın məlumatına görə, çıxışı zamanı Yunanıstana və onun arxasında duranlara xəbərdarlıq edən Ərdoğan, "Biz bu günə qədər həmişə yumşaldan olduq. Ancaq Yunanıstan bizim mövqeyimizə eyni şəkildə yanaşmır. Ona görə bunu bilməlidirlər ki, belə yanaşma tərzini davam etdirsələr lazım olanı edəcəyik. Ölkəmiz həm beynəlxalq dəniz hüququ, həm də qəbul olunmuş konvensiyalar baxımından bu məsələdə sonuna qədər haqlıdır. Bu hüququ da əlindəki bütün imkanlardan istifadə edərək müdafiə etməyə davam edəcəkdir. 100 il əvvəl Türkiyəni incə bir siyasət ilə cənubdakı enerji qaynaqlarından kənarda qoyanlar Şərqi Aralıq dənizində bunu bacarmayacaqlar. Qitə sahəsində quldurluğa heç vaxt boğun əyməyəcəyik. Sanksiya və təhdid dili qarşısında geri addım atmayacağıq. Bir əsr əvvəl vətənimizi parçalamağı hədəfləyən Sevr sazişini cırıb atdığımız kimi, bu gün də "Mavi Vətən" eyni qətiyyətlə qoruyub saxlayacağıq. "Oruc Rəis" gəmimiz planlaşdırıldığı və elan edildiyi şəkildə müəyyən olunan sahədə seysmik tədqiqatlarını aparır. Dəniz qüvvələrimizə aid vasitələr də "Oruc Rəis"i müşayiət edir. "Oruc Rəis" fəaliyyətinə 23 avqusta qədər davam edəcək. Bu müddət ərzində gəmimizə qarşı ən kiçik hücum edilməsi halında lazım olan cavabı verməkdən heç vaxt çəkinməyəcəyik. Daha əvvəl də qeyd etdiyim kimi, biz əsla gərginlik tərəfdarı deyilik. Kimsənin haqqına da əl uzatmırıq. Biz sadəcə millətimizin və Kipr türklərinin hüquqlarını müdafiə edirik. Aralıq dənizində atdığımız bütün addımları beynəlxalq hüquq və mehriban qonşuluq çərçivəsində atırıq", - deyərək bildirdi.

Yunanıstandan gözləntilərinin birilərinin qızıqışdırması ilə deyil, məntiqlə hərəkət etməsi olduğunu vurğulayan Ərdoğan, "Xüsusilə Qərbi Trakiyadakı soydaşlarımıza qarşı dövlət terrorunu xatırladan əməllərə qısa müddətdə son verməlidir. Qərbi Trakiyadakı məscidlərimizə və məktəblərimizə hücumlar edilir. Biz isə tam əksinə, Trabzonda Sümela Monastırının bərpasını yekunlaşdırdıq və gəlib ayınlarını etdik. Bizim dini azadlıq məsələsində heç kimlə bir problemimiz yoxdur. Hər kəs inancını bu ölkədə təklüksüz bir şəkildə yaşayır və yaşayacaqdır", - deyib.

Aysel Məmmədova

Azərbaycan dinlərarası və çoxmədəniyyətli harmoniyanın inkişafına təkan verir

“Yüz illərdir ki, ayrı-ayrı xalqların və dinlərin mənsublarının mehriban ailə kimi yaşadıkları Azərbaycanda qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanan nümunəvi birgə yaşayış mühitinin formalaşmasında və etnik-mədəni müxtəlifliyin günümüzədək qorunub saxlanılmasında İslam dininin müstəsna rolu olmuşdur”. Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqına və dünyanın müxtəlif guşələrində yaşayan soydaşlarımıza müqəddəs Qurban bayramı münasibətilə təbrikində bildirib. Əlbəttə ki, milli mənəvi dəyərlərimiz, adət-ənənələrimiz xalqımızın tarixində, özünüdərkində mühüm əhəmiyyət daşıyır. Ümummillə Lider Heydər Əliyev Azərbaycana rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə, istər sovet məkanında, istərsə də müstəqillik dövründə yaşadığımız illərdə milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılmasına və inkişafına çox böyük önəm verib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizdəki multikultural dəyərləri, tolerant mühiti dünyaya bəyan edir. Azərbaycanda bütün dinlərin və etnik qrupların nümayəndələri birgə yaşayır və ölkəmizin uğurlu inkişafına töhfələrini verirlər. Bütün dinlərə hörmətlə yanaşan Azərbaycanın islami dəyərlərə də olan münasibəti də əməli fəaliyyətdə aydın görünür. Müxtəlif dinlərin məbədlərinə qayğı və diqqət, o cümlədən dini ocaqlarımıza məscidlərimizə olan münasibət Azərbaycanda din-dövlət münasibətlərinin, vətəndaş həmrəyliyi üçün yüksək səviyyəsini nümayiş etdirir. Bu gün Azərbaycan dünyəvi, müasir, dünyaya açıq olan dövlət olmaqla yanaşı, milli dəyərlərə, adət-ənənələrinə də böyük hörmətlə yanaşan bir ölkədir. Dövlət başçısı mütəmadi olaraq din xadimləri ilə görüşür, dini konfessiyalara maddi yardımlar edilir, dini ibadət yerləri təmir-bərpa olunub inancılı insanların istifadəsinə verilir. Azərbaycan əhalisinin 96 faizinin müsəlman olmasına baxmayaraq, xristianlar, yəhudilər, ümumiyyətlə, bütün dini konfessiyaların nümayəndələri sülh və əmin-amanlıq şəraitində birgə yaşayırlar. Bu gün Azərbaycanda xristianlığın ayrı-ayrı cərəyanlarının icmaları sərbəst şəkildə fəaliyyət göstərir və 7 sinaqoq, 4 gürcü kilsəsi də fəaliyyətdədir.

“BÜLKİ QURBAN BAYRAMI DÜNYANIN QARŞILAŞDIĞI ÇƏTİN SINAQ DÖVRÜNƏ TƏSADÜF ETSƏ DƏ, MÖMİN VƏTƏNDAŞLARIMIZ ALLAH VƏ DİN YOLUNDA MƏNƏVİ BORCLARINI LAYİQİNCƏ YERİNƏ YETİRİR...”

Bütün dünyada, eləcə də, islam dünyasında böyük hörmətə, nüfuza malik olan, prinsipial və ədalətli mövqeyi ilə seçilən Azərbaycanın multikultural dəyərləri dünyaya örnək, nümunədir. Əgər Azərbaycanda sovet məkanında yaşadığımız illərdə cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərirdisə, hazırda onların sayı 2200-ü ötüb keçib. Ölkəmizin paytaxtında Cənubi Qafqazın ən möhtəşəm məbədi Heydər Məscidi inşa edilib. Respublikamızda həyata keçirilən din siyasəti demokratik dövlət quruculuğu kursuna, eləcə də dövlət-din münasibətlərinin mənəvi və hüquqi müstəvidə tənzimlənməsi prinsipinə əsaslanır. Bu gün ölkəmizdə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Prezidentinin məlum Fərmanları ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu yaradılıb. Əsrlərin süzgəcindən keçərək müasir dövrümüzədək qoruyub saxladığımız milli mənəvi, dini adət-ənənələrimiz yaşayır və düzgün şəkildə insanlara çatdırılır.

Artıq bir neçə gündən sonra Azərbaycan xalqı islam dininin ən vacib sayılan fəzlərindən biri, onun təbliği və özünəməxsusluğunu nümayiş etdirən ayinləri sırasında olan Qurban bayramını qeyd edəcək. Üç səmavi dinin - yəhudilik, xristianlıq və İslamın hər üçündə müxtəlif formada qurbanlıq mövcuddur. Lakin İslamda bu ayin xüsusi mahiyyət və əhəmiyyət kəsb edir. Onun əsasında Allaha sonsuz sevgi, Onun qüdrətinə dərin inam və iman işığı durur.

İnsanları halallığa, paklığa səsleyen Qurban bayramının çox maraqlı tarixi və şərtləri var. Bu gün müstəqil Azərbaycanda bütün din bayramları qeyd olunur. Təbrikdə dövlət başçısı bildirir ki, hər il ölkəmizdə ke-

çirilən dini bayramlar mütərəqqi milli-mənəvi dəyərlərin, sosial yardımlaşmanın və xeyirxahlıq duyğularının tənənəsinə çevrilir: “Bülki Qurban bayramı dünyanın qarşılaşdığı çətin sınaq dövrünə təsadüf etsə də, mömin vətəndaşlarımız Allah və din yolunda mənəvi borclarını layiqincə yerinə yetirir, öz nəcib əməlləri ilə cəmiyyətimizdə birlik və bərabərlik ovqatını daha da gücləndirirlər”.

Dövlətimizin başçısı insanlar arasında həmrəylik və qardaşlığın, humanizm və mərhəmətin rəmzi olan Qurban bayramının İslam dininin əsas bayramlarından biri olduğunu qeyd edib. Vurğulayıb ki, müsəlmanlar bu əlamətdar gündə Uca Yaradanın adına qurbanlarla Allaha yaxınlığın sevincini yaşayır, xeyirxah amallar uğrunda hər cür fədakarlığa hazır olduqlarını nümayiş etdirirlər.

Terrorizmin baş alıb getdiyi dünyada, islama qarşı hücumların artdığı və islamofobiyanın gücləndiyi bir vaxtda Azərbaycan ekstremizm və dözümsüzlük əleyhinə çıxış edir, kənar qüvvələrin, xaricdən gələn təhlükələrin qarşısını almaqda güclü və qətiyyətlidir. “İndiki şəraitdə biz görürük ki, dünyanın müxtəlif yerlərində dini məzhəb zəminində qan tökülür, müharibələr alovlanır, böyük faciələr yaşanır” - çıxışlarının birində deyən Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, elə etməliyik ki, həm Azərbaycanda, həm yaşadığımız bölgədə vəziyyət müsbət istiqamətdə inkişaf etsin: “Biz adada yaşayırıq, biz bu bölgədə yaşayırıq və yaşayacağıq. Ona görə biz həm ölkə daxilində bu məsələləri daim diqqət mərkəzində saxlayırıq və hesab edirik ki, beynəlxalq təşəbbüslərlə bölgədə və dünyada dinlərarası münasibətlərin yüksək səviyyədə tənzimlənməsi işinə öz töhfəmizi veririk”.

Həqiqətən də. Azərbaycan istər ölkə səviyyəsində, istərsə də beynəlxalq səviyyədə dinlərarası və çoxmədəniyyətli harmoniyanın inkişafına təkan verir və bu nailiyyətin davamlı olması üçün tədbirlər həyata keçirir.

N. BAYRAMOVA

MƏTLƏB

Metlebsalahov@mail.ru

Lukaşenkonu kim “bitirir”: Putin yoxsa qərb?

Belarus seçkiləri arxada qaldı, amma Minsk küçələri “qaynayır”. Əslində Belarusdakı seçki vaxtı bitməmiş, seçki qovğası hələ də davam edir. Avropa ölkəsi olan bu slavyan respublikasında baş verənlər daha çox Rusiya üçün ölüm-dirim məsələsinə çevrilir hər keçən gün. Moskva ikinci Ukrayna şokunu Minskə yaşamaq istəmir. Seçki öncəsi Moskvanın Aleksandr Lukaşenkoya “göz ağartması”, Belarus liderinin Rusiyaya qarşı açıq və az qala düşmənsayağı bəyanatlar verməsi Aleksandr Qriqoriyeviçin Moskva tərəfindən “bitirilməsi” məsələsinə gündəmə gətirdisə də, son 2-3 gündə baş verənlər qərbdəkilərin Belarus liderinə göz ağartmasına səbəb oldu. Belarus, sözün əsl mənasında tarixinin ən həlledici etapındadır.

Bu seçkilər həm də 26 ildən sonra sakit Belarus üçün yeni təlatüm günlərin başlangıcı oldu. Minsk küçələri etirazçılarla doludur. Aleksandr Lukaşenko seçkidən bir neçə gün əvvəl Minskə muzdlı “Vağner” silahlılarını göndərən Moskvanı “yerdən-yerə vururdu”, Ukrayna TV-lərində Vladimir Putini heç kimin cəsarət etmədiyi şəkildə aşağılayırdısa və ittiham edirdisə, seçkidən sonra isə, Kremlə telefon açıb Rusiya liderini təcili əməkdaşlığa çağırmağa başladı. İndi də A.Lukaşenko bəyanat verib ki, referendumda yeni konstitusiyaya qəbul olunarsa səhahiyətlərini təhvil verməyə hazırdır. Nə baş verir, Rusiya seçkidən əvvəl silahlı muzdluları Minskə niyə göndərmişdi, A.Lukaşenko ilə V.Putin arasındakı o sirlə və naməlum düşmənçilik bitdimi, V.Putin ona qarşı açıq informasiya müharibəsini seçən Belarus rəhbərini başışladı mı, Minskəki hazırkı gərginliyin “xaç atası” kimdir, qərb, yoxsa V.Putin? Suallar aktualdır, amma cavablar müəmmallarla doludur. Artıq Rusiya xüsusi təyinatlılarının Belarus sərhədlərinə üz tutması barədə şəkillər saytlarda ard-arda dərc olunmaqdadır.

Minskəki hazırkı gərginliyin əsl səbəbkarı, indi ən çox axtarılanlar arasındadır. Bir neçə gün əvvəl şübhəli baxışlar Moskvaya tuşlanmışdısa, indi vəziyyət dəyişib. Sanki ortada qərbin çevriliş havası dolaşır. Bir çoxları Belarus rəhbərinin Ukrayna TV-lərində V.Putin əleyhinə çıxışlarına görə möhkəm “cəzalandırılacağı” iddia edirdilər. Amma sanki vəziyyət bir-neçə gecədə tam dəyişib. A.Lukaşenko Minskə tutduğu “Vağner” silahlılarını artıq Moskvaya təslim edib. İndi də Ukrayna rəsmiləri A.Lukaşenkonu sözünün üstündə durmadığına görə suçlayırlar. Belə görünür ki, cəmi bir neçə gecəyə A.Lukaşenko ilə Moskva arasındakı “buzlar” da əriyib gedib...

Diqqət edin: Cəmi bir neçə gün əvvəl Rusiya mətbuatı A.Lukaşenkonu məlum çıxış və iddialarına görə bir nömrəli düşmən belə elan etmişdi. Amma belə görünür ki, “batka” V.Putinlə razılışmış artıq. Düzdür, Vladimir Putin neçə gün əvvəl Aleksandr Lukaşenkonu təbrik də edib, xeyir-dua da arzulayıb. Bu təbrik çox hallarda o deməkdir ki, artıq Moskva öz “xeyir-duasını” verib, seçilən namizəd rahat nəfəs ala bilər. Amma cəmi bir neçə gün əvvəl elə belarusluların özləri V.Putinin bu “xeyir-duasının” səmimiyyətinə qorxu qarışıq şübhə ilə yanaşırdılar. Xüsusilə A.Lukaşenkunun Ukrayna efirində Kreml sahibini “yerdən-yerə” vurmasına görə KQB generalının qisas üçün məqam gözlədiyini düşünənlər də yetərincə idi. Amma indi vəziyyət dəyişdi. Çünki ilk əvvəl V.Putinlə açıq informasiya müharibəsinə giren A.Lukaşenko qərb üçün sərfəli fiqur idisə, Moskvaya meyl edən son addımlardan sonra artıq Belarus lideri qərbdəkilərin də qəzəbinə gəlib. Görünür “böyük qardaş” olan V.Putin yeni bir slavyan şoku yaşamamaq və Belarusu qərbdəkilərə “yedirməmək” üçün A.Lukaşenkunun bütün siyasi erköylüklərini həzm etməli oldu. Məncə A.Lukaşenko 26 illik hakimiyyəti ərzində heç vaxt belə dəhşətli duruma düşməmişdi. Əvvəlcə V.Putinlə düşmənçilik, indi də qərblə açıq mübarizə. Gerçəkdən Belarusa siyasi proseslər “əl dəyişir”. Artıq qərbdəkilər bu dəfə Lukaşenkonu hakimiyyətdən uzaqlaşdırmaq eşqinə düşüblər. Kim qalib gələcək, bunu çox yaxın zaman göstərəcək. Hər saniyəsi tarixi dəyişən zaman...

“The EurAsian Times” nəşri Rusiyanın Ermənistan silah təchizatı ilə bağlı Azərbaycanın narahatlığından yazıb

“The EurAsian Times” nəşri Rusiyanın Ermənistan S-300 raketdən müdafiə sisteminin göndərməsi ilə bağlı Azərbaycanın narahatlığından yazıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, nəşrin avqustun 16-da yayılan nömrəsində dərc edilən “Azərbaycan Rusiyanın Ermənistan S-300 raketdən müdafiə sistemini satmasından narahatdır” adlı məqaləsinin 17 iyulun ikinci gündə Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanla sərhəddə törətdiyi təxribat barədə məlumat verilir. Qeyd edilir ki, bu hadisələrdən sonra Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə əlaqə saxlayan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Moskva tərəfindən atılan bu addımla əlaqədar narahatlığını ifadə edib.

Prezident İlham Əliyevin telefon vasitəsilə V.Putinlə əlaqə saxladığını qeyd edən nəşr, Azərbaycan dövlətinin başçısının Rusiyanın Ermənistan böyük miqdarda silah göndərməsinin Azərbaycan cəmiyyətində xüsusi narahatlıq doğurmasını və ciddi suallar yaratmasını çatdırdığını bildirir.

Vurğulanır ki, avqustun 13-də baş tutan telefon söhbətinin əsas məqsədi məhz bu suallara cavabın aydınlaşdırılması olub.

Bildirilir ki, Azərbaycan Prezidenti ölkə KİV-lərinin iyulun 17-dən avqustun 4-dək Rusiyadan Ermənistanla təqribən 400 ton silah göndərməsi barədə xəbərlər yaydığını Rusiya Prezidentinin diqqətinə çatdırıb.

Qeyd edilir ki, il-76 təyyarələri vasitəsilə göndərilən yüklər Rusiyanın cənubunda yerləşən Rostov-Don şəhərindən birbaşa Gürcüstan vasitəsilə deyil, çox fərqli marşrut üzrə daşınıb.

Məqalə müəllifi qeyd edir ki, Rusiyanın Ermənistan silah göndərməsində qeyri-adi heç nə yoxdur, çünki bu iki ölkə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvləridir və Rusiya Ermənistanla həmişə silah göndərib. Lakin azərbaycanlıları narahat edən əsas məsələ çox qısa vaxt ərzində belə böyük miqdarda silahın göndərilməsidir.

Vurğulanır ki, Azərbaycan Prezidentinin V.Putinə zənginin əsas məqsədi onun diqqətini Ermənistanın hücumunun arxasında Ermənistan-Azərbaycan münasibətinə üçüncü ölkələrin cəlb etmək niyyətinin dayanması barədə məlumatlandırmaq olub.

Məqalədə Rusiyanın “Avia.Pro” nəşrinə istinadla Ermənistanla göndərilən silahlar arasında raketdən müdafiə sistemləri, radioelektron mübarizə vasitələri, yaxın, orta və uzaq məsafəli radarlar kimi müasir sursatın yer aldığı bildirilir.

Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin 101 illiyi

Sərhədçilərin sosial problemləri uğurla həll olunur

Sərğın ilk demokratik respublikası olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti sərhəd-lərin mühafizəsini haqlı olaraq dövlətçilik üçün mühüm amillərdən biri hesab etmişdir. Milli hökumət 1918-ci il iyun ayının 22-də Poylu stansiyasında sərhəd postunun yaradılması barədə qərar vermiş və sərhəd mühafizəsinin təşkili sahəsində vəzifələrin yerinə yetirilməsinə başlanılmışdır. İyulun 12-də Qazax qəzasında Salahlı və Şıxlı sərhəd postları təşkil edilmiş, 1919-cu ilin avqust ayının 18-də isə Azərbaycan Respublikasının Parlamenti "Azərbaycan Respublikasının gömrük baxımından sərhəd mühafizəsinin təsis edilməsi haqqında" Qanun qəbul etmişdir. Qanunda bütün respublikanı əhatə edən sərhəd postlarının yaradılması nəzərdə tutulurdu. Məhz həmin tarixdə sərhəd mühafizə qüvvələrinin yaradılmasının ilk rəsmi əsası qoyulmuşdur. Təsədüfi deyil ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev varislik prinsipini əsas götürərək 2000-ci ilin avqust ayının 16-da imzaladığı fərmanla avqustun 18-ni sərhədçilərin peşə bayramı kimi təsbit etmişdir.

Bolşevik işğalı sərhədlərin mühafizəsi sahəsində zəruri milli təcrübənin formalaşdırılmasına imkan vermədi. Sovet hakimiyyəti illərində Azərbaycanın sərhədləri sovet sərhədçiləri tərəfindən qorunurdu və həmin dövrdə azərbaycanlılar düşülmüş şəkildə hərbi işindən uzaqda saxlanılır, azərbaycanlı gənclərə hərbi texnikanın sirlərini öyrənmək imkanı demək olar ki, verilmirdi. Sovet ordusunun zabıt korpusunda azərbaycanlıların sayı çox az idi və onlar yüksək hərbi rütbələrə nail ola bilmirdilər. Sərhəd Qoşunlarında vəziyyət bu mənada daha acınacaqlı idi. Azərbaycanlı sərhədçi zabitlər yüksək hərbi rütbələrə layiq görülmürdülər. Bütün bunlar xalqımızın uzaqgörən oğlu, böyük sərkərdə Heydər Əliyevin diqqətini cəlb edirdi və o, bu sahədə ciddi dönüşə nail olmaq üçün bir sıra tarixi qərarlar qəbul etmiş, Bakıda Cəməlid Naxçıvanski adına hərbi məktəb yaratmış, azərbaycanlı hərbiçilərə yüksək hərbi rütbələr verilməsinə nail olmuşdur.

Müstəqillik illərində Azərbaycan ordusunun yaradılması, formalaşdırılması proseslərinə birbaşa rəhbərlik edən, bu sahədəki fəaliyyəti ilə dövlətimizin hərbi salnaməsinə şanlı səhifələr yazan Ulu Öndər Heydər Əliyev Sərhəd Qoşunlarının yaradılması, ölkəmizin sərhədlərinin mühafizəsi işinin təşkili istiqamətində böyük uzaqgörənliklə qərarlar qəbul etmiş, milli sərhəd siyasətimizi formalaşdırmış, sərhəd strategiyamızı müəyyənləşdirmişdir. Sərhədlərin mühafizəsi işinə dərinləndirən belə olan Ulu Öndər 2002-ci ilin iyul ayının 31-də Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin tərkibindən ayrılaraq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı səlahiyyətinə malik Dövlət Sərhəd Xidmətinin yaradılması barədə qərar verdi. Bu qərar ölkəmizin sərhədlərinin mühafizəsinin təşkilində ciddi dönüşün yaranmasının başlanğıcı oldu. Dövlət Sərhəd Xidmətinin yaradılmasından ötən dövr ərzində qazanılmış uğurlar açıq şəkildə sübut edir ki,

Ümummilli Lider sərhədlərimizin inkişaf perspektivlərini çox böyük uzaqgörənliklə müəyyənləşdirmişdir.

Sovet dövründən Azərbaycan sərhədçilərinə Naxçıvan Muxtar Respublikası istisna olmaqla, demək olar ki, heç nə qalmamışdı. Ölkəmizi tərk edən sovet sərhədçiləri

“Sərhəd Qoşunlarının möhkəmlənməsi müstəqilliyimizin möhkəmlənməsi deməkdir. Çünki hər bir ölkənin ərazisi onun sərhədindən başlayır. Bizim sərhədlərimiz dost üçün açıq, düşmən üçün bağlı olmalıdır. Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı üçün, Azərbaycanda sülhün, sabitliyin, təhlükəsizliyin daha da möhkəmlənməsi üçün sərhəd nəzarəti ən yüksək səviyyədə olmalıdır... Sərhəd bölgələrində olarkən daim sərhəd dəstələrinə baş çəkirməm, vəziyyətlə tanış oluram, sərhədçilərlə görüşürəm. Hər dəfə mən inkişafı görəndə, yeni texnikanı, yeni avadanlığı görəndə bir daha əmin oluram ki, bizim sərhədlərimiz etibarlı şəkildə qorunur”.

İlham Əliyev

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı

mövcud texnika və vasitələrin hamısını özləri ilə aparmış, apara bilmədiklərini isə bərabər və yararsız hala salmışdılar. Belə bir vəziyyətdə ölkəmizin sərhədlərinin mühafizəsini öz üzərinə götürən milli sərhədçilərimiz böyük fədakarlıqlar göstərmişlər. Cənub sərhədlərimizdən başqa heç yerdə sərhəd infrastrukturunun və lazımı texniki imkanların olmaması, yerli əhali arasında dövlət sərhədi barədə anlayışın xeyli zəifliyi, peşəkar kadrların çatışmazlığı müstəqillik illərinin ilk vaxtlarının ən böyük problemləri idi.

Lakin indi həmin problemlər tamamilə aradan qaldırılıb. Ölkəmizin sərhədçiləri öz peşə bayramlarını xidmətdə qazanılmış böyük nailiyyətlərlə qeyd edirlər. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cə-

sir texnika, avadanlıq və vasitələrlə təminatda, kadr hazırlığında, şəxsi heyətin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsində öz əksini konkret şəkildə tapmış və Dövlət Sərhəd Xidməti sərhədlərimizin etibarlı mühafizəsini ən yüksək səviyyədə təşkil etməyə qadir olan müstəqil bir quruma çevrilmişdir.

Dövlət sərhədlərimizin toxunulmazlığının təmin olunması, beynəlxalq terrorizmə, qeyri-leqal miqrasiyaya, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə, qaçaqmalçılığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi, yeni sərhəd məntəqələrinin tikintisi, mühəndis-texniki qurğuların bərpası və yaradılması, qoşunların döyüş, fiziki və mənəvi-psixoloji hazırlığının yüksəldilməsi, idarəetmə infrastrukturunun müasir tələblər səviyyəsinə qaldırılması, dövlət sərhədindən bura xiləş məntəqələrində sərhəd nəzarətinin təkmilləşdirilməsi, kadrların peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması, hərbi qulluqçuların maddi, hüquqi, sosial təminatının yaxşılaşdırılması, beynəlxalq sərhəd əməkdaşlığının inkişafı və s. sahələr üzrə mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir.

Bu tədbirlər sırasında tikinti-quruculuq işləri xüsusi yer tutmuşdur. Əsaslı tikinti-quruculuq işləri aparılmadan, yeni sərhəd infrastrukturunu yaratmadan müstəqil dövlətimizin sərhədlərinin toxunulmazlığını lazımı səviyyədə təmin etmək mümkün deyildi. Müstəqil Azərbaycan Respublikasının sərhədlərinin uzunluğu sovet Azərbaycanı dövründəki ilə müqayisədə 4 dəfədən də çoxdur. Buna görə də müstəqillik dövründə dövlət sərhədlərimizdə tikinti-quruculuq işləri aparmaq, yeni sərhəd infrastrukturunu yaratmaq zəruri idi.

Qürur hissi ilə demək olar ki, Dövlət Sərhəd Xidməti dinamik inkişafa nail olmaqla bu vəzifənin öhdəsindən yüksək səviyyədə gəlmişdir.

Cənab Prezident tərəfindən "Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədlərinin mühafizəsi sisteminin 2006-2010-cu illərdə texniki inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi və bu proqramdan irəli gələn vəzifələrin uğurla yerinə yetirilməsi nəticəsində ölkəmizin sərhəd mühafizəsi xeyli təkmilləşdirilmiş, sərhəd dəstələrində videonəzarət sistemlərinin yaradılması, sərhəd zastavalarında müşahidə kameralarının quraşdırılması və görüntülərin dəstə qəragahına ötürülməsi nəticəsində bilavasitə sərhəd xəttində xidmətin təşkilinə nəzarət gücləndirilmiş, çevik hərəkət qurumları üçün yüksək maneəviri və keçid qabiliyyətli neqliyyat vasitələri, sualtı əməliyyat və müşahidə, istehkam avadanlığı və qoruyucu vasitələr alınmış, çoxsaylı qarnizonlar, sərhəd zastavası kompleksi və sahil nəzarət məntəqələri, sosial-məişət obyektləri, o cümlədən mənzillər tikilmişdir.

Sərhədçilərin sosial məsələlərinin həlli xüsusi diqqət mərkəzindədir. Qeyd olunmalıdır ki, sosial məsələlərin həllinə göstərilən diqqət də öz mənbəyini cənab Ali Baş Komandanın bu sahəyə göstərdiyi xüsusi qayğıdan alır. Sərhədçilərlə görüşləri zamanı ölkəmizin Prezidenti sərhəd mühafizəsi işinin təşkili, texniki avadanlıqlarla təminat, tikinti-quruculuq işləri, döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlıq məsələləri ilə yanaşı, şəxsi heyətin sosial-məişət şəraiti ilə də daim maraqlanır, əsgər yataqxanalarına baş çəkir, əsgər

Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin 101 illiyi

Sərhədçilərin sosial problemləri uğurla həll olunur

yeməxanalarında nahar edir. Sərhədçilərin xidmət və sosial-məişət şəraitinə göstərilən qayğı uğurlu nəticələrin əldə edilməsində çox mühüm rol oynayır.

Məlumdur ki, sovet dövründə ölkəmizin yalnız cənub sərhədləri qorunurdu. Şimal, qərb və şərq sərhədlərimizdə isə heç bir sərhəd infrastrukturuna mövcud deyildi. Sərhədçilər hətta minimum xidmət şəraiti olmayan çadırlarda, vaqonlarda və uyğunlaşdırılmış binalarda yerləşərək fiziki imkanlar hesabına Vətənimizin hüdudlarını qoruyurdular. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi milli sərhəd siyasətinin uğurla davam etdirilməsi nəticəsində indi vəziyyət tamamilə başqa cürdür. Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən aparılan tikinti-quruculuq işləri sayəsində ölkəmizdə güclü sərhəd infrastrukturunu yaradıb. Vətənimizin sərhədləri boyunca inşa olunmuş çoxsaylı sərhəd məntəqələrində xidməti yüksək səviyyədə təşkil etmək, yaşamaq və istirahət etmək üçün yaxşı şərait yaradılıb. Sərhəd məntəqələrindəki xidmət otaqları lazımi avadanlıq və vasitələrlə təmin olunub. Yüksək məişət şəraiti olan əsgər yataqxanası, istirahət və təlim otaqları, hamam-camaşırxana, müxtəlif təyinatlı anbarları, mərkəzləşdirilmiş istilik və işıqlandırma sistemləri, zabıt və gizir ailələri üçün mənzilləri, hətta uşaq şəhərcikləri olan zastava kompleksləri sərhədçilərin xidməti istifadəsindədir.

Müstəqilliyimizin ilk illərində xidməti təşkil etmək üçün ən adi şəraitə malik olmayan sərhədçilərimiz indi müasir tələblərə uyğun mənzillərə malikdirlər. Dövlət sərhədlərimizdə yeni inşa olunan sərhəd məntəqələrinin hamısında istirahət, məişət və digər sosial təyinatlı otaqlar, zabıt ailələri üçün yaşayış binaları da tikilir. Sərhəd məntəqələrindəki sosial təyinatlı tikililər, binalardakı mənzillər mebellə, məişət və digər zəruri əşya və vasitələrlə tam təmin olunur.

Sərhədçilərin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığı əsasında Bakı şəhərində 312 mənzilli yaşayış binaları inşa olunmuş, 624 mənzildən ibarət yaşayış şəhərciyinin inşası və güzəştli ipoteka şərtləri ilə DSX əməkdaşlarının mülkiyyətinə verilməsi layihəsi uğurla icra olunmuşdur. 154 binadan ibarət 1441 xidməti mənzil tikilərək və ya əsaslı təmir edilərək sərhədçilərin istifadəsinə verilmişdir.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin fəaliyyəti dövründə 115 sərhəd zastavası və sərhəd komendantlığı kompleksləri inşa edilmiş yaxud əsaslı təmir olunmuş, ümumilikdə 757 xidməti bina istifadəyə verilmişdir.

Qazax-Ağstafa rayonları ərazisində Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədi Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən mühafizəyə götürüldükdən sonra qısa müddət ərzində bilavasitə düşmənlə təmas xəttində sərhədçilərimiz üçün 89 ədəd ən müasir tələblərə cavab verən sərhəd məntəqəsi, 4 hərbi hissə kompleksini tikilərək istifadəyə verilmişdir, bir hərbi hissə kompleksi və 3 sərhəd məntəqəsində isə tamamlama işləri aparılır.

Hərbi hissələrin hamısında lazımi tibbi avadanlıqlarla və dərman preparatları ilə təchiz olunmuş tibb məntəqələri sərhədçilərin sağlamlığının keşiyində dayanıb. Bakı şəhərində isə Dövlət Sərhəd Xidmətinin poliklinikası və hospitalı fəaliyyət göstərir. Hər iki tibb müəssisəsinin müasir tibbi avadanlıqlarla təmin edilməsi diqqət mərkəzində saxlanılır, şöbə və bölmələr dünya standartlarına cavab verən müasir aparatlarla təchiz olunub. Sərhədçilərin sağlamlığının keşiyində dayanan Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi hospitalı qabaqcıl təcrübənin və tibb elminin yeniliklərinin, yeni texnologiyaların tətbiqi sahəsində ölkəmizin qabaqcıl müalicə müəssisələri arasında xüsusi yer tutur.

Tibbi təchizatın yüksək səviyyədə olmasının və müasir tibbi avadanlıqların alınmasının xüsusi diqqət mərkəzində saxlanılmasının nəticəsidir ki, bəzi tibbi əməliyyatlar ölkəmizdə ilk dəfə məhz bu müalicə müəssisəsində aparılır.

Sərhədçilərin istirahəti və boş vaxtlarının mənalı keçməsi üçün bütün hərbi hissələrdə istirahət otaqları, müxtəlif guşələr yaradılıb. Yeni istifadəyə verilən sərhəd məntəqələrinin əksəriyyətində böyük klublar, yay klubları, çayxanalar, məişət, iaşə və ticarət xidməti obyektləri var ki, bu da sərhədçilərin asudə vaxtlarının səmərəli keçməsinə imkan verir.

2007-ci il avqust ayının 17-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin açılış mərasimində iştirak etdiyi "Sərhədçi" istirahət mərkəzində yüksək şərait yaradılmışdır. Gərdil qəsəbəsində inşa olunmuş mərkəzdə sağlamlığın bərpası üçün müalicə vannaları, masaj və terapiya otaqları, bouling zalı, örtülü və açıq hovuzlar, uşaqlar və böyük üçün hovuzlar, mərkəzləri, iri qayıqların yanalma körpüsü, müxtəlif idman, o cümlədən futbol və voleybol meydanları, çimərlik və sahilyanı kafe fəaliyyət göstərir. Ümumilikdə mərkəzdə 250 nəfərin istirahəti üçün hər cür şərait yaradılıb.

Azərbaycan Sərhəd Mühafizə-

sinin 94-cü ildönümü ərəfəsində avqust ayının 3-də Lənkəran Sərhəd Dəstəsinin xidməti ərazisində yeni inşa olunmuş "Vel" istirahət mərkəzində sərhədçi hərbi qulluqçuların və onların ailə üzvlərinin mənalı istirahətinin yüksək səviyyədə təşkili üçün bütün şərait yaradılıb.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi hissə və bölmələrində bədən tərbiyəsi və idman diqqət mərkəzində saxlanılır. Bütün sərhəd zastavalarında və sərhəd dəstələrində futbol, voleybol, basketbol meydanları, manea zolaqları, idman şəhərcikləri var.

2009-cu ilin avqust ayının 31-də açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin iştirak etdiyi "Sərhədçi" idman olimpiya mərkəzində voleybol, həndbol, basketbol, mini futbol və digər idman növləri üçün nəzərdə tutulan 2400 nəfərlik qapalı universal idman zalı, FIFA standartlarına uyğun böyük futbol stadionu, kiçik universal stadion, üzgüçülük hovuzu və inzibati bina, mehmanxana və bir sıra yardımçı tikililər və qurğular inşa edilib.

"Sərhədçi" idman olimpiya mərkəzi fəaliyyətə başladığı dövrdən sonra sərhədçi idmançılar Azərbaycan, Avropa və dünya çempionatlarında, beynəlxalq turnirlərdə 1511 qızıl, 989 gümüş, 1114 bürünc medal qazanmışlar.

Xidmətin bütün sahələrində ardıcıl həyata keçirilən islahatların səmərəliliyi ilk növbədə xidməti göstərəcələrdə öz əksini tapır. Dövlət Sərhəd Xidmətinin fəaliyyəti dövründə Azərbaycan sərhədçiləri tərəfindən 11 min 557 sərhəd pozucusu, 160 min 870 nəfər rejim pozucusu, 40 min 779 nəfər axtarışda olan şəxs saxlanılmış, təxmini dəyəri 196 milyon 815 min 551 manat olan qaçaqmalın, o cümlədən 9 ton 281 kq narkotik vasitələrin dövlət sərhədindən keçirilməsinin qarşısı alınmışdır.

Bu illər ərzində dövlət sərhədinin əməliyyat və texniki yolla mühafizəsinin gücləndirilməsi sayəsində Azərbaycana qarşı kəşfiyyat-pozuculuq fəaliyyətinin aşkarlanması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində xüsusi xidmət orqanları tərəfindən əməkdaşlığa cəlb edilən 19 nəfər və əlaqədə şübhəli bilinən 93 nəfər Azərbaycan, 28 nəfər xarici vətəndaş aşkar olunmuş, terrorçuluğa qarşı mübarizə çərçivəsində 98 şəxs saxlanılmış, 409 nəfərin şəxsiyyəti müəyyən edilmişdir. Qanunsuz müqərisəyə, qaçaqmalçılıq, o cümlədən narkotik qaçaqmalçılığı ilə məşğul olan 173 müştəkkil cinayətkar dəstə zərərsizləşdirilmişdir.

Sərhədçilərimizin sosial problemlərinin həll edilməsi, sərhəd mühafizə infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər uğurla davam etdirilməkdədir

Bakıda 1500 nəfərin seroloji testlərdən keçirilməsi nəzərdə tutulur

“İlkin mərhələdə seroloji testlər Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərlərində həyata keçiriləcək. Bakıda 1500 nəfərin, digər şəhərlərdə isə həmçinin, 1500-ə yaxın şəxsin seroloji testlərdən keçirilməsi nəzərdə tutulur”. Bu sözləri SİA-ya özəl açıqlamasında TƏBİB-in Mikrobiologiya İşçi Qrupunun rəhbəri Qumral Ələkbərova ilkin mərhələdə seroloji testlərdən keçəcək şəxslərin sayı haqqında məlumat verərkən və bu testlərin həyata keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışarkən deyib. TƏBİB-in Mikrobiologiya İşçi Qrupunun rəhbəri bildirib ki, əsas məqsədimiz, yəni, layihənin əsas əhəmiyyəti xəstəliyi keçirmiş şəxslərdə immunitetin səviyyəsini öyrənməkdir:

“Yeni, məqsəd şəxsin daha öncə bu xəstəliyi neçə dəfə keçirib-keçirmədiyini öyrənməkdir. Vurğulamaq istərdim ki, bu analizlər aktiv xəstəliyi deyil, həmin xəstəliyi şəxsin nə vaxt sa keçirib-keçirmədiyini göstərir. Testlər könlüllük prinsipi əsasında və təsadüfi seçilmiş əhali qrupları arasında aparılacaq.

Nəticə etibarilə, əhalimiz arasında bu xəstəliyin nə qədər keçirildiyi və xəstəliyi keçirmiş şəxslərdə immunitetin nə qədər formalaşdığı bizə məlum olacaq. Bildiyimiz kimi, yaxma (PZR) analizi hər kəsə icra olunmur və bəzi şəxslər bu xəstəliyi (COVID-19-u) asimptomatik olaraq keçirirlər. Yəni, onlarda heç bir simptom görünür. Lakin, onların arasında daha öncə bu xəstəliyin keçirilib-keçirilmədiyini müəyyən etmək yalnız qan testlərinin (seroloji testlərin) nəticəsi ilə məlum olacaq”.

Qumral Ələkbərova ilkin mərhələdə seroloji testlərdən keçiriləcək şəxslərin sayını da açıqlayıb: “İlkin mərhələdə seroloji testlər Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərlərində həyata keçiriləcək. Bakıda 1500 nəfərin, digər şəhərlərdə isə həmçinin, 1500-ə yaxın şəxsin testlərdən keçirilməsi nəzərdə tutulur. Bu testlərdən keçmək istəyən şəxslər sağlamlıq mərkəzinə (ərazi üzrə poliklinikaya) zəng etdikdən sonra, lazım olduqda həmin şəxslərin evinə tibbi briqada yaxınlaşacaq və daha sonra həmin şəxsədən qan nümunələri alınıb laboratoriyaya göndəriləcək”.

Qeyd edək ki, artıq bu həftədən etibarən COVID-19-la mübarizə çərçivəsində seroloji skrinning aparılacaq. Əsas məqsəd COVID-19-a qarşı immunitetin formalaşma-sı müəyyənəlməkdir. Həmin testlər üçün 3-5 millilitr qan nümunəsi toplanılacaq.

Nigar Məmmədova

Mübariz Əhmədovlu: “Paşinyan ağır vəziyyətdə uduzub”

“Nikol Paşinyan savadsız, psixoloji problemi olan adamdır və o öz səhvini də başa düşür”. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında Siyasi İnnovasiya və Texnologiyalar Mərkəzinin direktoru, politoloq Mübariz Əhmədovlu deyib.

Mərkəzin rəhbərinin sözlərinə görə, Paşinyan elə fikirdədir ki, guya o düz yoldadır: “Nikol Paşinyan həmişə deyir ki, mən yeganə Ermənistan lideriyəm ki,

“Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli üç xalqın, Ermənistan, Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ xalqlarının maraqlarını təmin etməlidir”, demişəm. Paşinyan hər dəfə bu sözü deyəndən sonra beynəlxalq aləmdən hansısa bir dövlət ikitərəfli terminini işlədir. Yəni, Paşinyan elə bir az öncə Ermənistanın daxili mətbuatı üçün də, Ermənistan hökumətinin iclasında da bu fikri təkrarladi və ondan az sonra, deyək ki, Rusiya tərəfindən yayılan məlumatlar ikitərəfli danışıqlara istinad olundu. Azərbaycan və Ermənistan danışıqlarına istinad olundu. Yəni, bu elə ancaq öz dediyini eşidən adamdır. Bizim eldə, “karın könlündəki” kimi bir məsələ var. Kar heç nəyi eşitmir, bilmir, elə cavab kimi özünün qəlbində, ürəyində nəyi tutubsa, onu da görür. Ona görə də Paşinyanın psixoloji vəziyyətini nəzərə almaq lazımdır və mən düşünürəm ki, Paşinyan özünü məğlub hesab edir. Paşinyan savadı olmayan, dərəkəsi olmayan, psixoloji problemi olan bir adamdır. Siz təsəvvür edin ki, onun Hard Talk-dakı çıxışı Azərbaycan tərəfdən o qədər tənqid olunmayıb, nəyinki, Ermənistan cəmiyyətinin daxilində tənqid olunub. Onun haqqında ən ağır fikirləri Ermənistan cəmiyyəti danışır və danışır. Hətta özünün keçmiş silahdaşlarından Levon Zurabyan, hansiki, Ter Petrosyanın tərəfdarıdır, Erməni Konqresinin İdarə Heyətinin sədridir, elə Paşinyan özü də vaxtilə Levon Ter Petrosyanın tərəfdarı olub. Həmin adam deyir ki, Nikol ingilis dilini, Qarabağ mövzusunun, siyasətin ana hissəsini bilmir. Yəni, onun qiyməti budur. Digər erməni siyasətçiləri də, hətta Paşinyanın öz yaxın ətrafı da, məsələn, Avropa İttifaqının Azərbaycanpərəst mövqeyini, belə deyək ki, müəyyən qədər ermənilərin xeyrinə olan mövqe kimi təqdim edən adamları da, Paşinyanın öz blokundan olan deputatlar, öz partiyasından olanlar da Paşinyanı müdafiə edə bilmədilər. Ona görə ki, Paşinyan çox ağır vəziyyətdə uduzub.

Ermənistanı nə gözləyir? Bu suala cavab vermək üçün, yaxınlarda nə baş veribse, ona baxmaq lazımdır. Mən, açığı sizə deyim ki, o Tovuz döyüşləri zamanı hərbi əməliyyatlar ayrı məsələdir, amma siz fiir verməmişsə, bütün beynəlxalq aləm Cənab İlham Əliyevin mövqeyini müdafiə elədi. Paşinyan bütün dünya ermənilərinə müraciət elədi ki, hərbiçilərin sığortalanması fonduna pul köçürsünlər. İnanın ki, toplanan vəsait milyon dollara da çatmadı və cəmi 650 min dollar oldu. Çünki, xaricdəki ermənilər Ermənistanı pul köçürməkdən qorxurlar. Qorxmalarının isə səbəbi Azərbaycanın, Azərbaycan Prezidentinin apardığı siyasətə görədir. Tovuz hadisələrində bu məsələlər aşkarlandı. İndi bundan da sonra Paşinyan nə hərəkət edəcəksə, ona da uyğun olaraq, həm biz tərəfdən, həm də beynəlxalq aləm tərəfdən cavabını alacaq. Artıq beynəlxalq aləm üçün Nikol Paşinyan adlı siyasi fiqur yoxdur. Paşinyan hakimiyyətə gələndə bir az müxalif ruhu ilə gəldiyi üçün beynəlxalq aləm onu demokratik düşüncəli şəxs kimi qəbul etdi. Düşündülər ki, demokratiya ilə işğal bir araya sığmaz və ona görə də ümid etdilər ki, Paşinyan işğal siyasəti ilə də qurtaracaq. Amma, indi görəndə ki, bu bir xəstə ermənidir, özü də ən aşağı əyyarlı erməni rəhbərlərindəndir, artıq beynəlxalq aləm ondan üz döndərir. Misallardan birini deyə bilərəm sizə ki, Avropa İttifaqı yene 3-4 gün bundan qabaq pul ayırdı, koronavirusla mübarizəyə. Gürcüstana, Ukraynaya, Moldovaya ayırsa da, Ermənistanı ayırmadı. Amma Avropa İttifaqına puldan ötrü ən çox yalvaran məhz Ermənistanıdır. Bax bu Paşinyanın nüfuzunun, reytinginin aşağı düşməsinin ən vacib göstəricilərindən biridir. Onu da nəzərə alaq ki, “Hard Talk” verilişində Paşinyan əgər bir tərəfdə Rusiyadan danışdısa, o biri tərəfdən də Avropa İttifaqından danışdı. Deməli, bəlli olur ki, Avropa İttifaqı da ona yalnız sözdə nə isə verir, yəni real kömək etmir”.

Zaxarova: “Makron riyakardır”

Rusiya XİN-nin rəsmi sözcüsü Mariya Zaxarova Fransa prezidenti Emmanuel Makronun Belorusda baş vermiş hadisələrlə bağlı fikirlərinə sət cavab verib. SİA rus mediasına istinadən xəbər verir ki, fransalı ölkə başçısı sosial şəbəkədə “Avropa İttifaqı öz haqlarını, hüquqlarını, azadlıq və suverenitetini dinc yolla nümayiş etdirən yüz minlərlə belorusla birgə mobilizəsini davam etdirməlidir” fikrini yazdıqdan sonra rusiyalı xanım diplomatın cavabı gecikməyib.

“Bəs o nə vaxt “sarı jiletliyərin” öz haqlarını, hüquqlarını, azadlıq və suverenitetlik tələblərini din manifestasiya yolu ilə həll olunması üçün Avropa İttifaqından xahiş edəcək?”. Facebook sosial şəbəkəsində yazan Zaxarova Makronun bu cür yanaşmasını “riyakarlıq oldu-ğu kimi” adlandırır.

“Əziyyətlə nail olduğumuz nəticələri sifıra endirərək itirmək yolverilməzdir”

“Karantin qaydaları yumşaldılsa da, bu günümüzün əsas çağırışı birliyimizin, həmrəyliyimizin möhkəmləndirilməsi ilə yanaşı, məsuliyyət hissini artırmaq, nizam-intizam qaydalarına riayət etməkdir. Azərbaycanın pandemiya qarşı mübarizə tədbirlərinə başladığı gündən atdığı addımların təməlinə məsuliyyət hissini artırılması, dövlət-vətəndaş birliyinin daha da möhkəmləndirilməsi dayanır. Məhz sosial məsuliyyətə söykənərək həyata keçirilən sistemli tədbirlər nəticəsində

kütləvi yoluxma hallarının qarşısı alınır. Azərbaycan, həmçinin COVID-19-la mübarizədə birliyin, həmrəyliyin vacibliyini dünyaya ünvanladığı çağırışlarını reallıqda təsdiqləməklə də nümayiş etdirir”. Bunu SİA-ya millət vəkili Eldəniz Səlimov deyib.

Deputatın sözlərinə görə, ölkəmizin təşəbbüsü ilə Türk Şurasının, Qoşulmama Hərəkatının videoformat şəklində Zirvə görüşlərinin, eyni zamanda, BMT Baş Assambleyasının xüsusi sessiyasının keçirilməsi də deyilənlərin təsdiqidir. “Qarşılıqlı dəstək, özünə qapanma və yalnız birgə səylərlə COVID-19-a qalib gələ bilirik” söyləyən cənab İlham Əliyev irəli sürdüyü təşəbbüslərlə dünyanı birləşdirdi: “Cənab İlham Əliyev ölkəmizdə koronavirus pandemiyası ilə mübarizə sahəsində görülən tədbirlər və sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı videoformatda keçirdiyi müşavirədə Azərbaycanın pandemiya dövründə atdığı addımların xronologiyasına diqqət yönəldərək bu məqamı xüsusi qeyd etmişdir ki, iyulun 16-dan bu günə qədər müsbət dinamika deməyə əsas verir ki, görülmüş bütün tədbirlər vaxtında görülmüş tədbirlərdir. Bu tədbirlər nəticəsində vəziyyət bu günə qədər nəzarət altındadır. İyulun 16-dan bu günə qədər yoluxanların sayı sağalanların sayından xeyli azıdır. Prinsip etibarilə ilk günlərdən, bu xəstəlik meydana çıxandan dərhal sonra bütün lazımi qabaqlayıcı tədbirlər görüldü. Bunun nəticəsində biz bu vəziyyətdən az itkilərlə çıxırıq.

Xüsusi karantin rejiminin davam etdiyi dövrdə hamı karantin qaydalarına, Operativ Qərargahın qərarlarına, TƏBİB-in tövsiyələrinə, xüsusilə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin və Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın çağırışlarına əməl etməlidir. Hamı bir nəfər kimi tibbi maskalardan və əlcəklərdən istifadə etməli, sosial məsafəni gözləməlidir. Sərt karantin rejiminin yumşaldılması virusun yoxa çıxması demək deyil. İnsanlar ehtiyac və zərurət olmadıqda, küçəyə çıxmamalıdır. Bu, insanların təkə özünü deyil, həm də ətrafını qoruması deməkdir. Belə bir ciddi məsələ müzakirə obyektinə ola bilməz. Ən böyük sərvətimiz olan sağlamlığımızı qorumaq, ətrafımızdakı insanlara xoş ovqat bəxş etmək istəyirikse, tələb olunan qaydalara əməl etməliyik. Bu, eyni zamanda, ölkəmizin davamlı inkişafına töhfə vermək deməkdir. Hər kəs tutduğu vəzifəsindən asılı olmayaraq vətəndaşlıq təəssübkeşliyindən çıxış edərək mübarizədən qalib çıxmağa dəstək olmalıdır. Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevaya xalqa dəfələrlə müraciətində “Bütün ölkələrə və xalqlara bu qədər bəla və əzablar yaşadan virus hələ məğlub olmayıb. O, əvvəlki tək hamı üçün ciddi təhlükə olaraq qalır və əvvəlki tək bizim aramızdadır. COVID-19-a qarşı vaksinin nə zaman hazırlanacağını və xəstəliyin tez və effektiv müalicə üsulunun nə vaxt yaranacağını bu gün dəqiqliklə heç kim deyə bilmir. Hələ ki, bu, baş verməyib, hamımız dərk etməli və qəbul etməliyik ki, biz bu yeni reallıqla yaşama-lyıq. Biz heç bir halda sayıqlığımızı itirməməli, ümidverici rəqəmlər fonunda səhlənkarlığa imkan verməməliyik. Belə əziyyətlə nail olduğumuz nəticələri sifıra endirərək itirmək yolverilməzdir. Laqeydlilik hər birimizə, bizim yaxınlarımızı, bizim ölkəmizə real təhlükə törədə-cəkdir. Biz hamımız yeni qaydalarla yaşamağı öyrənməliyik. Əslində bu qaydalar elə də çətin deyil - məsafə saxlamaq, qoruyucu vasitələrdən istifadə etmək, tez-tez əlləri yumaq. Tərəzinin digər gözündəki həyat və sağlamlığımızdır. Yeni acı həqiqət budur və bununla Prezidentdən başlayaraq sırası vətəndaşlaradək hamı hesablaşmaq məcburiyyətindədir” çağırışlarını edərək, bu inamı da ifadə edir ki, COVID-19 adlı qorxulu hekayənin geridə qalacağı gün gələcək. Həmin gün üzə qayda deyil: “Amma hələ ki, o gün gəlməyib, hörmətli qardaşlar və bacılar, xahiş edirəm, sayıq və intizamlı olun, yeni qayda və tələblərə tam ciddiyyətlə yanaşın. Özünüzdən və yaxınlarınızdan muğayət olun! Bizim sevimli Vətənimizi, bizim Azərbaycanımızı qoruyun!”.

Qaydaların yumşaldılması dövründə virusun yayılması artıq vətəndaşlarımızın bu məsələyə ciddi yanaşmasından qaynaqlanacaq. 6 aya yaxındır dünyada və ölkəmizdə koronavirus pandemiyası yaşanmaqdadır. Bütün dünya ölkələri kimi, Azərbaycan dövləti və xalqı da bu “gizli düşmən” ilə mübarizə aparmaqda davam edir. COVID-19-la mübarizənin birinci mərhələsini uğurla başa vuran Azərbaycanın, müsbət dinamikanı sonadək davam etdirəcəyinə əminik. Dövlətimizin qətiyyəti, Prezident İlham Əliyevin və Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın sözləri bu əminliyə əsas verir”.

Ceyhun Rasiqoğlu

“Azərbaycanın milli maraqları beynəlxalq aləmdə qətiyyətlə, prinsiplərlə müdafiə edilir”

YAP Gəncə şəhər təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputatı Naqif Həmzəyevin yap.org.az-a müsahibəsi

- Naqif müəllim, ATƏT-in Minsk Qrupu üzvünə göndürüldüyü öhdəlikləri uzun illərdir yerinə yetirə bilmir. Həmsədr ölkələr birtərəfli mövqe tutaraq işğalçıya dəstək verirlər. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi Rusiyanın işğalçı ölkəni silahlandırması beynəlxalq hüquqa ziddir və onun üzvünə göndürüldüyü missiyaya uyğun deyil.

“Böyük səkkizlik”in İtaliyanın Akvili şəhərində keçirilən toplantısı çərçivəsində imzalanan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı birgə bəyanatda, 2010-cu il iyunun 26-da ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr dövlətləri olan ABŞ, Rusiya və Fransa prezidentlərinin Kanadanın Muskok şəhərində qəbul etdikləri birgə bəyanatda əksini tapmış mövcud status-kvononun qəbul edilməzliyi prinsipinə ziddir. İyul ayının 12-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanla sərhədin Tovuz istiqamətində tərribatı əl ataraq atəşkəsi pozması, dinc əhalini atəşə tutması fonunda rəsmi Moskvanın yenə təcavüzkar ölkəyə dəstək verməsi, işğalçı hökuməti silahlandırması bunu bir daha göstərdi. Məlumdur ki, silahlandırma münaqişənin beynəlxalq hüquq normaları və prinsiplərinə uyğun həllinə imkan vermir, əksinə, Ermənistanı hərbi tərribatlar törətməyə həvələndirir.

- Azərbaycanın milli maraqlarını beynəlxalq aləmdə qətiyyətlə, prinsiplərlə müdafiə edən Prezident İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə telefon danışığı zamanı hazırkı mürəkkəb geostrateji vəziyyətdə milli maraqlarımızın qorunmasının strateji əhəmiyyətinə toxunaraq, Ermənistan-Azərbaycan sərhədində baş vermiş toqquşmalar başa çatandan sonra iyulun 17-dən Rusiyadan Ermənistanla hərbi təyinatlı yüklərin daşınmasının intensiv xarakter almasının Azərbaycan ictimaiyyətində narahatlıq və ciddi suallar doğurduğunu diqqətə çatdırdı.

- Bütün dövlətlərlə, qonşu ölkələrlə mehriban şəraitdə, dostluq və əməkdaşlıq prinsipləri çərçivəsində siyasət yürüdükdən Azərbaycanın milli maraqlarının qorunması baxımından vacib olan telefon danışığında bir sıra mühüm məsələlərə

toxunulub. Bu da milli maraqlarımızın qorunması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Prezident İlham Əliyev Prezident Vladimir Putinə iyulun 12-16-da Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində Ermənistanın törətdiyi tərribat, işğalçı dövlətin növbəti təcavüz aktı nəticəsində silahlı qüvvələrinin sərhəd boyunca kəndləri və yaşayış məntəqələrini artilleriya atəşinə tutması nəticəsində bir çox evlərin dağıldığı, yararsız hala düşdüüyü, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularının və bir nəfər mülki şəxsimizin həlak olduğu barədə məlumat verib. Ölkə başçımız, həmçinin Ermənistanın bu hərbi hücumunun əsas məqsədinin üçüncü tərəfləri Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə cəlb etmək olduğunu da xatırladı. Prezident İlham Əliyev Ermənistan-Azərbaycan sərhədində baş vermiş hərbi toqquşmadan dərhal sonra Rusiyadan Qazaxıstan, Türkmənistan və İran İslam Respublikasının hava məkanından istifadə edərək bu günə qədər Ermənistanla daşınan hərbi təyinatlı yüklərin həcmindən 400 tondan artıq olduğunu bildirdi və telefon zənginin əsas məqsədinin bu məsələnin aydınlaşdırılması olduğunu vurğulayıb. Sözsüz ki, iyul ayında Ermənistan ordusunun iki ölkə arasındakı sərhəd xəttində yaratdığı hərbi-siyasi tərribatdan sonra Rusiyanın Ermənistanı silahlandırmaqda davam etməsi arzuolunmaz haldır. Ermənistanla silah göndərməsi Rusiyanın strateji mütəfəqqis hesab etdiyi Azərbaycanın milli maraqlarını nəzərə alması anlamına da gəlir. Rusiya Federasiyası hazırkı mürəkkəb tarixi mərhələdə Cənubi Qafqaz regionunda sülhə, təhlükəsizliyin qorunub saxlanmasına xidmət etmək əvəzinə Ermənistanı silahlandırmaqla məşğuldur. Bu da hər şeydən əvvəl beynəlxalq hüquqa zidd olmaqla yanaşı, Rusiyanın ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi üzünə götürdüüyü missiyaya uyğun deyil. Münaqişənin nizamlanmasında vasitəçilik missiyasını üzünə götürən ATƏT-in Minsk qrupunun fəaliyyətsizliyi Ermənistanla işğalçı siyasətini həyata keçirməkdə qol-qanad verir, geniş imkanlar yaradır. Rusiyanın da üzv olduğu 25 ildən artıq bir müddətdə üzünə götürdüüyü vəzifəni icra edə bilməyən ATƏT-in Minsk qrupu

punun fəaliyyətsizliyi bu təşkilatın inamı heçə endirib. Son hadisələr, Rusiyanın təcavüzkar Ermənistanı silahlandırması həmsədrlik institutunun tərkibində dəyişikliklər edilməsi məsələsini Ermənistanın beynəlxalq hüquq normalarını pozmasına əhəmiyyətsiz və hadisəyə dəxli olmayan söz yığınınan ibarət bəyanatlar səsləndirməklə işini bitmiş sayan ATƏT-in Minsk qrupunun buraxılmasını, onun fəaliyyətinin yenidən təşkilinə baxılmasını gündəmə gətirdi. Eyni zamanda, Minsk qrupu öz missiyasını həyata keçirə bilmirsə, o zaman həmsədrlər əvəzlənməli və Minsk qrupuna üzv olan ölkələrdən digərləri həmsədrlik missiyasını öz üzərinə götürməlidir. Bölgədəki sabitlik və əmin-amanlıq, mehriban qonşuluq siyasətinin yürüdülməsi üçün bu məsələdə ən real namizəd regionda tarixi-siyasi və mədəni məsuliyyəti olan Türkiyədir. ATƏT-in Minsk qrupunda təmsil olunan Türkiyə həmsədr ölkə qismində prosesə cəlb edilməsi daha məqsədəuyğundur.

- Naqif müəllim, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Britaniyanın BBC-nin “Hard Talk” proqramına müsahibəsində iyul ayında baş vermiş Tovuz döyüşlərində Azərbaycanı “ilk hücumu etməkdə” ittiham etdi.

- İşğalçı dövlətin baş nazirinin qeyri-peşəkarlığı, özünü komik vəziyyətə salmasının Münhen Təhlükəsizlik Konfransı çərçivəsində Prezident İlham Əliyevlə debata çıxması zamanı da şahidi olmuşduq. Bu dəfə də Paşinyan BBC-nin aparıcısı Stefan Sackurun çox düzgün və haqlı sualları qarşısında özünü rüsvay etdi. Paşinyanın BBC-yə müsahibəsində ingilis dilində zəif danışmasını, diplomatik bacarıqsızlığını ermənilərin uydurduğu “nağıllarla” ötməyə çalışması meydanlarda narıncı inqilab vasitəsilə hakimiyyətə gələn bu şəxsi çox güllünc vəziyyətə saldı. Ermənistanın təcavüzkar olması ilə bağlı bütün beynəlxalq hüquq normalarının, beynəlxalq təşkilatların qəbul etdiyi qərarların, BMT kimi bir qurumun 4 qətnaməsinin olduğu halda BBC telekanalına müsahibəsində dünya ictimaiyyətini aldatmağa çalışması Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın siyasət səhnəsindəki biabırılıqlarının davamıdır. BBC-nin “Hard Talk”

(“Çətin söhbət”) proqramında Paşinyan verilmiş adından da görünməyən kimi çətin vəziyyətə düşür. Paşinyan Stefan Sackurun “siz Dağlıq Qarabağa səfərləriniz zamanı tərribatçı bəyanatlar verib hadisələri daha da gərginləşdirirsiniz?” suallarından yayınır. İşğalçı baş nazir bu suala cavab verməkdənsə, min illik tarixi olan Dağlıq Qarabağın Ermənistanın olması ilə bağlı udurma nağıllardan danışır. Peşəkar aparıcının Ermənistan Azərbaycanla qarşı təcavüz törətməsi, Ermənistan hakimiyyətinin Azərbaycan xalqından üzr istəməsi kimi sualları qarşısında işğalçı hakimiyyətin baş naziri dərəcəyə gətirilməyən şagirdə bənzəyir. O, vəziyyətdən çıxmaq, işğalçı əməllərinə haqq qazandırmaq üçün iyul ayında baş vermiş Tovuz döyüşləri ilə bağlı Azərbaycanı “ilk hücumu etməkdə” ittiham etməyə çalışdı. Sözsüz ki, Paşinyanın ağ yalan olan ittihamı özünün sərəməliyini ifşa etdi. Aparıcının “Siz özünüz son aylarda gərginliyi artıran bir sıra tərribatçı hərəklərlə yol vermişsiniz. Məsələn, niyə siz keçən ilin avqust ayında “Stepanakert”ə (Xankəndinə) gedərək “Artsax (Siz Dağlıq Qarabağı belə adlandırırırsınız) Ermənistanıdır və nöqtə” bəyanatını etdiyiniz? Bundan sonra sizi dinləyən kütlə Ermənistanla birləşməyə dair çağırışlar etməyə başladı. Bu, Azərbaycana qarşı açıq-aydın bir tərribat idi” söyləməsi işğalçı hökumətin iç üzünü dünya ictimaiyyətinə açıq-aydın göstərdi. Hətta, verilmiş internet səhifəsindəki təqdimat mətnində Paşinyan haqqında belə bir ifadə var: “O, hakimiyyəti siyasi islahatlar vədi ilə ələ keçirmişdir, bəs necə oldu ki Ermənistan hələ də köhnə müharibələrə qər qalmış vəziyyətdədir?”. BBC-nin nüfuzlu proqramının internet səhifəsində, anonsunda, təqdimatında belə bir fikrin yer alması bir daha göstərdi ki, Ermənistan baş verən hadisələrdə, xalqın düşdüyü acı durumda Paşinyanın yalançı vədlərinin də payı var. Eyni zamanda BBC telekanalı hay-küylə hakimiyyətə gəlmiş “siyasətçi”ni öz dili ilə ifşa etdi. Paşinyanın ənənəvi “erməni nağıllarının” BBC-nin təcürbəli jurnalistinin süzgəncindən keçərək yalan, cəfəngiyat olduğu aydın çəkildə dünya ictimaiyyətinə göstərildi. Bu həm də işğalçı dövlətin yanlış siyasətinə Qərbin münasibətinin dəyişdiyinin nümunəsi oldu.

Baş Prokurorluğun “qaynar xətti” fasiləsiz fəaliyyətə başladı

Dövlət başçısının vətəndaş-məmur münasibətlərinin meyarlarını müəyyən edən tövsiyələrindən irəli gələrək qanunçuluğun və vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi, prokurorluq orqanlarında müraciətlərin qəbulu üzrə fəaliyyətin daha da təkmilləşdirilməsi, daxil olmuş ərizə və şikayətlərə dərhal baxılması, müraciət müəlliflərinin məlumatlandırılması və izahla-

rın verilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun 961 nömrəli “Çağrı Mərkəzi” və Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin 161 sayılı “Qaynar xətti” əlaqə mərkəzi istirahət və bayram günləri də daxil olmaqla, günün 24 saati ərzində fəaliyyət göstərir.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən SİA-ya verilən məlumata görə, daxil olan məlumat və müraciətlər zəruri tədbirlərin görülməsi məqsədilə dərhal Baş Prokurorluğun əlaqədar idarə və şöbələrinə çatdırılır.

Azərbaycan Respublikası Baş Prokuror-

luğu prokurorluğun fəaliyyət istiqamətləri üzrə, eləcə də prokurorluq işçilərinin qanunsuz hərəklərlə, ibtidai araşdırma və əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin həyata keçirilməsi zamanı yol verilən pozuntularla üzləşən vətəndaşlara 961 nömrəli “Çağrı Mərkəzi”nə, korrupsiya hüquqpozmaları ilə üzləşən vətəndaşlara isə 161 sayılı “Qaynar xətti” əlaqə mərkəzinə məlumat verilməsini tövsiyə edir.

Məşhur Məmmədov: "Bu hadisə Azərbaycanın enerji strategiyasının uğurlu nəticəsidir"

"Bu gün respublikamızın enerji asılılığı olmayan və bu sahədə müstəqil siyasət yürüdən müstəqil dövlət olduğunu artıq beynəlxalq aləm də təsdiqləyib. Bu, bir faktır ki, ölkəmizin enerji strategiyasında qazandığı uğurların əsası Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Məhz Ümummilli Lider tərəfindən müəyyən edilmiş enerji strategiyası bu gün Azərbaycanın dünya birliyindəki reytingini getdikcə yüksəldir". Bu fikirləri millət vəkili Məşhur Məmmədov "SƏS" qəzetinə açıqlamasında bildirib.

"1993-cü ilin ikinci yarısından başlayaraq görülməli işlər sayəsində respublikanın enerji təhlükəsizliyi sistemi, demək olar ki, yenidən qurulmuşdur",- deyən millət vəkili onu da vurğulayıb ki, hazırda respublikamız nəinki öz enerji təhlükəsizliyini təmin etmiş, eyni zamanda, digər dövlətlərin də enerji təhlükəsizliyinin təminatçısına çevrilmişdir: "Müstəqil Azərbaycanın çağdaş tarixinin ən parlaq səhifələrindən biri Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən böyük uzaqgörənliklə işlənərək hazırlanmış yeni enerji strategiyasıdır. Xəzər neftinin Avropa bazarlarına nəqlində müstəsna rol oynayan böyük əhəmiyyətli enerji layihələrinin icra prose-

sinin uğurla həyata keçirilməsi - Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərlərinin istismara verilməsi ölkəmizin iqtisadi qüdrətinə böyük təkan vermişdir. Bununla da Azərbaycan iri layihələrin reallaşdırılmasına qadir olduğunu təsdiqləmişdir".

Millət vəkili Azərbaycanın nəhəng neft-qaz layihələrinin olması ilə yanaşı ixrac coğrafiyasının geniş miqyasda olduğunu deyərək bildirib: "Dövlət başçısı mərasimlə çıxışı zamanı da bu məsələyə toxunaraq bildirdi ki, biz ixrac coğrafiyamızı genişləndirmək əzmindəyik: "Şahdəniz" qazı Gürcüstan, Türkiyə, Bolqarıstan, Yunanıstan və İtaliyaya çatdırılacaq. Əgər Al-

baniyada qaz şəbəkəsi yaranarsa, Albaniya da bizim təbii tərəfdaşımız olacaqdır, biz oraya da qaz ixrac edə bilərik. Digər qonşu ölkələrə - Balkan yarımadasında yerləşən ölkələrə Azərbaycan qazının verilməsi mümkündür".

Millət vəkili bütün bu nailiyyətlərin əsasında ölkə Prezidentinin düşünülmüş siyasəti dayandığını qeyd edərək bildirib ki, məhz bu siyasətin real nəticəsidir ki, Azərbaycan bundan sonra da enerji siyasətində uğurlu layihələrin müəllifi olacaqdır: "Dövlət başçısının dediyi kimi: "Əgər 1994-cü ildə "Azəri-Çıraq-Günəşli" üzrə kontrakt imzalanmasaydı, heç bir başqa layihədən söhbət gedə bilməzdi. Əgər "Şahdəniz" üzrə müqavilə imzalanmasaydı, bu gün biz nəinki başqa ölkələrin, öz enerji təhlükəsizliyimizi də təmin edə bilməzdik. Çünki "Şahdəniz" bizim üçün əsas mənbədir. Biz bütün bu işləri görməklə Avrasiyanın yeni enerji xəritəsini tərtib edirik və Azərbaycan uzun müddət bundan sonra bir çox ölkələr üçün strateji tərəfdaş olaraq qalacaqdır".

M. Məmmədov onu da vurğulayıb ki, dövlət başçısı avqustun 10-da "Qarabağ" yatağının dayaq blokunun dənizə yola salınması hadisəsini Azərbaycanın enerji strategiyasının uğurlu nəticəsi olduğunu deyərək bildirib ki, bu tarixi hadisə Azərbaycanın enerji strategiyasının növbəti uğurlu nəticəsi olmaqla yanaşı, yataqda görülən işlərin müstəqil Azərbaycan üçün böyük hədiyyədir.

Millət vəkili AXC-Müsavat cüt-lüyünün satqınlığı nəticəsində torpaqlarımızla yanaşı sərvətlərimizin də məhv olunmasına gətirib çıxardığını deyərək bildirib ki, dövlət başçımız keçirilən mərasimdə də bu məsələyə toxunaraq deyib: "Bu gün Azərbaycan vaxtilə, yeni 1990-cı illərdə tərk edilmiş "Qarabağ" yatağına qayıdır və bu, nəhəng dayaq bloku bunun əyani sübutudur. Yəni, onların xəyanəti, satqınlığı, fərariliyi nəticəsində torpaqlarımız işğal altına düşmüşdür. Azərbaycan, əgər belə analogiya aparmaq mümkündürsə, Qarabağ

tərk etmişdi. Biz 2016-cı ildə torpaqlarımızın bir hissəsini qaytararaq, işğalçıları o torpaqlardan qovduq və o ərazilərə həyat qayıtdı, vətəndaşlar qayıtdı, Azərbaycan qayıtdı. Əminəm ki, Azərbaycan öz doğma torpağına, Qarabağ torpağına qayıdacaq. Bizim ərazi bütövlüyümüz tam bərpa ediləcək, necə ki, bu gün biz vaxtilə tərk edilmiş "Qarabağ" yatağına qayıdırıq, eyni qaydada biz doğma Qarabağ torpağına da qayıdacağıq. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!".

"Bəli, nə qədər çətin zaman dövründə yaşasaq da, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin düşünülmüş və uğurlu iqtisadi, siyasi və xarici siyasəti nəticəsində ölkəmiz tarixi hadisələrə imza atır, bu siyasət isə xalqımızın firavan və yüksək rifahına hesablanmış tarixi nəticələndir",- deyən M.Məmmədov dövlət başçımızın dediyi fikirlərə diqqət yönəldib: "Bizim ərazi bütövlüyümüz tam bərpa ediləcək, necə ki, bu gün biz vaxtilə tərk edilmiş "Qarabağ" yatağına qayıdırıq, eyni qaydada biz doğma Qarabağ torpağına da qayıdacağıq. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!".

RƏFİQƏ HÜSEYNOVA

Sağlamlığın bərpası keyfiyyətli dərmana bağlıdır

Niyə başqa apteklərdə 6-7 manata satılan dərmanlar Bakıdakı Almaniyaya apteklərində 70-80 manata satılır?

Dünya dəyişir, insan düşüncəsi və tərkihi də yeniləşir və müasirləşir. Bu isə bəzi insanlar tərəfindən olub, keçən dəyərlərin və əməllərin üstündən xətt çəkilmək, global dünyanın tələblərinə uyğun fəaliyyətlərini qurmağa sövq edir. Nəticədə arzuolunmaz ağırların yaşınması baş verir. Beləki, ailələrdə böyük kiçik münasibətləri aradan qalxır, keyim-keçim tərzli sürətdə dəyişir, yaşayış və iş metodikası keçmiş ənənələri tamamilə inkar etməklə əvəzlənir. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, xarici görkəm hansı formada dəyişirsə dəyişsin, yetər ki, daxili aləm də dünya düzünə uyğun formalaşsın və inkişaf etsin.

Bəlkə də, bu halda yeniliyi qiymət də olsa qəbul etmək olar. Çünki, düşünmək olar ki, müasirlik və yenilik bəzi nüanslarda insanın daha sağlam və təhlükəsiz yaşamasına xidmət edir. Lakin realıq budur ki, elm, texnika inkişaf etdikcə xəstəliklərin sayı da artır. Bu da təbii ki, insan həyatının sağlamlığının təhlükə altına qoyulmasına gətirib çıxarır. Çünki, geni dəyişdirilmiş qida və meyvə-tərəvəz məhsullarının insanlara təqdim olunması nəticə etibarilə bəşəriyyətin ən ali varlığının həyat tərzinin və yaşayışının fərqli məcrada inkişaf etməsinə gətirib çıxarır. Yeni tərkibi tamamilə ziyanlı maddələrdən ibarət olan məhsulların qəbul edilməsi ilə insan öz sağlamlığını nəzarət altına almaqda çətinliklərlə üzləşməli olur. Azərbaycan qanunvericiliyinə görə, Genetik Modifikasiya Olunmuş (GMO) məhsulların Azərbaycana gətirilməsi qadağan olunub. Ancaq qanunsuz yolla pul qazanmağa meyilli işbazlar var. Təssüf ki, onlar sərhəd keçid məntəqələrini müxtəlif yollarla keçməklə, ölkəmizə geni dəyişdirilmiş məhsullar gətirirlər. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu gün dünyamızda çoxsaylı xəstəliklərin mövcudluğu məhz geni dəyişdirilmiş məhsulların insanların qida rasionasına daxil olmasının bəhrəsidir. Bu bəhrədə misallar, faktlar göstərmək, xəstəliklərin növü, insanların bu xəstəliklərdən dünyalarını dəyişmələri statistikasından yazmaq oxucunu yormaqla fikrindən uzaqam. Çünki, geni dəyişdirilmiş qida məhsullarının insan sağlamlığına vurduğu sarsıdıcı

cı zərbədən KİV-lərdə çox yazılıb, ekspertlərin dilindən kifayət qədər məlumatlar səsləndirilib. Bu qısa həcmli məqalədə təkrar olaraq statistikanı qeyd etməklə, oxucuya yeni nəşə çatdırmış olmayacağıq.

Xaricdən ölkəmizə saxta və keyfiyyətsiz dərman idxal olunur

Ancaq təkrarçılıqdan uzaq olan real fakt ondan ibarətdir ki, bu gün şəkəstliyi, əlilliyi, bəzi hallarda isə ölüm hallarını müalicə almaq üçün qəbul etdiyimiz dərmanlar vasitəsilə qazanırıq. Bu da ondan irəli gəlir ki, bəzi "dərman mafiyası"nın üzvləri Şərqi ölkələrindən ucuz və keyfiyyətsiz dərmanları ölkəmizə idxal edirlər. Hansı ki, bu dərmanlar insan həyatına və sağlamlığına ancaq ziyan yetirir. Bu səbəbdən ki, sağlamlığının bərpa olunmasını düşünən insanlar Bakıdakı Almaniyaya, Fransa apteklərinə üz tuturlar ki, bu apteklərdə qiymətlər digər apteklərdəki qiymətlərlə müqayisədə bir neçə dəfə bahadır. Müəyyən məsələlərdən məlumatlı olan tanışlarımdan biri danışır ki, Bakıda eczacılıq fəaliyyəti ilə məşğul olan bir şirkətin nümayəndəsi Almaniyanın Bonn şəhərində dərman istehsal edən şirkətdən qiymətin aşağı olması üçün üzünə filan-filan dərman yazılan, amma içərisinə keyfiyyətsiz məhlul əlavə edilən dərmanlar tədarük etməyi xahiş edir. Alman şirkətinin əməkdaşı təəcüblənir və belə qanunsuzluğa getməyəcəyini bildirərək, Bakıdan gələn şirkət nümayəndəsi ilə sövdələşmədən imtina edir. Tanışımın danışıdığı bir faktır, araşdırma aparılırsa bu yöndə çoxsaylı faktlar aşkarlanır. Məlum olar ki, sahibkarlıq strukturları üçün pul insan həyatından və sağlamlığından daha önəmlidir. Onlar pul-para qazanmaq üçün hər cür saxtakarlığa və qanunsuzluqlara gedirlər.

Orbitə özünün peykini çıxaran Azərbaycanın niyə də ki, dərman istehsal edən zavodu olmasın

Çoxlarımız respublika ərazisində eczacılıq fəaliyyəti ilə məşğul olan keyfiyyətsiz, mənşə-

yi məlum olmayan, dövlət qeydiyyatından keçməmiş dərman vasitələrinin qanunsuz dövriyyəsinə həyata keçirmiş "Sanimed" MMC-nin məhkəmə prosesindən məlumatlıdır. Hay-küylü məhkəmə prosesi zamanı belli oldu ki, "Sanimed" MMC "Epidbiomed" və "Loğman Farm" vasitəsilə dövlət qeydiyyatından keçməyən və uyğunluq sertifikatları olmayan dərman vasitələrinin idxal edilməsinə, habelə ölkə ərazisində istehsal olunan müvafiq normativ sənədlərin tələblərinə cavab verməyən, mənşəyi məlum olmayan keyfiyyətsiz dərman preparatlarının satışını həyata keçirib. Şirkətin idxal etdiyi dərman vasitələri arasında vaksinlər və zərər-dəblər, insulin və diabetik dərmanlar üstünlük təşkil edib. Təbii ki, qanunsuz yollarla pul əldə etmək üçün ölkəyə saxta dərmanlar gətirərək onun dövriyyəsinə həyata keçirənlər hüquqi qaydada cəzalarını aldılar. Sual yaranır, həmin saxta dərmanları qəbul edən və nəticədə sağlamlıqlarından məhrum olan onlarla, yüzlərlə insanın maddi və mənəvi ziyanı necə olacaq? Kim bunları ödəyəcək? Söz yox ki, məhkəmə qarşısına çıxarılanlar 5-6 ildən sonra azadlığa qovuşub, yenidən əl-əlləməmələri davam etdirəcəklər. Saxta və keyfiyyətsiz dərman qəbul etdiklərinə görə, şəkəst və ya əlil olan insanlar isə ömürlərinin sonuna qədər ağır və iztirablı həyat yaşamağa məcbur edilənlər bunu anlayırlarmı? Onların peşman olduqlarını düşünmək sadələşmə olardı. Çünki, insan həyatından qiymətli heç nə ola bilməz. Ona bilərəkdən qəsd edilirsə, deməli onların umaqları əliyərilikdən

yoğrulub və belələrinin tutduqları bəd əmələ görə peşmançılıq keçirəcəkləri inandırıcı görünür.

Hesab edirəm ki, xəstənin sağlamlığının bərpası yalnız peşəkar həkimlərdən asılı deyil, bu məsələdə keyfiyyətli dərman preparatlarının olması da vacibdir. Bu baxımdan aidiyyəti dövlət qurumlarımız ayıq sayıq olmalı və dərman idxal edən şirkətlərə qarşı daha sərt və qətiyyətli nəzarət funksiyasını həyata keçirməlidirlər. Digər tərəfdən, ölkəmizdə dərman istehsalı üçün zəngin imkanlar mövcuddur. Çünki, Azərbaycan təbiəti bir çox dərmlər dərmanı ola biləcək bitki aləmi ilə zəngindir. Sadəcə yetər ki, iş görülsün, əməl ortaya qoyulsun. Orbitə özünün peykini çıxaran Azərbaycanın niyə də ki, dərman istehsal edən zavodu olmasın. Ümid edirəm ki,

Allahın bizə bəxş etdiyi zəngin bitki örtüyündən məqsədyönlü şəkildə istifadə olunacaq və özümüzün müalicəmiz üçün özümüzün dərman istehsal edən zavodumuz olacaq. Bununla da xaricdən idxal edilən saxta və keyfiyyətsiz dərman idxalına birdəfəlik son qoyulacaq. Həm də, başqa apteklərdə 6-7 manata satılan dərmanları 70-80 manata almaq üçün Alman apteklərinə üz tutmağa ehtiyac qalmayacaq.

I.ƏLİYEV

Türkiyədə yoluxma halları yenidən yüksək həddə çatıb

Türkiyədə koronavirusa yoluxanların sayı yenidən rekord həddə çatıb. SİA xəbər verir ki, Türkiyənin Səhiyyə Nazirliyinin müvafiq məsələlər üzrə Elmi Komitəsi Qurban Bayramı tətilindən sonra ölkədə yoluxmaların sayının yenidən artıqlığını açıqlayıb. Nəticələrə əsasən yoluxmalar yenidən ən yüksək səviyyəyə çatıb. Səhiyyə Nazirliyinin Koronavirus Elmi Komitəsinin üzvü Afşin Kalyıpmaz bildirib ki, son 45 gün ərzində koronavirusa yoluxma hallarının yenidən artmasına və ən yüksək səviyyəyə çatmasına səbəb bayram tətili zamanı insanların qaydalara əməl etməməsindən irəli gəlir. Onun sözlərinə görə, 14 iyul tarixindən etibarən ölkədə yoluxmaların sayı mindən aşağı düşüb. Lakin, 4 avqust tarixindən etibarən yoluxmaların sayında yenidən artım müşahidə olunub. Artıq, ölkə üzrə gündəlik virusa yoluxanların sayı 1000-dən çoxdur. Əhəlinin müəyyən olunan qaydalara riayət etməməsinin pandemik vəziyyəti ölkənin əleyhinə çevirməsi kimi qiymətləndirilib.

Demokratiya pərdəsi, insanların hüquq və azadlıqları komuflıya-ji beli çantalı küçə nümayişçisinin hakimiyyət kürsüsünü mənimsəməsi üçün bir vasitəyə çevrildi və iki il bundan öncə bir avantürüst məxməri inqilab adı altında Ermənistanda sözün əsl mənasında dövlət çevrilişi edərək, baş nazir postunu mənimsədi. Bu istifadəgirişən qısa zamanda ən yaxın ətrafını Ermənistan hakimiyyətinə təyin etdi və nəinki əvvəlki hakimiyyəti, onun tərəfdarlarını, hətta ona tabe olmayan, qanunsuzluqlarına müti olmayanları ardıcıl olaraq təzyiqlərə məruz qoydu ki, bütün bunları hələ də itanmadan demokratiya adlandırır.

Polulist çıxışlar, yalançı vədlərlə erməni cəmiyyətini aldadaraq istədiyini qamarlayan küçə nümayişçisinin bəzən idarəçilikdən xəbərsiz, siyasi savadsız hökumət başçısı adlandırılması belə bir hiyləgərə verilən artıq dəyərdir. Axı bu hökumət başçısı libasında olan adam tələkdən başqa bir obraz nümayiş etdirmir. Dəfələrlə beynəlxalq platformalarda dünya ictimaiyyəti onun nümayiş etdirdiyi bu tələkliyin şahidi olub. Şəxsiyyət ikiləşməsi sindromu ilə şizofreniya xəstəsi olduğunu dəfələrlə biruzə verən Nikol bəlkə də ən aşağı səviyyəli bir ermənidir ki, Qərbin şahmat taxtasında arzu olunan gedişi gedir və istənilən fiquru əvəz edir.

Erməni xislətinə müvafiq şəkildə kiminsə oyuncağına çevrilməyi özünə və ölkəsinə rəva bilən, olmayan simasını bir az da itirən Paşinyan artıq simasızlığını gizlətməyə belə ehtiyac duymur. Ola bilsin nə vaxtsa, daha dəqiq desək küçə yürüşləri zamanı erməni cəmiyyətində, erməni toplumunda bir demokrat kimi hesaba alınan avantürüst elə o zamanlar simasızlığını gizlətməyə ehtiyac duymur. Amma artıq indi bu barədə düşünür belə və istədiyi zaman Qırb tərəfə, istədiyi zamansa Rusiya tərəfə meyillənməsi, daha doğrusu, yaltaqlanması da bunu təsdiq edir. Təsdiq edir ki, istədiyi kürsünü ələ keçirdikdən sonra küçədə dəm vurduğu ali dəyərləri hesaba belə almır və heç yadına da düşmür. Bu psixi xəstə gah ruslara qarşı keçirilən kampaniyaların önündə gedərək Qərbə özünü sıyıdır, gah da Rusiyaya gedərək kiçik qardaş kimi qarşılarında diz çöküb yaltaqlanır. Belə mövqə dəyişikliyi özünü üçün normal fəaliyyət tərzisi hesab edir.

Əslində, belə mövqesizlik, belə yaltaqlıq və ikiüzlülük, eləcə də digər simasızlıqlar onun öz şəxsi işidir və heç də müzakirə mövzusu deyil. Diqqətimizi, daha doğrusunu desək bütün dünyanın diqqətini çəkən tamamilə başqa bir məqamdır ki, bu məqam da məhz BBC-nin Hard Talk verilişində dünya ictimaiyyətinin diqqətindən yayına bilməzdi. Çox yox, cəmi ikicə il bundan qabaq küçələrdə çarlıqçıxal dolaşan erməni nümayişçisi indi bir milyon dollar dəyərində qol saati ilə hər kəsin diqqətini cəlb edir. Kimliyindən asılı olmayaraq hər kəs bu qısa zaman kəsiyində

küçə nümayişçisi kimi yadda qalan bu erməni tələxinin bu bahalığında saata necə sahib olmasına mat qalmağa haqlıdır. Çünki, bu son iki il qədər cındırından çin ürək erməninin baş nazir postuna oturmamasından sonra bir milyon dollar necə sahib olduğu həqiqətən düşündürücüdür. Yəni, heç bir əmək haqqı ilə, xüsusən də Ermənistan kimi rəzalət və ifrat acınacaqlı bir durumda olan ölkənin əmək haqqısı ilə belə bir dəyerdə qol saatının alınması ağıla batan deyil. Amma, əgər həmin dəyerdə olan qol saati Nikola məxsusdursa, deməli, ən azı həmin məbləğdə, yəni bir milyon dollar civarında vəsaiti erməni baş nazir mənimsəyib ki, o qiymətə də saata sahib

cə və hansı olmayan imkanlarla re-aksiya verə bilərdi axı?

Heç kim üçün sirr deyil ki, Ermənistanda iqtisadiyyatdan söhbət belə gedə bilməz və istehsalı, tədarükü, emalı, ticarəti, eləcə də iqtisadi əlaqələri olmayan, əvəzində küncə qısılan, marginalaşan Ermənistan büdcəsi sual altındadır və borclar hesabına müəyyən məsrəflərin öhdəsindən gəlir. Bu anda bir dollar belə Ermənistan büdcəsi üçün nəzərə çarpacaqdır.

Soruşmaq ayıb olmasın, Ermənistan hakimiyyəti bütün dünya qarşısında əllərini açıb dilənsə, Paşinyana bir milyon dollar hardan oldu bu qol saatını almaq üçün? Yaxud, əgər erməni baş nazir bir milyonu haradansa əldə etmişdi-

səyib, ya da korrupsiya yolu ilə əldə edilib. Hər üç mümkün hal öz növbəsində normal hesab oluna bilməz. Birinci halda ona görə ki, Soros kimi şər iblisinin vəsaitlərini qəbul edən şəxs ölkəsinin milli maraqlarını deyil, pulunu alıb xərclədikləri əmələrinin könlü şəkilə quluna mevrilməyi qəbul edir və bu köləliyin müqabilində, həmin o şər iblislərinin şərini yaymağa mükəlləf olur. Bir sözlə, siyasi fəaliyyətini şər üzərində qurmaq məcburiyyətində qalır.

İkinci halda, yəni, əgər Paşinyan kimlərsə vəsaitlərini mənimsəyərək bunu əldə edibse, bu da sadəcə, qanunsuz mənimsəmə, oğurluq, qısa qanunsuzluq faktıdır ki, buna görə də qanun

şü mübarizə aparacağı vədi ilə hakimiyyəti hiyləgərliklə zəbt edən birisi yerini möhkəmləndirdikdən sonra özü korrupsiyanə çevrilirsə, buna hər kəsdən qabaq erməni cəmiyyəti cavab verməli olacaq ki, bu da Paşinyan üçün heç də yaxşı nəticələr vəd etmir. Əslində, erməni cəmiyyəti onun bu yalanlarını yaxşı bilir və təsadüfi deyil ki, onlar arasında, "Paşinyanın bəxti gətirib ki, Ermənistanda ikinci bir Nikol yoxdur, yoxsa, o çoxdan getmişdi" fikirləri dolaşır. Yəni ermənilər özləri də artıq onun nə yuvanın quşu olduğunu, bununla bərabər aldandıqlarını gec də olsa dərk etdilər. Amma hər bir halda, gec, ya tez olmasından asılı olmayaraq Paşinyan məsuliyyətdən boyun qaçıra bilməyəcək və ən azından hesabət vermək, əməllərinin cəzasını çəkmək məcburiyyətindədir.

Ən maraqlı bir məqam isə ondan ibarətdir ki, biçarə Nikol bütün dünya ermənilərinə maliyyə dəstəyi üçün vəsait toplamaq təkliyi ilə çıxış etsə də dünyadakı ermənilər bütün müddət ərzində bir milyondan da az, daha dəqiq desək, 650 min dollar vəsait toplaya və göndərə biliblər. Halbuki, dünyanın elə şəhərləri var ki, yalnız həmin şəhərlərdə yaşayan ermənilərin topladıqları vəsait bundan artıq olmalı idi. Yəni Ermənistan, Ermənistan ordusuna yardım üçün yığılan pullar çox gülməli səviyyədə az oldu. Hətta dünya ermənilərinin topladıqları bu vəsait, iyanələr onlardan bu vəsaiti dilənən erməni baş nazirinin qol saatının qiymətindən də aşağı oldu. Bu isə təkə Nikol Paşinyan üçün deyil, bütövlükdə Ermənistan üçün gülməli görünür. Əvvəla, əgər öz cəmiyyətinə, daxili auditoriya-ya xoşbəxt gələcək, normal yaşayış vəd edərək hakimiyyəti ələ keçirən Paşinyanın bir milyonu vardısı, niyə onu çiyinlərində hakimiyyət kürsüsünə daşıyan, indi isə ehtiyac içində inləyən həmvətənlərinə paylamayaraq bir qol saatına məsrəf etdi? Bu onu göstərmir ki, Paşinyan üçün xalq, cəmiyyət və onun aclığı, yaxud toxluğu tamamilə maraqsızdır? Məgər bunu erməni cəmiyyəti, erməni toplumu görmür? Əgər bircə qol saatına bir milyon pul xərcləmək imkanı olan erməni baş nazir niyə erməni lobbisində, bütün dünyaya səpələnən erməni toplumundan Ermənistan üçün pul dilənir? Budurmu Paşinyanın vətən-sevərliyi, öz xalqı üçün dirnaqarası təəssübkeşliyi?

Doğrudur, qanunsuz mənimsəməyə görə Paşinyan özü cavab verməlidir, digərləri yox, amma, ən azından Ermənistanın baş naziri hər hansı qanunsuz yollarla əldə etmişse belə, qoluna taxdığı saatin qiymətinin bütün Ermənistan üçün bütün dünya ermənilərindən valvararaq diləndiyi, topladığı vəsaitdən çox olmasına diqqət etməli və bundan utanmalı idi, oyünməli yox. Bu isə təkə Nikol Paşinyan üçün deyil, bütövlükdə Ermənistan üçün gülməli görünür. Diləndiyi pullardan baha qol saati ilə öyünməyin nə demək olduğunu, necə gülməli olduğunu dərk etməyən, anlamayan baş nazir bundan sonra nəyi dərk edəcəyi, nəyi anlayacağı çox müəmməlidir.

İnam Hacıyev

Diləndiyi pullarla aldığı bahalı qol saati ilə öyünən Paşinyan

olub. Fəqət, hansı yolla mənimsəyib? Bax bu çox müəmməli sualdır və deyəsən onun özünü nə bu sual, nə də həmin suala verməli olacağı cavab maraqlandırmır. Lakin ondan fərqli olaraq bu hər kəsi maraqlandırır da, düşündürür də. Ələlxüsus bu fakt erməni cəmiyyətini, bu gün dünyaya iyanə olaraq əl açdığı erməni toplumunu daha çox düşündürməlidir və düşündürdüynə də zərər qədər şübhə ola bilməz.

Dəfələrlə Ermənistan parlamentində müxtəlif fraksiyalara mənsub deputatlar Ermənistan əhalisinə yardımlar edilməsi barədə təkliflər səsləndirəndə baş nazir Paşinyan bu təklifə məhəl də qoymayıb və hardasa, onun bu təklifləri qulaq ardına vurması başadüşüləndir. Çünki, keçmiş hakimiyyətə mənsub məmurların mülkünü, rüşvət yolu ilə topladıqları var-dövlətini anti-korrupsiya adı ilə əlindən alaraq dövlət büdcəsinə, yaxud, çox güman ki, öz büdcəsinə qatan baş nazir bu təkliflərə ne-

sə, onu nəyə görə Ermənistan vətəndaşlarının sosial məsələlərinə ayırmayıb? Axı bu adam küçələrdə kütlə ilə bir arada olanda başqa cür danışdı. Tamam başqa vədlər verirdi. Ermənistan üçün, onun vətəndaşları üçün fəda olacağını deyirdi axı. Maraqlıdır, hakimiyyəti qamarlamaq üçün hansı cildə girdiyini unudub, yoxsa elə əvvəldən bu strategiya hazır imiş ki, baş nazir kürsüsünü ələ keçirdikdən sonra dərhal öz mənafeyi üçün çalışır?

Tutaq ki, hansısa cildə girdiyini unudub, yaxud elə ancaq öz mənafeyi üçün çalışır, fərqi yoxdur. Bəs sual oluna bilər ki, axı hardan olub bu vəsait? Sualın ardınca dərhal cavab da peyda olur və aydın olur ki, bu heç də bizim anladığımız dillə desək, halal yolla, qanuni şəkildə ələ keçirilməyib. Bu vəsaitlər ya Nikol Paşinyanın Soros əməsinin hansısa əmrləri, buyruqları müqabilində bəxşışıdır, ya kimlərsə vəsaitləridir ki, mənimsə-

qarşısında cavab verməlidir. Çünki, başqalarına məxsus əmlakın mənimsənilməsinə qanun yol vermir və bu hüquq pozuntusu halı kimi məsuliyyət tələb edir. Bir sözlə belə hallarda da erməni baş nazir məsuliyyət, cavabdehlik daşımalıdır.

Üçüncü halda isə, yəni korrupsiya yolu ilə əldə edilibse, bu daha böyük bir müzakirə mövzudur və öz növbəsində Paşinyanın mahiyyətinin sıfır səviyyəsindən də aşağı olduğunu isbatlayır. Ona görə ki, korrupsiya faktı digərlərindən fərqli olaraq, şəxsən Nikolun özü üçün qanun pozuntusundan da daha artıq rüsvayçılıq, aşağılıq deməkdir. Çünki, axı erməni baş nazir hələ bu baş nazir postunu qamarlamazdan qabaq belində çanta küçələrdə korrupsiyaya qarşı mübarizə şuarları ilə bar-bar bağırırdı axı. İndi nə oldu və nə deyirdi? Dünən korrupsiyaya qar-

Əli Kərimlinin dəyişməyən siyasi naqisliyi...

Təhqir və əxlaqsızlıq AXCP sədrinin ailə prinsipinə çevrilib

Son günlər dağıdıcı düşərgədə baş verənlər göstərir ki, sö-yüş, təhqir, əxlaqsızlıqlarla dolu dırnaqarası siyasi mübarizə metodları, xüsusilə Əli Kərimlinin artıq dəyişməyi mümkün-süz olan naqislik ailə prinsipinə çevrilib. Bu təəcüb də doğurmur. Çünki cəmiyyətə özünü "ana" müxalifət kimi sırmağa çalışan Ə.Kərimlinin ətrafına nəzər yetirmək kifayətdir. Qənimət Zahid, Azər Əhmədov, Natiq Ədilov, Xədicə İsmayıl, Gültəkin Hacıbəyli, Sevinc Osmanqızı, Vidadi İskəndərli, Türkel Kərimli və bu kimi fədlərin yayılmış videoları kifayət edir ki, bu mənfur, çirkab bataqlığın-da çapalayanlar həyasızcasına xalq adından danışmaq istəyirlər.

Özü də, ən gülünc hal isə, olmayan vicdanlarına and içən əxlaq korlanmış "sosial media qəhrəmanları" Avropada oturub Azərbaycan əleyhinə təbliğat aparırlar və radikal düşərgə təmsilçilərinə konkret istiqamət verirlər. Ən maraqlısı isə odur ki, xaricdəki siyasi bu-qələmunlar etiraz formalarını açıq və sivil formada göstərmək üçün məkan olaraq izdihamlı yerləri yox, ayaqyollarını seçirlər. Bununla da mahiyyət etibarilə "ayaqyolu müxalifət" funksiyasını daşdıqlarını göstərirler.

Abırları olsaydı...

Bəs, belə olan halda siyasətdə qalmağa dəyərmə? Görünür Tanrının bizə bəxş etdiyi o hissiyatın nə olduğunu hələ bu günə kimi anlamayıblar. Anlasaydılar "Azərbaycanda insan haqlarının pozulması"na dair dinləmələrdə AXCP sədri Ə.Kərimlinin əxlaqsız oğlu Türkel Kərimli iştirak etməzdi. Çünki Britaniya təhsilli T.Kərimlinin ingilis dilində öz ölkəsinin qarısına ağına-bozuna baxmadan səpələdiyi böhtançı cümlələrini o biri tərəfdən, yeni Azərbaycan Xədicə İsmayıl adlı digər milli satqın da skayp vasitəsilə təsdiqləyib. Özü də Ermənistanın tökülüşüb gəlmiş jurnalist ordusunun, "Amerikanın Səsi" radiostansiyasının erməni bürosunun əməkdaşlarının, həmçinin, işğal altındakı Qarabağın separatçı "prezidenti" Bako Saakyanın oğlu, Amerika Erməni Konqresinin fəali Armen Saakyanın hüsurunda! Çünki təhqir və əxlaqsızlıq AXCP sədrinin ailə prinsipinə çevrilib. Özünü "milli demokratiyanın" "ana müxalifətçi" partiyasının sədri kimi təqdim edən böyük Ə.Kərimliyə sual eidləməlidir ki, nəyə görə həmin dinləmələrdə məhz kiçik Kərimli çıxış edib? Məgər böyük Kərimlinin "o boydu" Xalq Cəbhəsində, yaxud "Milli Şura"sında çıxış edəcək başqa adam tapılmadı? C.Həsənli, G.Hacıbəyli, Q.Zahid və sairleri T.Kərimlidən xəyanətçilik baxımından və ağıl dərəcəsində bu

qədərmi səviyyəsizidlər ki, onların yerinə oğlunu göndərirsen? Demək ki, sən Ə.Kərimli olaraq, bunu etiraf etməlisən ki, bu sənə əxlaqsız və naqis ailə prinsipinə çevrilən fəaliyyətinizdir.

Faktlar, dəlillər...

Bu o kiçik T.Kərimlidir ki,

A. S a - akyanla birləşərək Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı şər, böhtandolu fikirlər səsləndirirlər, Ə.Kərimli də Bakıda mitinq keçirməyə cəhd göstərir, "xalq", "dövlət", "demokratiya" və s. şüarlar sələndirməklə tərribatçılıq törətməyə çalışır. Çünki ermənilər Azərbaycana qarşı nə edirlərsə, Əli Kərimli də məhz bu cür edir.

Satqın zehniyyəti haqda ciddi elm nə deyir? "Ən böyük şər oğurluq, hətta qətl də deyil, satqınlıqdır". Boris Akunin.

Ömər Xeyyama görə, isə "İnsanın ruhu və əxlaqı nə qədər alçaq olarsa, burununu bir o qədər dik tutar". Dante "İlahi komediya" əsərində satqınları cəhənnəmin ən sonuncu - 9-cu qatında yerləşdirib. Cəhənnəmin lap dibində duran İuda - onların simvoludur".

Bu gün Ə.Kərimli və onun kimilər cəhənnəmin lap dibində durur. Necə ola bilər ki, ata-ananın, əcdadlarının

yaşadığı, ən gözəl xatirələrinin ünvanı olan, ana adlandırdığı vətənə xəyanət edəsən? Əclafıq adlanan oyun qaydalarını qəbul edəsən? Psixologiya elminə görə, xəyanət - elmi baxımdan daha geniş olan satqınlıq anlayışına daxildir. Xəyanətlərin ən böyüyü - dövlətə xəyanətdir. Beləliklə, "satqın zehniyyəti" nədən qaynaqlanır? Maliyyə-pul arqumenti, kriminal istedad xəyanətin izahı üçün kifayətdirmi? Alınan nəticələr göstərir ki, Ə.Kərimlinin və onun ardınca oğlunun bu satqınlığı ailə prinsipinə əsaslanan xəyanətçilikdən irəli gəlir. Məhz buna görə - xəyanətin qiyməti yüksəkdir. Satqın üçün hər şey - satlıq maldır. Bir psixologun dediyi fikirləri xatırlatmaq istərdim: "Tarix boyu bu xislətli fərdlər insanlıq adına layiq olmayanlar kimi qəbul edilib. satqınlığın qaynaqları - uşaqlıq dövründə, ailədə gizlənir. Normal ailədə - satqının böyüməsi mümkün deyil".

Göründüyü kimi, Əli Kərimlinin siyasi fəaliyyəti və müxalifətçiliyi yalnız xəyanət üzərində qurulan və alqı-satqı obyektinə qarşı çox işlədilmiş məfhumdur. İşlənməmiş əşyalara isə nə Azərbaycan siyasəti, nə Azərbaycan hakimiyyəti, nə də beynəlxalq təşkilatlar ehtiyac duyarlar. Bu yerdə əməkdaş jurnalist Eynulla Fətullayevin dediyi fikir yadıma düşdü: "Azərbaycanda diktatura olsaydı, Cəmil Həsəni ilə Əli Kərimlini o stadionda güllələyirdilər".

Bəli, Əli Kərimli və onun kiçik oğlu anlamalıdır ki, milli xəyanətçilərin yeri tarixin zibilliyidir və onlar sona qədər həmin zibillikdə qalacaqlar. Çünki tarix və onun canlı şahidləri heç nəyi və heç kimi unutmur. Necə deyirlər, hər şey elin gözü qabağındadır. Ən böyük tərəzi də məhz odur. Bax, bunu cəzası isə...

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Donosçuluq ənənəsi və "stukaç" damğası

RÖVŞƏN

rovsen.rasulov@mail.ru

Donos yazmaq marağı ənənəvi müxalifətin çoxdankı şakeridir. Hətta deyərdim ki, ənənəvi müxalifətin ənənəsidir. Az qala yarandıqları gündən ora-bura donos yazan, çuğulluq edən destruktiv müxalifətin bu adətini yalnız müxalifət düşərgəsinə keçdikləri gündən deyil, hətta hakimiyyətdə olduqları dövrlərdən mövcuddur. İndi həmin ənənə davam edir və bu ənənənin əsas "siması" kim olsa yaxşıdır? Əlbəttə ki, AXCP kreslosunu işğal edən Əli Kərimli! Rəhmətlik Elçibəy Əli Kərimlinin güdazına gedənə qədər, yeni AXCP-nin sədri olarkən ona "komsomolçu" adını elə-belə qoymamışdı ki, Əli Kərimli tələblik illərindən "dönməz komsomolçu əqidəsinə malik" olan "stukaç" (satqın-R.R.) kimi bu gün də bir çoxlarının qəlblərindəki ürəkbulandırıcı guşələrdə yer almaqdadır. Yeni həmin ənənə hazırda da davam edir, özü də açıq-aşkar.

Əslində, bu, yeni xəbər deyil, amma yeni olmasa da, bir daha xatırlatmağa dəyər!

Məsələn, o günləri Qənimətin əqrəbləri Ermənistanı tərəf işləyən "Azərbaycan saati" verilişində guya informasiya blokadasında olduğunu bar-bar bağırın Əli Kərimli necə donosçu olduğunu özü də bilmədən etiraf edərək, özünü açığa çıxarıb. Belə ki, müsahibəsi zamanı "Bütün bizimlə işləyən beynəlxalq təşkilatların bu barədə açıqlaması ol...". "Amnesty International" və "Freedom House" hesabla çıxış etdi" kimi gülməşəkər sevinci ilə çırtma çalib-oyunayan AXCP sədri bununla erməni "krişası" altında Azərbaycan əleyhinə fəaliyyət göstərən bir sıra Qərb təşkilatlarına necə ürəkdən "stukaçlıq" etdiyini gizlətmədi. Yeni etiraf etdi ki, "Amnesty International" və "Freedom House" adlı qeyri-hökumət təşkilatları ilə sıx iş birliyindədir. Üstəlik, bəlli oldu ki, çuğulçu Əli Kərimli qrant almaq üçün bənzər QHT-lərə Azərbaycan əleyhinə donoslar yazıb ötürür, hətta partiya adı ilə əlinin altında saxladığı bir qrup şəxsi mütəmadi qanunsuz əməllərə təhrik etməklə həbslərinə nail olur və onları həmin donoslarda "siyasi məhbus" adı ilə qeyd edir. Əslində, bu, yeni xəbər deyil, amma yeni olmasa da, bir daha xatırlatmağa dəyər!

Gizli toplantılarda qılıncları Elçibəyin kürəyinə saplayan da Kərimli deyildimi?

Ancaq dərd heç bunda da deyil. Çünki AXCP sədrinin əlinin altında ilişib qalan, həyatları, gələcəkləri zəhərlənən bezi gənclər də onun kişi ələmində heç də yaxşı qarşılanmayan "stukaçlıq" əməllərini öyrənir, tətbiq edirlər. Məsələn, kimsə kənarda Əli Kərimlinin barəsində mənfi rəy deyərsə, misal üçün deyərsə ki, "bir neçə ildir bu adamın yanındayam, çəkdiyim zəhmətə bir qəpik də qiymət verməyib", bax, onda həmin sözləri işlədən digəri dərhal həmin məsələni aparıq qoyacaq düz Əli Kərimlinin ovucuna. Bəs necə bildiniz? Məgər Əli Kərimli də bu yollarla sədrlik postunu zəbt etməyibmi? Qəzetlərdə rəhmətlik Elçibəyə söyüş söydürən, təhqir etdirən, gizli toplantılarda qılıncları onun kürəyinə saplayan da Kərimli deyildimi? İndi donosçuluq ənənəsi AXCP-də bir "məktəb" çevrilib. Düzdür, o "məktəbi" bitirənlərə diplom-zad verilməmə də, alına yekə bir damğa vurulur - "STUKAÇ"..!

Təhmasib Novruzov

Düzəlmək istəyən qunduzlu dünya!

Hər zaman yazmışıq ki, dünya əyridi və düzəlmək də istəmir. Böyük şairimiz Məmməd Araz da bu dünyanın düzəlməməsindən gileyli tərk elədi onu. Elə bil dünyanın belində bir qunduz əmələ gəlib və nə qədər çapalasa da qunduz onun düzəlməsinə, dik dayanmasına imkan vermir ki, vermir.

Son olaylardan, yeni 12 iyulda hayların Tovuz tərribatından sonra baş verənlər ümid verir ki, dünya düzəlməyə başlayır. Amma... Əsas məsələ də bu zəhrimara qalmış ammanın əmmasındadır. Hadisələr baş verən kimi haylar şivən saldılar ki, ay dadi-bidad, qoymayın, müsəlmanlar bizi qırdı. Artıq hay xislətini anlamağa başlayan dünya, o cümlədən xüsusilə vurğulayım ki, xristian dünyası bu şivəyə inanmadı və haylar məşhur təmsildəki çobanın gününə düşdülər. O təmsili bilənlər xatırladı, bilməyənlərə də mən deyim, bilsinlər.

Örüşdə sürünü otaran çoban bir dəfə yalandan haray salır ki, qoymayın, canavar sürünü parçaladı. Camaat toplaşır gəlir köməyə, görür ki, canavar-flan yoxdu. Bir müddət keçir, çoban bir də təkrar edir bu yalanı. Yenə camaat gəlir, görür yalandı. Üçüncü dəfə gərəkədən sürüyə canavar daraşır, çoban nə qədər çıxır, bağırır, heç kim köməyinə gəlmir. Canavarlar da sürünün yarısını parçalayıb gedirlər. Biz türklərin canavarı, yeni boz qurdu totem kimi qəbul etməyimizlə bir əlaqəsi yoxdu bu təmsilin. Amma hayların indiki halının çobanın halına bənzəməsi birmənalıdır... Xülasə, açıq-aşkar hiss olundu ki, dün-

ya bu "yalançı çoban"ın, yeni hayların iç üzünə belə olub artıq və qopardığı həşir də özünə qaldı. Hətta bir-birinin təhlükəsizliyini qorumaq haqqında müqavilə imzalamış KTMT adlanan qurumun əksər üzvləri də hayların səsinə səs vermədi. Hayları ortalığa salıb aramqutan meymunu kimi oynadan sahibi ruslar da vəziyyəti belə görüb, meymunlarına açıq dəstək verməkdən çəkildilər (Örtülü dəstəkdən sonra danışacağıq). Vəziyyəti belə görüb dünyadakı erməni terror qurumları fəaliyyətə keçdilər. Orda bir tərribat, burda bir tərribat, sonra anladılar ki, bir az da batırlar, dayan-dılar. Daha doğrusu dünya onları dayanmadılar. Daha doğrusu dünya onları dayanmadılar. Bu dəfə keçdilər mətbuatla Azərbaycana və Türkiyəyə qarayaxma kompaniyasına. Başladılar ki, Türkiyə Azərbaycanla birləşib onların "min illərdə yaşadığıları" (???) "dədə-baba" yurlarından - Qarabağdan çıxarmaq istəyir.

Ağaları rusların telekanalında yarisinə kimi yerə batın və qondarma millətini də yerin üst qatına soxan başyeyən Paşinyan BBC telekanalında büsbütün girdi yerin altına və tayfasını da yerin alt qatına gömdü. Nədən baş verdi bütün bunlar? Ondən baş verdi ki, dünya artıq erməni xislətini, bu xislətin təkcə Azərbaycan üçün, türklər üçün deyil, bütün dünya üçün xərcəng virusu ol-

“Kitabi-Dədə Qorqud” dastanlarında ailə dəyərləri

“Kitabi-Dədə Qorqud” dastanları orta əsrlər tarixini, xüsusən də bütöv Azərbaycan və Şərqi Anadolu ətrafında baş verən hadisələri əks etdirir. Orada mifoloji hekayələr olsa da, əsas hadisələr orta əsrlər oğuz türklərinin bəhadrilik ənənələrinə, hərbi demokratiyaya əsaslanan qəbilə və tayfa ittifaqlarının mübarizələrinə, yaşam tərzinə, mifoloji dünyaduyumuna, ictimai-siyasi varlığına, ailə-məişət bilgilərinə həsr olunub.

Cəmilə Çiçək yazır ki, “Kitabi-Dədə Qorqud” eposu ən qədim çağlarda Azərbaycan xalqına aid bir çox adət-ənənələri özündə qorumuşdur. Xalqın həyatında mühüm rol oynamış ayrı-ayrı mövsüm və mərasimlər, ailə dəyərləri və toy-düyün məsələləri, ayinlər, habelə etnoqrafik, psixoloji əlamətlərin rəngarəng izləri boylarda poetik-bədii ümumiləşdirmələr yolu ilə əks etdirilmişdir. Lakin digər qəhrəmanlıq dastanlarında olduğu kimi, burada da bir sıra məhəbbət motivləri diqqəti cəlb edir. Boylarda həyatı, şücaətləri, savaşlarda göstərdiyi qeyri-adi qəhrəmanlıqları təsvir olunan, öyülən personajların sevgisindən, sədaqətindən, istəklisinə qovuşmaq yolunda fədakarlıqlarından da yeri gəldikcə bəhs olunur.

“Kitabi-Dədə Qorqud” eposunun ayrı-ayrı boylarında butaalma, eşqə düşərək yalnız butasına qovuşmaq

yolunda çəba göstərmək, ilahi eşqin şərbətini yuxuda içərək ayılınca rüyada görüb aşıq olduğu sevgilisini, butasını axtarmaq üçün səfərə çıxmaq kimi sufi-islamı ənənələrə rast gəlinməyə də, saf, həyatı sevgi, sədaqət, etibar, ailə müqəddəsliyi uca tutulur. Boylarda, sonrakı başqa dastanlarımızda olduğu kimi, evlənmək yaşına çatmayan cəsur igidlərə buta verilmir. Onlar, sadəcə, ən gözəl, ən nəcib (həm də cəsur!) hesab etdikləri qızla, ona bir könlüdən min könlüə vurulub aşıq olaraq, evlənmək, ailə qurmaq qərarına gəlirlər. Yalnız bundan sonra qarşıya çıxan maneələri dəf etmək, sədaqət imtahanları, real, həyatı sevgi yolunda sınaqlar başlayır.

Eposdakı boylarda qızlar da, eşq dastanlarındakından fərqli olaraq, fiziki cəhətdən zəif deyillər. Onlar da at minir, qılınc çalır, ox atır, ov ovlayır, quş quşlayır, savaşıq, güləşirlər və s. Təbii ki, bu fiziki aktivlik XX əsr məhəbbət dastanlarında qızların sərbəstliyinə, oğlanı sevib-sevmədiyini valideynlərinə söyləyə bilmələrinə transformasiya edilmişdir. Diqqəti xüsusi cəlb edən məqamlardan biri budur ki, Dədə Qorqud dastanlarında qızlar onlara qalib gələ bilməyən, özlərindən daha güclü olmayan igidlə könlü bağlayıb, ailə qurmazlar. Bu da maldarlıqla məşğul olan azərbaycanlıların ailəçi münasibətlərindən irəli gəlirdi.

Məsələn, “Bayburanın oğlu Bamsı Beyrək boyu”ndan bir səhnəyə diqqət edək:

“...Mən Baniçiqəyin dadısıyam. Gəl indi sənənlə ova çıxalım. Əgər sən atın mənə atımı keçsən, onun atını dəxi keçərsən. Həm sənənlə ox atalım, mənə keçərsən, onu dəxi keçərsən və həm sənənlə güləşəlim, mənə basarsan, onu dəxi basarsan, - dedi.

Beyrək aytdı:

- Yaxşı, indi atlanın” (“Kitabi-Dədə Qorqud” eposu). Göstərilən nümunədən aydın olduğu kimi, Beyrək

Baniçiqəyi görmək istəyir. Qız qarşısında olsa da, özünü tanıtmayıb, oğlanın gücünü-şücaətini sınağa çəkir. Bu da Azərbaycan xarakterinin, xalqımızın düşüncə tərzinin və adət-ənənəsinin təzahürüdür. Tunc dövründən - anaxaqanlıq öz yerini ataxaqanlıqya ötürəndən, obrazlı desək, Ay xan (başçı ana) öz hakimiyyətini Oğuz kağanı (oğlana) etibar edəndən bugünəcən ailə başçısı - ər daha güclü, cəsur, ailəni, yurdu, sərvəti qorumağa qadir hesab edilib, qadın olubdur. Əgər o, bu etimada layiq olmasa, sevgilisi onu bəyənəməz, taleyini, gələcəyini etibar edə bilməz.

Onu da qeyd edək ki, boylardan göründüyü kimi, bu məhəbbət güclülük, qorxmazlıq, cəsarət, həm də mərdlik,

sədaqət, ədalət, xeyirxahlıq anlamı daşıyır. Azərbaycan düşüncə tərzinə görə, qadın nə qədər güclü, cəsur, qoçaq olsa belə, oğlan qızdan, kişi qadından daha üstün olmalı, qətiyyətlə basılmamalıdır. Əks halda bu, rüsvayçılığa bərabərdir. Əslində, tədqiqatlarda da sübut olunubdur ki, fizioloji cəhətdən də kişi qadından daha güclüdür, cəsarətlidir. Tunc dövründə ictimai əmək bölgüsü nəticəsində heyvandarlığın əkinçilikdən ayrılması ilə paralel anaxaqanlıqın öz yerini ataxaqanlıqya verməsinin kökündə də kişinin fizioloji baxımdan qadından daha güclü, cəsur, ailəni, yurdu, ocağı qorumağa qadir olması dayanırdı. Oğuzlarda hər hansı kişinin bu etimadı doğrultmayıb qadına basılması qəbul edilməz idi. Odur ki, sınaq meydanında Beyrək də at sürməkdə, ox atmaqda, güləşməkdə üstünlüyünü nümayiş etdirərək, sınaq meydanından üzəgə çıxır.

Cəmilə Çiçək daha sonra yazır ki, “Kitabi-Dədə Qorqud” bütövlükdə qəhrəmanlıq dastanı olduğu üçün boylarda təsvir olunan sevgi macəraları da mahiyyət etibarilə sırf qəhrəmanlığa, gücə, qüvvətə, igidliyə dayanır. Lakin burada bir cəhət də diqqətdən kənar qoymaq olmaz. Bu, beşikkərtmə - göbəkəsmə məsələsidir. Varlı-karlı, sərvəti aşib-daşan bəy, xan atanın övladının olmaması, onun bunu özünə dərd etməsi, Tanrı dərghahına əl açib dualar qılaraq övlad istəməsi, başqa bir sonsuz atanınsa eyni vaxtda qız övladı üçün dua etməsi, nəzir-niyaz paylamaq, borcluları borcundan azad etmək, aqları doyurmaq və s. kimi məsələlər, çox güman ki, sonralar boyları bir sıra ictimai dəyərlərlə uzlaşdırmaq cəhdləri kimi meydana çıxmışdır.

“Kitabi-Dədə Qorqud” boylarında diqqətçəkən əsas məqam-

lardan biri də ailədə, cəmiyyətdə qadına münasibət

məsələsidir. Sufi-irfani eşq dastanlarından fərqli olaraq, boylarda sevgili kimi (elə ana, bacı kimi də) qız, qadın

daim uca tutulur, kişi ilə bərabər hüquqludur, fəaldır, aktivdir, sədaqətli və cəsurdur, fədakardır, mərdidir. O, sevgilisi, əri uğrunda canından keçməyə hər an hazırdır. Ən əsası, bir sevgili, yaxud həyat yoldaşı olaraq dastanda qızın, qadının vəfası, sədaqəti, cəsarəti, fədakarlığı gizləndə qalıb öz içində boğulmur, göz önündə parlayır, sınaq meydanına atılır. “Kitabi-Dədə Qorqud” boylarında qadının bu cür aktivliyi, əhəmiyyətli mövqeyə malik olması cəmiyyətdə qadının ikinci plana keçirilməyindən xəbər verir. Belə ki, həmin çağda anaxaqanlıq öz yerini ataxaqanlıqya vermiş olsa da, hələ kişinin hakimiyyəti bərqərar olma prosesi keçirirdi, qadınlar üzərində tam mütləqləşməmişdi. Odur ki, qəbilədə hələ qadınlar kifayət qədər fəal idilər. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, “Kitabi-Dədə Qorqud”da islamla bağlı, əlaqəli nə varsa, hamısı əsərə sonrakı ifaçılar tərəfindən daxil edilmiş əlavələr, artırmalar, uyğunlaşdırmalardır ki, bunun da müxtəlif səbəbləri var.

Klassik məhəbbət dastanları orta əsrlərin sonlarına doğru tam formalaşma prosesi yaşadığından burada eşq

şərabı içən qızlar passivdirlər, oturub ona buta verilən oğlanın gəlməsini gözləyirlər, hətta məsələ ciddiləşəndə,

valideynlər qızlarını qədərli ona bağlanmış oğlana vermək istəmədikdə də etiraz edə bilmirlər.

“Bayburanın oğlu Bamsı Beyrək boyu”nda Baniçiqəyin öz göbəkərtmə nişanlığının yolunu 16 il gözləməsi, sevgilisinin uzun ayrılıqdan sonra sağ-salamat gəlib çıxdığını bilərənkən toyunu təxirə salması kimi ibrətəməz səhnələr də “Dədə Qorqud” boylarında məhəbbət motivlərinin öləri xarakter daşımadığını, xeyli əhəmiyyətli rol oynadığını göstərir.

Lakin sonrakı dövrlərin Azərbaycan məhəbbət dastanlarında məsələ bir qədər başqa cürdür. “Dədə Qorqud”-

dakı məhəbbət motivləri ilə yeni yaranan məhəbbət dastanlarımızı tutuşdursaq, bir sıra oxşar və fərqli cəhətləri

aydın görə bilirik. Hər iki şifahi ədəbiyyat nümunəsindəki sevgilər, eşq dastanlarından fərqli olaraq, real, həyatı

sevgidir. Burada klassik məhəbbət dastanlarımızda olduğu kimi, qızla oğlan bir-birini yuxuda görüb aşıq olurlar. Onlara ilahi qüvvə tərəfindən buta verilib, eşq şərbəti də içirilmir. Qız və oğlan real həyatda qarşılaşıq, bir-birini “göz açıban görür, könlü verib sevirirlər”. Bəzi hallarda isə oğlan könlü istədiyi, yəni onun tələblərinə uyğun gələ biləcək qızı eldəobada - İç və Dış Oğuzda tapa bilmir.

Onu axtarmaq üçün uzaq, təhlükəli səfərlərə çıxmalı olur. Sınaqlar, imtahanlar, çətinliklər, sevgiyə

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

qovuşmaq yolunda mübarizələr, əzab-əziyyətlər yalnız bundan sonra başlayır.

Burada real məhəbbət səhnəsinə misal olaraq “Əyyub və Sənəm dastanı”ni göstərə bilərik. Belə ki, dastanda sevgi iki aşıqın bir-birini görüb bəyənməsi və aşıq olması ilə başlayır. İki sevgili arasındakı maneələr Sənəmin anasının oğlanı bəyənməməsi üzündən baş verir. Əyyubun çilələri məhz bundan sonra başlayır. Dastanın faciə ilə bitməsi, yeni Sənəmin ölümü orta əsrlər nakam eşq dastanlarını xatırlatsa da, bütöv hadisələr real zəmin üzərində cərəyan etdiyindən burada təsəvvüfi heç bir element yoxdur demək mümkündür. Reallığı əks etdirməsi baxımından “Əyyub və Sənəm dastanı” “Dədə Qorqud kitabı”ndakı real sevginin yeni formasıdır.

Müəllifin fikrincə, “Dədə Qorqud” boylarında təsvir olunan qəhrəman - aşıq obrazlarının mübarizələri, şücaətləri,

Tanrıya sığınub güvənmək nəticəsində sınaqlardan sağsalamat çıxaraq qalib gəlmələri sufi-irfani eşq dastanlarının aşıq qəhrəmanlarına nisbətən nə qədər real, inandırıcı, həyatidirsə, sonrakı məhəbbət dastanı qəhrəmanları ilə müqayisədə bir o qədər romantikdir və fantastik xarakter daşıyır. Misal olaraq yenə “Bayburanın oğlu Bamsı Beyrək boyu”na nəzər salaq. On altı il əsirlikdə qalandan sonra Baniçiqəyin toyu günü Beyrəyin gəlib özünü yitirməsi, məhz həmin ərəfədə, necə deyirlər, sevgilisinin başqasına ərə veril-

məsindən vaxtında xəbər tutması, lazım olduğu anda düşmən qızının onu əsirlikdən xilas etmək fikrinə düşməsi, ehtiyac duyulan anda yolda ozana rast gəlməsi kimi səhnələr boyları bir qədər həyatilikdən aralayıb mücərrədliyə,

fantastikliyə sarı meyilləndirir desək, yanılmarıq. Çünki real həyatda belə “təsadüflər” çox vaxt xoşbəxtliyə

deyil, faciələrə yol açır. Bir əsas cəhəti diqqətdə saxlamaq vacibdir ki, boylarda hər şey - sevgi də, ailə də,

sədaqət də ilk növbədə qəhrəmanlığa xidmət edir, oğuz igidlərinin mərdliyini, gücünü, şücaətini daha qabarıq

nəzərə çatdırmaq məqsədi daşıyır. Buradakı qəhrəmanın gücü, igidliyi ilə bağlı şişirtmələr əsərin maraqlılığını, təsir gücünü artırmaq üçündür.

Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Azərbaycan məhəbbət dastanlarının bir çoxu bədii-poetik cəhətdən orta əsrlərin

klassik eşq dastanları ilə müqayisədə nə qədər zəif, sönük təsir bağışlasa da, bu əsərlərdə “Kitabi-Dədə Qorqud” boylarının izləri qalmaqda, hiss olunmaqdadır. Sevginin həyatiliyi, hadisələrin reallıqla səsleşməsi, vətənə, yurda, xalqa, el-obaya sevgi, xidmət, ictimai-millət məsələlərdə aktivlik, şəxsi deyil, ümumi mənafeyi daha ön planda görmək və s. müasir dastanlarımızı “Dədə Qorqud” boyları ilə uzlaşdırır, bir-birinə bağlayır.

Vahid Öməröv, f.ü.f.d.dos.

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

18 avqust

Son səhifə

UEFA "Neftçi" - "Şkupi"
oyununun hakimlərini açıqladı

"Barselona" baş
məşqçisini qovdu!

"Barselona" baş məşqçi Kike Setyeni istefaya göndərib. Qol.az xəbər verir ki, bunu klub prezidenti Xosep Bartomeu COPE radiosuna açıqlamasında deyib. O, "Setyen işindən azad olundu" deyə qeyd edib. Xatırladaq ki, bu ilin yanvar ayından Setyenin rəhbərliyi altında çıxış edən "Barselona" İspaniya La Liqasında mövsümü 2-ci pillədə başa vurub. Komanda Çempionlar Liqasının 1/4 finalında "Bavariya"ya biabırçı şəkildə uduzaraq (2:8) turnirlə vidalaşmış.

Futbol üzrə UEFA Avropa Liqasının 1-ci təsnifat mərhələsində keçiriləcək "Neftçi" - "Şkupi" oyununun hakimləri müəyyənləşib. UEFA-nın rəsmi saytında yer alan məlumatda deyilir ki, matçı latviyalı hakimler briqadası idarə edəcək. Matçın baş hakimi Aleksandr Qolubev olacaq. Ona yan xətt hakimləri Raymond Tatrik və Yevgeni Morozovs kömək edəcəklər. Qarşılaşmanın 4-cü hakimi funksiyasını Artis Kenin yerinə yetirəcək. Qeyd edək ki, "Neftçi" - "Şkupi" görüşü avqustun 27-də "Bakcell Arena"da keçiriləcək.

Siyəzəndə heyətyanı sahədən
çətənə kolları və marixuana tapılıb

Siyəzən Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının daxil olmuş məlumat əsasında keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində şəhər sakini Ş.Hacıyevə məxsus heyətyanı sahədən kultivasiya yolu ilə yetişdirilmiş 15 ədəd çətənə kolu və 1,1 kiloqrama yaxın marixuana aşkarlanaraq götürülüb.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Şabran Rayon Polis Şöbəsi əməkdaşlarının daxil olmuş məlumat əsasında keçirdikləri əməliyyat-axtarış tədbiri nəticəsində isə şəhər sakini A.Qədirovun idarə etdiyi "VAZ-2112" markalı avtomobilə baxış keçirilib. Baxış zamanı oradan metamfetamin, bir ədəd beşbarmaq və iki ədəd bıçaq aşkarlanıb. Faktlarla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

İngilis Şahzadəsinin
xanımı aktrisalığa qayıdır

İlk filmin qonorrarını cütlük Santa-Barbarada təxminən 9.5 milyona ipoteka ilə götürdüyü malikanəyə sərf edə bilər

Sasseks hersoginyası, Şahzadə Harrinin xanımı Meqan Markl yenidən filmə çəkiləcək. Bu barədə The Daily Mirror yazır. Qeyd olunur ki, ilk filminə görə Meqan 50 milyon dollar qonorar ala bilər. Bu pulu cütlük Santa-Barbarada təxminən 9.5 milyona ipoteka ilə götürdüyü malikanəyə sərf edə bilər. Nəşrin yazdığına görə, Santa-Barbaradakı evi şahzadə məhz Hollivud yaxın olduğu üçün alıb. Bildirilir ki, bir çox rejissor Meqanla işləməyə can atır. Qeyd edək ki, bu ilin əvvəlində Şahzadə Harri və xanımı Meqan Markl kraliyyət ailəsindən ayrılaraq müstəqil həyat sürməyə qərar veriblər. Kraliça II Elizabet qərardan kədərlənsə də onlara ciddi əngəl yaratmayıb.

Bundan bir qədər sonra sosial şəbəkədə Şahzadə Harrinin "Disney" şirkətinin rəhbəri Bob Aygerlə söhbəti yayılıb. "Daily Mail"-in yazdığına görə, Şahzadə Harri xanımı Meqan Marklın cizgi filmlərini səsləndirə biləcəyini deyərək, Aygerdən onu işlə təmin etməsini istəyib. Əslində hadisə 2019-cu ilin iyulunda baş verib. "Kral Şir" cizgi filmi-premyerası zamanı qırmızı xalıda B.Aygerə yaxınlaşan hersoq ona M.Marklın filmlərini səsləndirilməsində iştirak etdiyini bildirib. Ayger isə bu barədə məlumatının olmadığını deyib, amma əməkdaşlığa şad olacaqlarını dilə gətirib.

Diqqət: Pəhriz məhsulları hər orqanizm
üçün fərdi qaydada olmalıdır

Artıq çəkiddən azad olmağın müxtəlif üsulları var. Şübhəsiz ki, bu sahədə idman məşğələləri yanaşı, diyetik yeməklərə üstünlük verilməsi də əsas və aparıcı yer tutur. Dietetik yemək duz, şəkər və un məmulatlarından istifadə edilməməklə hazırlanır. Həmin yeməklərin hazırlanmasında xüsusi qida məhsullarından istifadə olunur. Məsələn, xörəklərin tərkibinə un məmulatı kimi yalnız yulaf və qarabaşaq unu daxil edilir. Orqanizmə uyğun olan düzgün qida məhsullarının müəyyənləşməsi üçün mütəxəssislərə müraciət etmək vacibdir, çünki pəhriz məhsulları hər orqanizm üçün fərdi qaydada hazırlanır. AZƏRTAC xəbər verir ki, həkim-diyetoloq Ləman Süleymanova deyib: "Diyetik yeməklərdən ibarət pəhrizə başlamamışdan əvvəl hormon və insulin çatışmazlığı analizləri ilə yanaşı, orqanizmin ümumi analizləri verilməlidir. Həmin analizlərə, eləcə də hər kəsin xəstəlik və fərdi keyfiyyətləri nəzərə alınmaqla pəhriz menyusu tərtib edilir. Məsələn, uşaqlar üçün, şəkərli diabet xəstələri, mədəsində gastrit olanlar və s. üçün fərdi menyular var".

Arzuolunmaz çəkiddən xilas olarkən mütləq sağlamlığın da qeydinə qalmaq tələb olunur. Əks təqdirdə orqanizm üçün təhlükə yaranmış olar.

Evlərdən və
avtomobildən pul
oğurlayanlar tutulublar

Paytaxtın Binəqədi rayonunda oğurluq etdiklərinə görə S.Cəfərov və S.Bəyaliyev rayon polis idarəsinin 40-cü polis bölməsinin əməkdaşları tərəfindən tutulub. Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, aparılan əməliyyat tədbirləri nəticəsində həmin şəxslərin rayon ərazisində dörd evdən pul, qızıl-zinət və məişət əşyaları oğurlamaları da müəyyənləşdirilib.

Gəncə şəhərində R.Qəribovun idarə etdiyi "Ford" markalı avtomobildən 230 manat məbləğində pul oğurlamaqda şübhəli bilinən şəhər sakini O.Kualib isə Nizami Rayon Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən yaxalanıb. Hər iki faktla bağlı təhqiqat aparılır.

Bəhreyn şahzadəsi
sərgiyə robot cangüdənlə gəldi

Bəhreynin varis şahzadəsi Salman ben Həməd əl Xəlifə robot cangüdəninin müşayiəti ilə Dubaya səfər edib. REN TV xəbər verir ki, video sosial şəbəkələrdə yayılıb. Qeyd olunur ki, robot 360 dərəcə fırlana bilən kamera ilə və odlu silahla təchiz olunub.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs"-in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADİNFÖRM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600